



HELSINGIN KONSERVATORION RAKENNUS
RAKENNUSHISTORIASELVITYS

HELSINGIN KONSERVATORION RAKENNUS RAKENNUSHISTORIASELVITYS

Tilaaaja

Selvitys on laadittu työharjoittelussa Senaatti-kiinteistöissä.

Tekijä

Arkkitehtiylioppilas Anna Ratia

Etukannen kuvat

Vasemmalta: Konservatoriorakennus. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. T. Ovaskainen; Konservatorion juhlapäivä 22.5.1932. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy; Kävelyhalli. Tod.näk. 1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy; Konservatorion Ravintola. 1935. HKM. Olof Sundström.

Etukannen tausta ja takakansi

Yksityiskohta kuvasta Konservatorion juhlapäivä 22.5.1935. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.

Helsinki

2006

Konservatorion juhlapäivä 22.5.1932.Vastavihitty talo Helsingissä. Kuva on julkaistu Suomen Kuvalehdessä
nro 22/1932. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.



SISÄLLYS

Johdanto	9		
I Rakennushistoria	11	II Inventointi	55
Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys	11	Pohjoinen Rautatiekatu ja Eduskuntakatu	56
Rakennushankkeen taustaa ja aikalaisten mielipiteitä	16	Ainonkatu	62
Helsingin Konservatorio	16	Pihajulkisivut	62
Arkkitehti	18	Eteiskäytävä	64
1920-luvun klassisismi ja uusi tyyli	20	Eteishalli	68
Esikuvia	22	Kävelyhalli	72
Aikalaisten mielipiteitä	23	Konserttisali	78
Arkkitehtuuri ja rakennustapa	25	Lehterien portaikko	88
Rakennusten ulkohahmo ja sijoittuminen tontille	25	Yhteenveto pintamateriaaleista, rakennusosista, kiintokalusteista ja talotekniikasta	92
Sisätilat	27	Säilyneisyyskaaviot	101
Rakennustekniikka, akustiikka ja ääneneristys sekä talotekniikka	33	Yhteenveto	114
Muutosvaiheita ja nykytilanne	36	Viitteet ja lähdeaineisto	119
Alkuperäisiä suunnitelmia	40		

JOHDANTO

Helsingin Konservatorion rakennuksen eli nykyisen Sibelius-Akatemian R-talon rakennushistoriaselvitys on tehty työharjoittelussa Senaatti-kiinteistöissä. Työn on toteuttanut arkkitehtiopilas Anna Ratia. Työtä ovat ohjanneet projektipäällikkö Marjatta Erwe ja johtaja Erkki Aho. Myös johtava asiantuntija Tuomo Hahl ja johtaja Juha Lemström ovat esittäneet kommentteja. Lisäksi museoviraston intendentti Tommi Lindh on ystävällisesti kertonut rakennushistoriaselvityksen laatimisesta ja esitellyt museoviraston parhaillaan suunnittelemaa rakennushistoriaselvityksen mallia.

Selvitys on laadittu, koska rakennuksen peruskorjausta valmistellaan parhaillaan.

Helsingin Konservatorion rakennus sijaitsee Helsingissä Etu-Töölön kaupunginosassa osoitteessa Pohjoinen Rautatiekatu 9 (13. kaupunginosa, kortteli 400 (entinen kortteli 402), tontti 9) Vuosina 1929 - 1931 toteutetun rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Eino Forsman. Rakennus valmistui Helsingin Konservatorion eli nykyisen Sibelius-Akatemian taloksi. Akatemia toimii rakennuksessa edelleen.

Työn pohjana on käytetty museoviraston laatimaa Taivallahden kasarmialueen rakennushistoriaselvitystä. Taivallahden mallin mukaisesti selvitys jakautuu kahteen pääosaan: rakennushistoriaosaan ja inventointiosaan. Historiaosassa on selvitetty toisaalta rakennuksen alkuperäistä ulkoasua ja käyttöä, toisaalta muutosvaiheita. Lisäksi on selostettu rakennuksen syntyhistoriaa ja pyritty suhteuttamaan rakennus oman aikansa muuhun arkkitehtuuriin. Inventointiosassa on analysoitu rakennuksen säilyneisyyttä ja nykyistä ulkoasua. Inventointia on täydennetty säilyneisyyskaavioilla ja ennen/jälkeen -kuvapareilla.

Rakennushistoriaselvityksen lopussa on lyhyt yhteenveto inventoinnin tuloksista.

Rakennusta on läpi selvityksen kutsuttu alkuperäisellä nimellään Helsingin Konservatorion rakennukseksi. Myös sisätiloista on käytetty niiden alkuperäisiä nimiä. (Tilat on nimetty alkuperäisiin pohjapiirustuksiin, ks. Alkuperäisiä suunnitelmia.)



I RAKENNUSHISTORIA

RAKENNUSPAIKAN ASEMAKAAVALLINEN KEHITYS

Töölön kaupunginosaa hallitsi 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella väljä, pääosin asuntovilloista koostunut huvila-asutus. Läntisen Viertotien eli nykyisen Mannerheimintien länsipuolelle sijoittuivat laajat vuokralle annetut huvilatontit Villan Arkadia, Villan Fjelldal ja Villan Berga. Fjelldalintontilla, Läntisen Viertotien varressa, sijaitsi ryhmä työväenasuintaloja.¹ Töölön alueella oli lisäksi varhaista teollisuustoimintaa sekä mm. teurastuslaitos ja kaksi mielisairaalaa, joista toinen toimi aiemmin ensin köyhäntalona ja sitten tuberkuloosiparantolana. Osa alueesta oli Venäjän armeijan käytössä.²

Ensimmäisen asemakaavan Töölön alueelle laati kaupungininsinööri Otto Ehrström vuonna 1883. Kaavaa ei kuitenkaan koskaan vahvistettu kaupunginvaltuustossa, ja se vaikuttaa unohtuneen heti valmistuttuaan. Alueen fyysinen todellisuus säilyi pitkälti ennallaan.³

Ratkaiseva askel Töölön kaavoittamisessa otettiin vuosisadan vaihteessa, kun Töölön kaksivaiheinen asemakaavakilpailu järjestettiin. Jälkimmäisessä vaiheessa ehdotuksia pyydettiin kaksi, toinen Gunnar Nyströmiltä ja Herman Norrménilta, toinen Lars Sonckilta, Bertel Jungilta ja Walter Thomélta. Lopulta työ päätettiin antaa Lars Sonckille ja Gunnar Nyströmille, joiden tuli yhdessä laatia yhdistetty ehdotus lopullisen kaavan pohjaksi. Sonckin ja Nyströmin signeeraamat piirustukset hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 1903, ja senaatti vahvisti asemakaavan vuonna 1906. Kaavaa muutettiin useaan otteeseen. Suurimmista muutoksista vastasi asemakaava-arkkitehti Bertel Jung vuonna 1916. Hän muokkasi alkuperäistä jugend-kaavaa ajanmukaisemmaksi eli vastaamaan paremmin kaupunkisuunnittelun klassisoituvia ihanteita. Vuonna 1917 kaavamuuos hyväksyttiin valtuustossa ja vahvistettiin senaatissa.⁴

Konservatoriorakennuksen tontti sijoittuu entiselle Villan Arkadian alueelle. Läntisen Viertotien ja Pohjoisen Rautatiekadun rajoittama kalliainen kulmaus oli pitkään lähes rakentamaton. Vuoden 1906 kaavassa sille oli merkitty kolme asuinkorttelia, jotka kiersivät korkeimmalle kohdalle sijoitettua julkista rakennusta. Asemakaava-arkkitehti Bertel Jung huomasi kuitenkin pian, että alue olisi sijainniltaan ja kaupunkikuvalliselta merkitykseltään sopiva julkisille rakennuksille. Vaikka kaupungininsinööri olisi halunnut, että tontit olisi välittömästi myyty, sai Jung tahtonsa läpi ja alkoi hahmotella alueelle uudenlaista jakoa. Ainoastaan korttelin 402 tontti 1 Pohjoisen Rautatiekadun ja Nervanderinkadun kulmassa saatiin myydä asuinkerrostaloa varten.⁵ Tontille valmistui Helsingin Konservatorion viereinen rakennus, arkkitehti Usko Nyströmin piirtämä asunto-osa-yritys Helsingin Kotirinne vuonna 1911.⁶

Muita osin alueen ratkaisemisesta muotoutui pitkälinen prosessi, ja edustaville kalliioille yritettiin sovittaa useampiakin kaupungin taidepiireissä virinneitä rakennushankkeita. Ensimmäiseksi asemakaavatoimikunta ehdotti alueelle taidemuseota, ja vuonna 1910 kaupunginvaltuusto päätti varata pääosan kortteleista 401, 402 ja 403 Suomen Taideyhdistyksen tarpeisiin taidemuseota ja siihen liittyviä rakennuksia varten. Hanke kuitenkin raukesi. Seuraavaksi alueelta havitteli tonttia Suomen Taiteilijaseura. Kun rahatoimikamari käsitteli asiaa, se liitti siihen myös kysymyksen kahden muun kulttuurilaitoksen paikasta. Tämän pohjalta kaupungin yleisten töiden hallitus asetti valiokunnan, jonka tehtävänä oli pohtia musiikkiopiston, oopperatalon ja näyttelyrakennuksen



Edellisellä aukeamalla: Konservatoriorakennus asettuu osaksi tiivistä asuinkorttelimassaa. Sen pääfasadi suuntautuu pois päin eduskuntatalosta. Eduskuntakadun pitkä julkisivu ikkunarivistöineen on ajateltu tärkeän monumentin taustaksi. HKM.

Vasemmalla yllä: Signe Branderin Kansallismuseon tornista vuonna 1908 ottama valokuva. Kivikaupunki rajoittuu vielä Töölön ulkopuolelle. HKM. Signe Brander.

Vasemmalla alla: Näkymä Kansallismuseon tornista. Vuonna x asunto-osakeyhtiö Kotirinne on jo rakennettu, mutta pyykki kuivuvat edelleen Läntisen Viertotien ja Pohjoisen Rautatiekadun rajaamalla kallioisella tontilla. Tontti aiheutti pitkällistä huolta. Vielä vuonna 1931 Uusi Suomi kuvasi vain muutamaa vuotta aiemmin vallinnutta tilannetta: "Vain laiturilla käyvä lehmä puuttui tästä Arkadian idyllistä." HKM

Seuraavalla aukeamalla: Rakennustelineitä puretaan juuri eduskuntatalon ympäriltä. Konservatorion tontilla on aloitettu louhintatyöt. Ilmakuva on julkaistu Suomen Kuvalehdessä nro 26/1930. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto.

tonttikysymyksiä. Valiokunta, johon kuuluivat arkkitehdit Armas Lindgren, Bertel Jung ja Hugo Lindberg sekä insinööri Jalmar Castrén, otti omasta aloitteestaan käsiteltäväksi vielä keskuskirjaston, taideteollisuusmuseon sekä ylemmän taideteollisuus- ja käsityöläiskoulun sijoittamisen Töölöön. Lopulta valiokunta päätyi suosittelemaan massiivista julkisten rakennusten vyöhykettä aivan Kansallismuseon tuntumaan. Bertel Jungin laatimista luonnoksista valittiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi ehdotus, jossa kallion lakea hallitsi symmetrisesti sommiteltu oopperatalo. Sen taakse sijoittui näyttelyrakennus ja Kansallismuseon viereiseen kortteliin 416 keskuskirjasto ja taideteollisuusmuseo oppilaitoksineen. Helsingin Konservatorion ajateltiin mahtuvan oopperalle varattuihin tiloihin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman asemakaavanmuutoksineen pääpiirteittäin vuonna 1917. Tämän jälkeen Taiteilijaseura järjesti suunnittelukilpailun näyttelyrakennuksesta, ja Palmqvistin ja Sjöströmin arkkitehtuuritoimisto laati suomalainen Ooppera O.Y.:lle suunnitelman oopperatalosta. Samoihin aikoihin alueen asemakaavaa muutettiin vielä kertaalleen. Musiikkiopiston tilantarve arvioitiin uudelleen, ja tämän seurauksena Helsingin Ooppera O.Y. ja A.B. Helsingfors Musikinstitut O.Y. päätyivät ehdottamaan rahatoimikamarille kortteleiden 402 ja 403 keskinäisen laajuuden ja Aionkadun kulkusuunnan muuttamista. Selkeästi perusteltu ehdotus hyväksyttiin.⁷

Oopperatalon ja musiikkiopiston rakentaminen ei kuitenkaan toteutunut suunnitellusti, ja vuonna 1923 kaupunginvaltuusto katsoi tonttivarausten olevan purettavissa. Aluetta ehdotettiin nyt uuden eduskuntatalon sijoituspaikaksi. Eduskuntataloprojektista huolehtiva eduskunnan asettama eduskuntatalolautakunta suostui ehdotukseen ja hyväksyi kortteleista 402, 403a ja 403b muodostettavan tontin. Kun rakennuksen suunnittelijaksi oli viimein vuonna 1925 päätetty nimetä arkkitehti J.S. Sirén, saatettiin hankkeen toteuttaminen lopulta aloittaa.⁸ Konservatorion lähiympäristö alkoi siten konkreettisesti muotoutua.

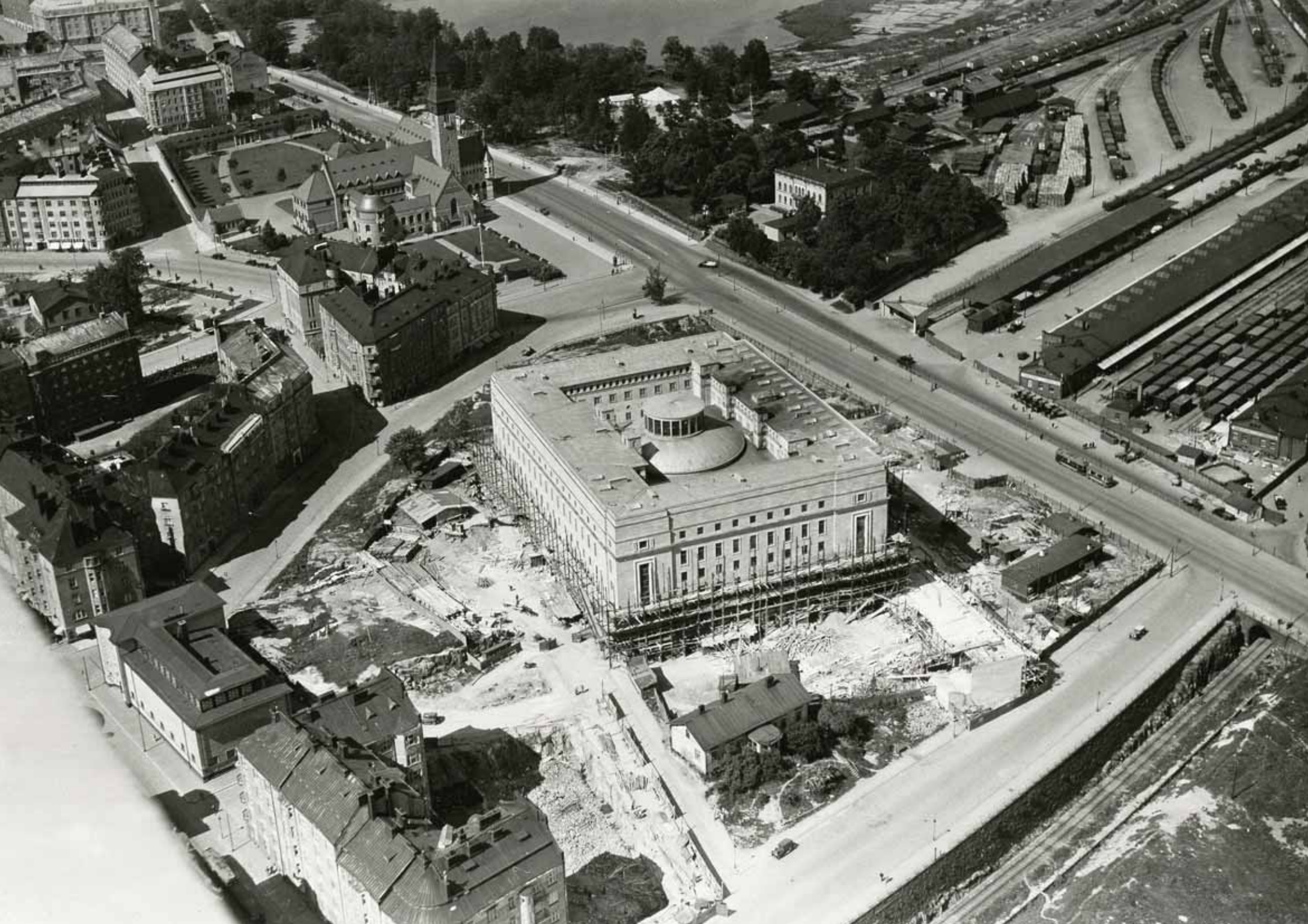
Ensimmäiseksi päätettiin eduskuntatalon tontin lopulliset rajat. Tässä yhteydessä Sirén esitti oman toivomuksensa rakennuksen taustan järjestämiseksi.⁹ Hänen suunnitelmansa mukaan "eduskuntataloa ympäröivä rakennusblokki tulisi avattua siten, että eduskuntatalon takana olevan alueen läpi kulkisi katu, kaartuen eduskuntatalon kohdalla puolimpyräksi; tämän järjestelyn kautta syntyy rikkaampia perspektiivivaikutelmia eri puolilta ja tilaa vastaisille laajennusmahdollisuuksille on varattu"¹⁰. Toivomus toteutui, sillä lopullinen tontti käsitti myös rakennuksen länsipuolella olevan puolimpyyrän muotoisen alueen. Alueen oli tarkoitus toimia puistona ennen mahdollista lisärakentamista. Samalla päätettiin myös kaupunkikuvallisesti merkittävästä määräyksestä, jonka mukaan ympäröivien rakennusten kattolistakorkeus oli rajattava merenpinnasta lukien 30 metriin. Eduskuntatalo tulisi siten nousemaan noin 15 metriä sitä ympäröivää rakennusmassaa korkeammalle. Ympäröivät rakennukset tuli myös suunnitella kaupungin laatimia julkisivukaavioita noudattaen. Näillä määräyksillä eduskuntatalolle pyrittiin takaamaan hallitseva asema alueellaan.¹¹

Yhtenäistä taustaa eduskuntatalolle ei kuitenkaan muodostunut. Vuonna 1927 kaupunginvaltuusto palasi osin eduskuntataloa edeltäviin suunnitelmiin ja luovutti taidehallille tontin korttelista 401 ja konservatoriorakennukselle tontin korttelista 402. Konservatoriorakennuksen lopullinen tontti oli siten miltei sama, joka Helsingin musiikkiopistolle oli varattu jo vuonna 1917.¹² Vuonna 1928 valmistuneessa Taidehallissa ja vuonna 1931 valmistuneessa Helsingin Konservatoriossa noudatettiin kyllä säädettyä kattolistakorkeutta, mutta julkisivukaavioiden noudattamista ei ilmeisesti edes edellytetty. Sirén ilmaisikin pettymyksessä marraskuussa 1930 julkaistussa lehtiartikkelissa. Kirjoituksessa hän korostaa, että eduskuntataloa ympäröivien kortteleiden tulisi rakennusta rauhallisesti säästää ja sopeutua sen julkisivuihin.¹³ Erityisen keskeisessä roolissa olivat eduskuntatalon etelä- ja pohjoispuolen rakennusryhmät, sillä "ne määräävät ne näkökulmat, joista julkisivut

lopullisessa asemakaavassa tulevat nähtäviksi ja joiden rakennusten kautta keskellä olevan rakennuksen vaikutussäde niinsanoakseni huomattavasti laajentuu, ulottuen hallitsevana näiden korttelien yli¹⁴. Sirén kertoo edelleen, että arkkitehti Oiva Kallio oli yhteisymmärryksessä hänen kanssaan laatinut näille kortteille eduskuntataloon hyvin sopivat julkisivukaaviot, mutta että asemakaavakonttori ei ilmeisesti ollutkaan toimittanut kaavioita julkisivulautakunnalle.¹⁵ ”Joka tapauksessa ilmeisesti siitä johtuu, että ei esim. yllämainitussa konservatorion rakennuksessa ole noudatettu näitä kaavioita, vaan on akselijako ja julkisivujen yleisluonne kokonaan toinen¹⁶. Sirén oli myös keskustellut asiasta Eino Forsmanin kanssa, ja Forsman oli hänelle ilmoittanut, että viranomaiset eivät olleet vaatineet julkisivukaavioiden noudattamista. Forsman oli tosin myös todennut, että kaavioiden läpivieminen ei olisi ollut mahdotonta, jos sitä olisi vaadittu. Artikkelin lopuksi Sirén kuitenkin sanoo, että enää on tuskin mahdollista saada eduskuntatalon ympärille säestävää rakennusten kehystä siinä mielessä kuin alun perin oli ollut tarkoitus.¹⁷

Eduskuntatalon ympäristö täydentyi vielä vuonna 1952, kun arkkitehti Hilding Ekelundin suunnittelema Suomen Kaupunkiliiton toimitalo valmistui konservatoriorakennuksen viereen Eduskuntakadun varrelle.¹⁸ Nykyään rakennus on eduskunnan käytössä. Arkkitehtitoimisto Pitkänen-Laiho-Raunio suunnitteli puolestaan eduskuntatalon lisärakennuksen, joka valmistui vuosina 1977-1978.¹⁹ Kaupunkiliiton toimitalo piirsi alun Sirénin hahmottelemasta puolimpiyrästä, ja eduskunnan lisärakennus täydensi sen loppuun.

Tällä hetkellä eduskuntatalon ympäristö on jälleen muuttumassa. Pikku Parlamentti, arkkitehti Pekka Helinin suunnittelema eduskuntatalon uusi lisärakennus on sulkenut suoran näkymän postitalolta kohti konservatoriorakennusta. Makasiinit on juuri purettu, ja niiden tilalle on nousemassa Arkkitehtitoimisto LPR-arkkitehdit Oy:n piirtämä musiikkitalo.



RAKENNUSHANKKEEN TAUSTAA JA AIKALAISTEN MIELIPITEITÄ

HELSINGIN KONSERVATORIO

Helsingin musiikkiopisto perustettiin vuonna 1882 yksityisestä aloitteesta. Toiminnan laajennuttua koulun nimi muutettiin Helsingin Konservatorioksi vuonna 1924 ja lopulta Sibelius-Akatemiaksi vuonna 1939. Koulu valtiollistettiin vuonna 1980. Valtio oli tosin vastannut suurelta osin akatemian menoista jo vuodesta 1966, jolloin säädettiin laki valtionavusta.¹

Sibelius-Akatemian toimintaa leimasivat aina 1930-luvulle saakka jatkuvat tilaongelmat. Vuosina 1882 - 1889 musiikkiopisto toimi Lars Sonckin piirtämässä rakennuksessa osoitteessa Bulevardi 2. Rakennus voitiin kuitenkin luovuttaa kokonaisuudessaan opiston käyttöön ainoastaan iltapäivisin ja iltaisin, aamupäivisin käytössä oli vain muutamia huoneita.²

Vuonna 1889 opisto yllättäen irtisanottiin. Uusien tilojen löytäminen osoittautui hyvin hankalaksi. Lopulta vuokrattiin Unioninkatu 17:ssä sijaitseva 1800-luvun alussa rakennettu yksikerroksinen rakennus, joka oli kaikkea muuta kuin sopiva tarkoitukseen. Esimerkiksi käytävää ei ollut lainkaan, minkä vuoksi luokkahuoneisiin oli kuljettava toisten luokkahuoneiden läpi. Tuuletus oli puutteellinen, äänieristys olematon eikä konserttisalia ollut.³

Seuraavina vuosina johtokunta teki lukuisia tuloksettomaksi jääneitä yrityksiä tilaongelman ratkaisemiseksi. Useampia sopivia rakennuksia yritettiin vuokrata ja vuonna 1890 ehdotettiin lisäksi rakentamista Ateneumiin. Pahimman tilaontauteen vuokrattiin pienempiä tiloja opiston läheltä. 1900-luvun alkuun tultaessa opisto toimi kolmessa eri huoneistossa, jotka kaikki sijaitsivat Unioninkadun varrella. Osa opettajista piti tunnit kotona.⁴

Omasta rakennuksesta haaveiltiin yhä enemmän. Vuosina 1916 - 1917 kunnalliset viranomaiset olisivat olleet valmiita luovuttamaan tontin Läntisen Viertotien ja Pohjoisen Rautatiekadun kulmasta. Tuolloin suunniteltiin paikalle oopperataloa siipirakennuksineen, joista myös musiikkiopisto olisi saanut tilat. Hanke ei kuitenkaan toteutunut.⁵ (Ks. Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys)

Ratkaiseva askel otettiin vasta vuonna 1927. Aloitteen tekijää on vaikea nimetä, mutta johtokunnan puheenjohtajalla, senaattori Theodor Wegeliuksella, on varmasti ollut keskeinen rooli. Helsingin kaupungin kanssa käytyjen neuvotteluiden jälkeen musiikkiopistolle varattiin Pohjoisen Rautatiekadun varrelta tontti numero 9. Arkkitehtuurikilpailu (Ks. Arkkitehti) järjestettiin vuoden 1928 alussa. Rakennustyöt aloitettiin tontin louhimisella kesällä 1929 ja omaan taloon päästiin muuttamaan syyslukukauden alussa vuonna 1931.⁶

Rakennuksen rahoituksen järjestäminen oli pitkäaikainen ja hankala prosessi. Käytännössä varat saatiin koottua siten, että valtiolta saatiin arpajaisvaroja ja rahaa myös lainattiin sekä kaupungilta

että valtiolta. Lisäksi muutamat pankit ja vakuutusyhtiöt myönsivät luottoja.⁷ Konservatorio järjesti myös omat arpajaiset, jotka kuitenkin epäonnistuivat.⁸ Suuri merkitys varainkeruussa oli varatuomari Arvi H. Paloheimon työpanoksella. Paloheimo valittiin konservatorion johtokuntaan 1927, ja hän seurasi Wegeliusta johtokunnan puheenjohtajana marraskuussa 1928. Paloheimo toimi myös johtokunnan rakennustoimikunnan puheenjohtajana, ja mitä todennäköisimmin juuri hän perusti Helsingin Konservatorion Säätiön.⁹ Säätiön tehtävänä oli "...huolehtia oman talon rakentamisesta konservatoriolle ja tulevaisuudessa pitää se ajanmukaisessa kunnossa sekä sen ohella muissakin kohdin toimia konservatorion kehittämiseksi ja edistämiseksi, sikäli kuin säätiön varat sen myöntävät"¹⁰. Säätiö omisti konservatoriorakennuksen aina koulun valtiollistamiseen saakka, jolloin sekä rakennus että sen koko irtaimisto siirtyi valtiolle. Vastineeksi valtio sitoutui vastaamaan sekä akatemian että säätiön veloista. Tämän jälkeen säätiö jatkoi toimintaansa Sibelius-Akatemian tukisäätiönä.¹¹

Konservatorio, sittemmin Sibelius-Akatemia, toimi rakennuksessa ongelmitta 1950-luvulle saakka. Konserttisalissa järjestettiin ahkerasti konsertteja, erityisesti Fazerin konserttitoimiston toimesta.¹² Kun koulu laajeni, alkoi rakennus kuitenkin vähitellen käydä ahtaaksi. 1960-luvun alussa rakennusta laajennettiin mm. rakentamalla lisätiloja kuudenteen kerrokseen ja sisäpihalle (Ks. Rakennuksen muutosvaiheet). Ratkaisut eivät juuri kunnioittaneet rakennuksen arkkitehtuuria ja lisäksi toivat vain väliaikaista helpotusta tilanahtauteen.¹³

1960-luvulla suunniteltiin siksi myös kokonaan uutta konservatoriorakennusta. Hanke kietoutui yhteen oppilasasuntolahankkeen kanssa. Oppilasasuntola Clavis valmistuikin Etelä-Haagaan vuosien 1969 ja 1970 taitteessa, ja sen naapuritontti pidettiin varattuna uutta koulurakennusta varten aina vuoteen 1980 saakka. Uudisrakennuksen luonnospiirustuksetkin laadittiin 1970-luvun alussa, mutta suunnitelmia ei viety eteenpäin.¹⁴ 1970-luvulla Sibelius-Akatemia tunnusteli myös mahdollisuutta sijoittaa uusi rakennus Töölönlahden rannalle osaksi Alvar Aallon keskustasuunnitelmaa tai vaihtoehtoisesti Hesperiankadun länsipäässä sijaitsevalle tyhjälle kenttäalueelle.¹⁵ Kun Sibelius-Akatemian muuttosuunnitelmat tulivat tietoon, ilmaantui myös lukuisia vanhasta konservatoriorakennuksesta kiinnostuneita tahoja. Esimerkiksi vuonna 1969 eräs liikemies halusi avata rakennuksessa Rigoletto-nimisen elokuvateatterin. Rakennus säilyi kuitenkin kokonaisuudessaan akatemian käytössä.¹⁶

Koska mitkään edellä mainitut hankkeet eivät edenneet, muistutti Sibelius-Akatemian 1980-luvun alun tilanne pitkälti 1900-luvun alkua. Lisätiloja vuokrattiin esimerkiksi Taidehallista, Finlandia-talosta, kirkoista jne.¹⁷ Tilanahtaus helpottui, kun koulu sai vuonna 1983 käyttöönsä Väinö Vähäkallion suunnitteleman entisen ammatinedistämislaitoksen Töölönkadulta ja vuonna 1992 Pitäjänmäellä sijaitsevan kiinteistön.¹⁸ Tällä hetkellä koulu toimii vanhan päärakennuksen (R-talo) lisäksi Töölönkadun kiinteistössä (T-talo), Pitäjänmäellä (P-talo) ja Lallukassa. Järvenpäässä sijaitsee akatemian kurssikeskus Kallio-Kuninkala. Tiloja on myös Kuopiossa ja Seinäjoella.¹⁹

Lähitulevaisuudessa Sibelius-Akatemian tilajärjestelyt muuttuvat, kun koulu saa käyttöönsä tiloja parhailaan Töölönlahdelle rakenteilla olevasta Musiikkitalosta. Talosta on varattu Sibelius-Akatemialle uusia opetus- ja työtiloja sekä neljä omaa esiintymis- ja harjoitussalia. Akatemialla on lisäksi käyttöoikeus konserttisaliin sekä isoon harjoitussaliin. Arkkitehtitoimisto LPR-arkkitehdit Oy:n suunnitteleman Musiikkitalon on määrä valmistua vuonna 2009.²⁰

ARKKITEHTI

Konservatoriorakennuksen suunnitteli arkkitehti Eino Forsman. Hän sai työn kutsukilpailun kautta. Forsmanin ohella kilpailuun osallistuivat Ole Gripenberg ja Elias Paalanen. Myös Armas Lindgren oli kutsuttuna, mutta hän ei sairauden takia jättänyt ehdotusta. Asiantuntijoina kuultiin Walter Jungia ja Gunnar Taucheria.¹ Kilpailumateriaalia ei ole tiettävästi säilynyt² eikä liioin tietoa siitä, miksi kyseiset arkkitehdit kilpailuun valittiin. Armas Lindgrenin kutsuminen vaikuttaa kuitenkin itsestään selvältä. Hän oli osallistunut aktiivisesti aiempiin konserttialohankkeisiin ja laatinut luonnospiirustuksia konserttirakennusta varten.³

Johan Eino Ilmari Forsman (1879 - 1958) opiskeli arkkitehtuuria Suomen polyteknillisessä opistossa vuosina 1902 - 1904 sekä Münchenin teknillisessä korkeakoulussa vuodesta 1904 eteenpäin, todennäköisesti vuoteen 1906 saakka. Arkkitehdiksi hän valmistui ilmeisesti vuonna 1906. Ennen arkkitehtuuriopintojaan hän opiskeli kemiaa Helsingin Yliopistossa ja valmistui sieltä filosofian kandidaatiksi vuonna 1902 ja filosofian maisteriksi vuonna 1904.⁴

Opiskeluaikanaan Forsman työskenteli Werner Polónin ja Georg Wasastjernan toimistossa Helsingissä. Vuosina 1908 - 1911 hän työskenteli Valter Jungin ja Emil Fabritiuksen toimistossa sekä vuosina 1915 - 1924 professori Lars Sonckin toimistossa.⁵ Forsman mainitseekin erityisesti Sonckin vaikutuksen oppimestarina.⁶ 1900-luvun alkuvuosina Forsman teki yhteistyötä sisarensa aviomiehen, arkkitehti Yrjö Blomstedtin kanssa. Yhteistyö päättyi Blomstedtin kuolemaan vuonna 1912. Näille vuosille ajoittuvat myös Forsmanin ensimmäiset omat työt. Oman toimiston Eino Forsman perusti vuonna 1924.⁷

Lisäksi Forsman toimi Tampereen teollisuuskoulun vt. lehtorina vuosina 1914 - 1915 ja valtion rakennuslautakunnan sihteerinä vuosina 1925 - 1928.⁸ Kunnallisraatimies hän oli vuosina 1935 - 1949.⁹

Forsmanin erikoisalaksi muotoutui sairaala-arkkitehtuuri. Hän tutustui sairaaloiden suunnitteluun jo työskennellessään Sonckin toimistossa, ja hänen mainitaan tutkineen sairaalarakentamista esimerkiksi Yhdysvaltoihin ja Kanadaan suuntautuneilla opintomatkoilla.¹⁰ Forsman työskenteli Helsingin kaupungin asettaman keskussairaalamitean suunnittelevana arkkitehtina vuosina 1924 - 1929 sekä vuodesta 1929 valtion ja Helsingin kaupungin välisen sairaalamitean arkkitehtina. Jälkimmäisessä toimesta hän laati Helsingin tulevan keskussairaalan täydennyssuunnitelmat.¹¹

Useita Forsmanin suunnittelema kohteita käsiteltiin laajasti Arkkitehti-lehdessä. Esimerkiksi numerossa 8/1943 esiteltiin Invaliidisäätiön huoltolaitos seitsemällä sivulla. Rakennus oli myös lehden kannessa.¹² Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaala (nykyinen Laakson sairaala) esiteltiin vieläkin perusteellisemmin numerossa 7/1929.¹³

Musiikilla oli suuri merkitys Eino Forsmanin elämässä. Opiskeluaikanaan hän kävi viisi vuotta orkesterikoulua ja soitti viulua ja pianoa.¹⁴ Erityisesti vanhan Arkkitehtiklubin aikoina hän usein viihdytti arkkitehtitovereitaan erilaisissa tapahtumissa ja illanistujaisissa.¹⁵ Konservatorion säätiön hallitukseen Forsman kuului vuosina 1933 - 1939.¹⁵

Eino Forsmanin töitä

1909	Suomalainen näyttelyrakennus uusien keksintöjen näyttelyssä Pietarissa.Yhdessä Yrjö Blomstedtin kanssa.
1912	Asuintalo, Kasarmikatu 20, Helsinki
1913	Lappeenrannan kasino, Lappeenranta
1926	Asuin- ja liikerakennus, Riihimäki
1929	Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaala (Laakson sairaala), Helsinki
1930	Kontioniemen tuberkuloosiparantola, Kontiolahti
1930	Pohjanmaan museo,Vaasa
1931	Helsingin Konservatorio, Helsinki
1931	Keski-Hämeen tuberkuloosiparantola, Kangasala
1931	Tarinaharjun tuberkuloosiparantola, päärakennus ja ylläkäärin asuinrakennus, Siilinjärvi
1933	Kuusankosken tuberkuloosiparantola, Kuusankoski
1935	Asuintalo, Kasarmikatu 8, Helsinki
1938	Asuintalo, Kulmakatu 6, Helsinki
1939	Asuintalo, Pohjoiskaari 12, Helsinki
1940	Asuintalo, Vuorimiehenkatu 14, Helsinki
1940	Asuintalo, Pohjoiskaari 6, Helsinki
1943	Invaliidisäätiön huoltolaitos, Helsinki
1952	Invaliidisäätiön koulu (Ruskeasuon koulu), Helsinki

Ilman vuosilukua mainitaan: Kansainvälisen Pohjois-Pankin sisustus Harkowissa, Tampereen osakepankin toimistorakennus Tampereella, Kemin krist.yhteisk. työkeskus, vuokra- ja yksityistaloja.

Yllä oleva lista Eino Forsmanin töistä ei ole kattava. Siinä mainitaan ne rakennukset, jotka ovat tulleet esiin, kun tätä selvitystä on laadittu. Töitä ei ole erikseen kartoitettu. Vuosiluku tarkoittaa valmistumisvuotta.

1920-LUVUN KLASSISISMI JA UUSITYYLI

Konservatoriorakennus edustaa monin tavoin aikansa suomalaista arkkitehtuuria. 1920-luvun monisäikeisestä klassisismista sekä klassisimin rinnalla ja sisällä kulkevasta orastavasta modernismista muotoutuu rakennukselle mielekäs tarkastelukonteksti.

Vuosina 1928 - 1930 suunniteltu ja vuonna 1931 valmistunut Helsingin Konservatorion rakennus ajoittuu juuri niihin vuosiin, jolloin Suomessa on katsottu tyylimurroksen klassisismista funktionalismiin tapahtuneen. Määrittely perustuu pääasiassa nuoren sukupolven nopeaan menestymiseen arkkitehtuurikilpailuissa uudella tyyllillä.¹ Arkkitehtuurikirjoittelussa funktionalismin osuus on tietenkin korostunut, koska tyyli oli uusi ja kiinnostava. Vuoteen 1932 mennessä se oli myös saavuttanut merkittävimpien suunnittelijoiden suosion.² Toki klassisistisia rakennuksia suunniteltiin läpi 1930-luvun, mutta klassisistiset suunnitteluideat eivät enää kehittyneet. Vanhoja aiheita käytettiin joko sellaisinaan tai ponnottomasti varioiden. Klassisistisia rakennuksia ei myöskään enää juuri esitelty ajan julkaisuissa.³

Kuitenkin arkkitehtuurin funktionalistinen kärki oli suhteellisen kapea. Funktiksien mestarit, kuten Alvar Aalto, Hilding Ekelund ja Erik Bryggman, kuuluivat kaikki 1890-luvulla syntyneeseen sukupolveen. Valtaosa vanhemmista, pääosin 1880-luvulla syntyneistä arkkitehteistä, pitäytyi klassisismissa tai sovelsi eklektismia. Tähän ryhmään lukeutuivat Eino Forsmanin ohella esimerkiksi Väinö Vähäkallio, Oiva Kallio ja J.S. Sirén, kaikki tuotteliaita ja paljon käytettyjä arkkitehtejä.⁴ Pekka Leskelä on analysoinut tämän "väliinpuotoajasukupolven" tyylikäsitystä ja työskentelytapaa. Hänen mukaansa näiden arkkitehtien eklektinen tyylikäsitys palautuu 1910-luvun loppupuolen ja 1920-luvun alun väliseen lamakauteen ja tyyllisesti kirjavaan vaiheeseen. Tuolloin kilpailu vähistä töistä yhdistettynä tilaajien konservatiivisuuteen saattoi muovata monesta eklektistin, valmiin tarjoamaan asiakkaalle eri tyyli vaihtoehtoja. Väliinpuotoajasukupolven kuuluvista moni jatkoi tyyliaineiston yhdistelyä läpi 1930-luvun aina 1940-luvulle saakka. Valituilla tyyliillä oli ilmeisesti suhde erityyppisten tilaajien toiveisiin.⁵

Uusi arkkitehtuuri ei kuitenkaan rajoittunut yksinomaan siihen, mitä yllä on kuvattu funktionalismiksi. Edes käsite funktionalismi ei vakiintunut Suomessa kuin vasta 1930-luvun lopulla. Sitä ennen puhuttiin esimerkiksi uusasiallisuudesta, ratsionalismista, neorationalismista, uusratsionalismista, rationalismista, uudesta realismista ja funktionellista rakennustaiteesta. Funktionalismista käytettiin myös suomalaista muotoa vunkki, joka ei kuitenkaan yleistynyt.⁶ Se, mitä termeillä tarkoitettiin, vaihteli suuresti. Joskus kyse oli ideologisesta sisällöstä, usein tyylistä. Myös vanhemman polven arkkitehdit suunnittelivat esimerkiksi uusasialliseksi luokiteltuja rakennuksia, joissa on selvästi hyödynnetty uuden tyylin aineksia.⁷ Funktionalismin rinnalla vallitsikin lukuisia ideologisesti ja esteettisesti vähemmän puritaansia virtauksia, joille ei ole olemassa vakiintuneita nimityksiä. Arkkitehtuurikriitikot ovat puhuneet esimerkiksi toisesta modernismista, perinteeseen sitoutuneesta modernismista, toisesta 30-luvusta tai klassisoivasta funktionalismista.⁸ Suomalaisen arkkitehtuurin kenttä oli 1920- ja 1930-lukujen taitteessa siten varsin moniulotteinen.

Eino Forsman työskenteli pääasiassa klassisistisesta traditiosta käsin ja toisaalta hyödynsi myös eklektismia. Funktionalisti hän ei ollut, rationalisti kylläkin. Forsmanin käsitys arkkitehtuurista vaikuttaa olleen hyvin käytännönläheinen: esimerkiksi hänen Arkkitehti-lehteen kirjoittamistaan teksteistä välittyy kuva hyvin järkipäisestä, jopa viileästä suhtautumisesta arkkitehtuuriin.⁹ Forsman kuvaa erittäin täsmällisesti erityisesti teknisiä ja toiminnallisia ratkaisuja ja painottaa rakennusten käytettävyyttä. Suunnitelmiaan hän pohjusti tutkimalla yksityiskohtaisesti kulloinkin käsillään

olleen tehtävän erityispiirteitä. Esimerkiksi konservatoriorakennusta suunnitellessaan hän paneutui tarkasti akustisiin kysymyksiin ja teki useampia opintomatkoja, joilla tutustui konserttitaloihin ja konservatoriorakennuksiin.¹⁰

Tämänkaltainen lähestymistapa on selvästi sukua myös niille määritelmille, joita modernismin muotoutumisvaiheessa 1900-luvun alussa uuteen arkkitehtuuriin liitettiin. Osuva on esimerkiksi termi *sachlich*, asiallinen, joka ilmaantui saksalaiseen kielenkäyttöön 1900-luvun alussa synonyymiksi käytännönläheisyydelle ja objektiivisuudelle. Se liitettiin pian moderneihin materiaaleihin, yksinkertaisiin pintoihin ja geometriaa korostavaan jäsentelyyn.¹¹ Sopiva on myös modernistisen rationalismin määritelmä, jonka mukaan 1900-luvun alun rationalismi katkaisi siteensä menneisyyden tyyliin ja etsi merkityksensä ja kielensä tekniikan ja suunnitteluohjelman ehdoista.¹²

Konservatoriorakennuksessa tämä käyttöarvoa painottava ideologia ilmenee erityisesti hyvin pelkistetyssä, jopa karussa klassisistisessä muotokielessä. Julkisivuissa historialliset viitteet on riisuttu miltei kokonaan: erityisesti ulkoarkkitehtuuriltaan rakennuksen voikin lukea kuuluvaksi siihen klassisistisen haaraan, jota Riitta Nikula pitää klassisistisen viimeisen vaiheen, ns. pelkistetyn klassisistisen, erikoistapauksena tai ”rinnakkaisen linjan klassisistisena”¹³. Kyse on rakennuksista, joissa irtautuminen historiallisista muodoista on tapahtunut ilman funktionalismin periaatteita. Vaikutteita haettiin sen sijaan kansainvälisestä tyylistä, erityisesti amerikkalaisesta liiketaloarkkitehtuurista, jolle oli ominaista mm. pitkälle yli ulkoseinän ulottuvat räystäät, vaakasuuntaiset listat ja myös voimakkaasti vertikaalia korostavat julkisivut. Niissä eri levyiset, korkeiksi venytetyt pilasterit jäsenivät tiukasti rajattua suorakulmiota. Suomessa tunnetuin esimerkki amerikkalaisesta liiketalotyypistä on Pauli Blomstedtin piirtämä Liittopankki Aleksanterinkadulla.¹⁴

Sisätilojen osalta rakennus on yhdistelmä rationalismia, klassisismia ja myös funktionalismia. Kävelyhalli ja konserttisali ovat selvästi klassisistisesti ratkaistuja. Myös päätilasarja kokonaisuudessaan on klassisistinen. Akselinvaihdos (jolle tosin löytyy myös rationalistinen selitys tontin ahtaasta muodosta) on tyypillinen klassistinen ratkaisu, samoin tilojen rytmitys on suunniteltu klassistiseen tapaan. Eteishallin materiaalivalinnat ja ilmeisesti myös ravintolan alkuperäinen väriytyy viittaavat sen sijaan funktionalismin suuntaan. Funkista on kuitenkin käytetty tyylinä, ei ideologiana, ja se vaikuttaa tyydyttäneen pikemminkin symbolisia kuin rationaalisia tarpeita, sillä, kuten Aino Niskanen huomauttaa, ”olihan funkis muotia 1920-30-luvuilla ja sillä oli markkina-arvoa”¹⁵.

Konservatoriorakennuksen tyyllinen moniaineisuus täyttää myös eklektismin määritelmän: eklektismiä on luonnehdittu vaihtelevien tyyliainesten vapaaksi käytöksi ja yhdistelemiseksi jopa yhden rakennuksen sisällä.¹⁶ Eino Forsmaniin vaikuttaakin sopivan erinomaisesti ranskalaisen arkkitehdin César Dalyn jo vuonna 1863 esittämä luonnehdinta eklektisestä arkkitehdistä. Dalyn mukaan eklektinen arkkitehti on käytännöllisen ja positivistisen ihmisen perustyyppi. Hän ei ole innostunut mistään erityisestä historiallisesta kaudesta eikä haaveile tulevasta arkkitehtuurista, vaan suhtautuu arkkitehtuuriin hyvin konkreettisesti ja haluaa rakentaa hyvin, aikaansaada käyttökelpoisuutta ja sopusointua ja miellyttää asiakastaan.¹⁷

ESIKUVIA

Abstrakteja ideologioita enemmän käytännön suunnittelutyötä ohjasivat muista rakennuksista saadut vaikutteet. Kirjallisissa lähteissä kerrotaan Eino Forsmanin tehneen useita opintomatkoja, joilla hän tutustui konservatoriorakennuksiin ja konserttisaleihin. Nimeltä mainitaan kuitenkin vain kaksi rakennusta: Tukholman konserttitalo ja Pleyelin sali Pariisissa.¹ Molemmat kohteet ovat mittakaavaltaan huomattavasti konservatoriorakennusta suurempia.

Pleyelin salin katujulkisivu katoksineen ja pystysuorine ikkunalinjoineen on mahdollisesti vaikuttanut konservatoriorakennuksen pääjulkisivuun. Tukholman konserttitalossa Forsmania on todennäköisesti kiinnostanut eniten rakennuksen akustiikka. Sen suunnittelemissa avusti Tukholman teknillisen korkeakoulun professori Henrik Kreüger, joka tutustui myös Forsmanin suunnitelmiin ja antoi niistä palautetta.² Sinänsä mielenkiintoista on, että arkkitehtuurikirjoittelussa Tukholman konserttitalo yhdistetään usein eduskuntataloon, jonka katsotaan saaneen siitä runsaasti vaikutteita. Esimerkiksi Simo Paavilainen pitää sitä eduskuntatalon ilmeisenä esikuvana.³

Mielenkiintoinen ja mahdollinen vertauskohde on löydettävissä myös lähempää. Ennen konservatoriorakennuksen valmistumista Helsingissä ei ollut konserttisalia, mutta elokuvateattereita löytyi sen sijaan runsaasti. 1920-luvulla elettiin Suomessa elokuvan kulta-aikaa, ja silloin valmistui useampia elokuvasaleja. "Hienoimmista teattereista promeneerattiin väliajalla. Eteistilan ja lämpiöiden ("kävelyhallien") yhteydessä sijaitsivat lipunmyynti, WC:t ja makeiskioskki, suurimmissa teattereissa vaatesäilytystilat. Lämpöön lähellä oli usein kahvila tai ravintola."⁴ 1920- ja 30-lukujen teatterit valaistiin usein listojen ja opaalisien taakse piilotetuin valonauhoin.⁵

Elokuvateatterit eivät useinkaan näkyneet katukuvassa, vaan ne sijoitettiin esimerkiksi pihasiipiin, salirakennuksiksi pihoille, pihan alle, kellariin tai myymäläristön taakse. Salin näkymättömyyttä kompensoitiin kuitenkin sisäänkäyntien mainosvitriineillä, plakaateilla ja hehkulamppukaarilla.⁶

Paitsi tilaohjelma ja valaistusratkaisu, myös tapa, jolla elokuvasali ja siihen liittyvät tilat usein kätettiin rakennuksen uumeniin, ovat samankaltaisia kuin konservatoriorakennuksessa. Jo tehtävän perusasetelma on ollut samanlainen: julkinen tilasarja on sovitettava asuinkorttelimassaan. Myös tilallinen ajattelu on samanhenkistä: erimuotoiset ja tunnelmitaan erilaiset tilat on aseteltu selväräjaisesti peräkkäin tilalliseksi helminauhaksi. Simo Paavilainen on kuvannut klassismin ilmaisukeinoja: keskityttiin "umpipinnan ja aukkojen suhteisiin, erilaisten tilakappaleiden vastakohtaisuuksiin, symmetriaan ja epäsymmetriaan, säännöllisyyteen ja poikkeamiin, tilasarjoihin, tunnelmiin, assosiaatioihin ja yllätyksiin"⁷. Vaikka konservatoriorakennuksen tilasarja on suhteellisen pelkistetty ja hyvin pidättyväinen - akselinvaihdoksissakin vaikuttaa olevan enemmän kyse käytännöllisyyden sanelemista ratkaisuista kuin mielikuvituksellisesta tilaleikistä - on myös siinä klassismin henkeä. Lisäksi sisäänkäynnin korostaminen valaistuksella ja katoksella ja eteiskäytävän funkis- tai art deco -henkiset materiaaliratkaisut ovat hyvinkin saattaneet saada vaikutteita elokuvateattereiden vastaavista ratkaisuista.

Konkreettisena esimerkkinä voi mainita esimerkiksi Väinö Vähäkallion suunnitteleman elokuvateatteri Atlantiksen salin. Teatterisalin pohjaratkaisuna oli suorakulmio, katonan pelkistetty taivaan-kansikatto, jossa oli epäsuora valaistus, ja sileään seinäpinnan syvennyksiin oli upotettu pylväsradiaattorit. Korjausten myötä muuttuneissa tiloissa toimii nykyään KOM-teatteri.⁸

AIKALAISTEN MIELIPITEITÄ

Konservatoriorakennusta käsiteltiin lehdistössä jo suunnittelu- ja rakennusvaiheessa. Myös valmis rakennus esiteltiin perusteellisesti. Siitä kirjoittivat mm. Uusi Suomi, Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet. Suomen Kuvalehti julkaisi rakennuksesta kuvasarjan. Johtotermejä olivat 'uusasiallisuus' ja 'tarkoituksenmukaisuus', 'pidättyväisyys' ja 'vähäeleisyys'. Esimerkiksi Uuden Suomen toimittaja kirjoitti kävelyhallista: "Se, joka on rakastanut suoria viivoja ja oikeata uusasiallisuutta, ihastuu."¹ Helsingin Sanomien viikkoliitteessä rakennusta käsitelti arkkitehti Gustaf Strengell. Myös hän piti lopputulosta onnistuneena. Esimerkiksi salissa oli tavoitettu "sointuvat mittasuhteet" "mahdollisimman pidättyväisin keinoin "uuden asiallisuuden" nimissä". Strengell esitti tosin kritiikkiäkin ja luonnehti kävelyhallia hieman ankaraksi ja karuksi. Rakennuksen valaistusta hän sen sijaan kehui vuolaasti ja innostui kuvaamaan sekä kävelyhallin että salin epäsuoraa valaistusta sekä erityisesti pääsisäänkäynnin katokseen upotettuja valaisimia. Ne vaikuttivat pimeällä kuin "tenhoisa, juhallinen uvertyyri".²

Myös salin yleensä erinomaiseksi arvioidusta akustiikasta kirjoitettiin paljon. Kommentit vaikuttavat kuitenkin perustuneen pikemminkin kuulopuheisiin kuin omaan kokemukseen. Pääasiassa korostettiin "aivan viime vuosina tällä alalla tehtyjä käänteentekeviä tutkimuksia ja tuloksia"³, joita arkkitehti oli saattanut hyödyntää. Esimerkiksi Uusi Suomi kirjoitti kesäkuussa 1929 akustiikan olevan suuri edistysaskel, vaikka rakennustöitä ei vielä ollut aloitettu. Kommentti oli saatu Arvi H. Paloheimolta, jonka mukaan akustiikka tulisi olemaan parempi kuin Lontoon Royal Academy of Musicissa tai Brysselin vanhassa konservatoriorakennuksessa.⁴ Innostus selittyi sillä, että mahdollisuus suunnitella akustiikkaa oli uusi.

Mutta myös vastakkaisia mielipiteitä esitettiin. Fazerin konserttitoimisto, joka säännöllisesti vuokrasi salia, jätti 26.4.1933 Helsingin Konservatorion säätöille seitsemäntoista kohtaa käsittävän kirjelmän konserttisalin ja siihen liittyvien tilojen puutteista. Kirjelmässä mm. moitittiin salin akustiikkaa liian kovaksi ja ehdotettiin käytävämattojen hankkimista saliin. Samalla huomautettiin, että jos mattojen väri olisi sopiva, tekisi sali näin kodikkaamman vaikutelman. Esiintymislavan sivuseinille toivottiin puolestaan kiinnitettäväksi insuliittilevyt ja maalattava säkkikangas, jotta orkesterikonserttien akustiikka paranisi. Muita saliin liittyviä toiveita olivat esimerkiksi valaistuksen parantaminen, esiripun hankkiminen ja näyttämön lattian korottaminen. Viimeksi mainittu pyyntö liittyi salissa järjestettyihin tanssiesityksiin. Lattiaa haluttiin korottaa, jotta yleisö näkisi paremmin esiintyjien jalat.⁵

Samalla kun sisätiloille toivottiin lisää kodikkuutta, vaadittiin, hieman ristiriitaisesti, ulkotiloille lisää juhluutta. Rakennus koettiin selvästi turhan vaatimattomaksi. Pääjulkisivu toivottiin valaistavan, jos mahdollista, samalla tapaa kuin Tukholman konserttitalossa. Pääsisäänkäynnin katoksen reunaan pyydettiin telinettä, johon voitaisiin asettaa valaistuja kirjaimia. Näin julkisivussa loistaisivat esiintyjien nimet. Lisäksi katoksen alapintaan ehdotettiin voimakkaampia lamppeja, jotta sisäänkäynti olisi juhlavampi ja valoisampi.⁶

Tiedossa ei kuitenkaan ole, noudatettiinko toiveita. Konserttisaliin kyllä hankittiin esirippu ja valokalustoa, mutta tänä tapahtui vasta vuonna 1935. Tuolloin ajatuksena oli, että salia näin voitaisiin helpommin vuokrata myös muihin tarkoituksiin kuin vain konsertteja varten.⁷



RAVINTOLA
Restaurant

ARKKITEHTUURI JA RAKENNUSTAPA

Eino Forsman voitti konservatoriorakennuksen kutsukilpailun vuonna 1928. Valmiit piirustukset hän esitti syksyllä 1929. Rakennustyöt aloitettiin tontin louhimisella kesällä 1929. Harjannostajaisia vietettiin 18. lokakuuta 1930 ja käyttöön rakennus otettiin syyslukukauden alussa vuonna 1931. Viralliset vihkiäiset järjestettiin koulun 50-vuotisjuhlien yhteydessä, 22.5.1932.¹ Koska Konservatorion kadunpuoleiset julkisivut ovat säilyneet suhteellisen hyvin, antaa rakennus edelleen pitkälti saman vaikutelman kuin valmistumisaikanaan.

RAKENNUKSEN ULKOHAAHMO JA SIOJITTUMINEN TONTILLE

Konservatoriorakennus asettuu osaksi tiivistä umpikorttelirakennetta. Rakennuksen dramaattinen, sisäänkäyntiä voimakkaasti korostava epäsymmetria alleviivaa sen asemaa julkisena rakennuksena. Vaikutelma on osittain samantapainen kuin Helsingin Taidehallissa. Simo Paavilainen on kirjoittanut Taidehallin ikään kuin koostuvan kahdesta rakennuksesta, jotka yhdessä muodostavat yhden korttelin. Samalla ratkaisu vie ajatukset italialaiseen kaupunkiarkkitehtuuriin, jossa kirkko usein erottuu rakennusmassasta vain päätyfasadinsa avulla.²

Suunnittelutyötä on ohjannut myös sijainti vain muutamaa vuotta aiemmin valmistuneen eduskuntatalon taustalla. Eduskuntakadun puoleinen, yhdenmukaisten ikkunoiden rytmittämä pitkä ja jopa monotoninen julkisivu on ajateltu tärkeän monumentin taustaksi. Sommitelman pohjana ei kuitenkaan ole käytetty julkisivukaavioita (ks. Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys).

Rakennuksen Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun puoleiset julkisivut antavat yksiaineisen vaikutelman. Ne on päällystetty kivipintaa jäljittelevällä hakatulla terastirappauksella. Kivijalan materiaalina on hienoksi hakattu graniitti. Eduskuntakadun puoleisessa julkisivussa graniittipinta ulottuu pohjakerroksen ikkunoiden yläpuolella olevaan listaan saakka. myös listan pintamateriaalina on graniitti. Materiaalivalinnoissa on noudatettu selvää hierarkiaa: vaikutelma on eduskuntataloa vaatimattomampi, mutta ympäröiviä asuinrakennuksia juhlavampi.

Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun julkisivuja jäsentävät voimakkaasti profiloituneet listat. Pohjoisen Rautatiekadun puolella vaikutelma on korostetun vertikaalinen. Listat kehystävät julkisivun sen ääriinjoja myöten sekä rajaavat sisäänkäynnin yläpuolella olevat pystysuorat ikkunalinjat omaksi kentäkseen. Myös ikkunalinjoja korostetaan listoin. Sisäänkäynti on merkitty yksinkertaisella katoksella. Eduskuntakadun puolella julkisivu on jäsenelty rauhallisemmin. Horisontaaliset listat määrittävät pohjakerroksen korkeuden ja räystäslinjan sekä sitovat julkisivun osaksi asuintalojen muodostamaa korttelimassaa. Alun perin räystäslinja noudatti Nervanderinkadun ja Pohjoisen Rautatiekadun kulmatalon, asunto-osakeyhtiö Kotirinteen räystäslinjaa. Vuonna 1934 Kotirinnettä kuitenkin korotettiin kerroksella.³ Asuintalon nykyinen räystäslinja on siten yhteneväinen konservatoriorakennuksen Pohjoisen Rautatiekadun puoleisen julkisivun räystäslinjan kanssa, mikä jossain määrin vähentää konservatoriorakennuksen pääjulkisivun hallitsevaa asemaa. Sekä Pohjoisen Rautatiekadun että Eduskuntakadun julkisivuissa kattolista rajaa kadulla kulkijan näkökulmasta rakennuksen katon pois näkyvistä ja luo vaikutelmaa tasakatosta. Syöksytyrvet on upotettu julkisivumuuriin sisään.

Aionkadun puoleinen julkisivu, rakennuksen tausta, on rapattu sileäksi. Sekä materiaalivalinnoiltaan että sommitelmaltaan julkisivu on Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun julkisivuja

¹ Asunto-osakeyhtiö Kotirinnettä on jo korotettu kerroksella. Ravintolan alkuperäinen maalattu kyltti on korvattu valaistuin kirjaimin. Kuvausvuosi ei ole tiedossa. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. T. Ovas-kainen.

arkisempi ja vaatimattomampi. Aionkadun sisäänkäyntiä on kuitenkin korostettu korkealla, neliömäisiin ruutuihin jaetulla pystyikkunalla. Syöksytorvet kulkevat julkisivumuurin pinnalla. Aionkadun julkisivua on muutettu vuonna 1998, joten julkisivun sommitelma ei enää ole alkuperäinen. Julkisivuun lisättiin tuolloin uuden jätehuoneen ovet.

Alkuperäiset pihanpuoleiset julkisivut ovat vain osin näkyvissä. Peruskorjauksen yhteydessä rakennetun kamarimusiikkisalin katto peittää ne ylimpiä kerroksia lukuunottamatta. Käytävissä olleista lähteistä ei ole myöskään löytynyt piirustuksia tai alkuperäistä tilannetta esittäviä valokuvia. Näkyvissä olevat osat kertovat kuitenkin varsin hyvin pihajulkisivujen alkuperäisestä asusta, ja niiden perusteella voi sanoa, että sileästi rapatut julkisivut ovat olleet hyvin vaatimattomasti ratkaistuja. Ne ovat sulautuneet anonyymeina asuintalojen muodostamaan korttelimassaan. Kyse on selvästi ajalleen ominaisesta ajattelutavasta: rakennuksessa on arkkitehtonisesti eriarvoisia osia.

SISÄTILAT

Konservatoriorakennus suunniteltiin sekä kouluksi että konserttisaliiksi. Toiminnallinen jako heijastui rakennuksen tilajärjestykseen: sisätilat jakaantuivat kahteen osaan. Ensimmäinen kerros oli julkista tilaa. Sisäänkäynnistä alkoi eteiskäytävän, eteishallin ja kävelyhallin muodostama tilasarja, joka päättyi konserttisaliin. Kävelyhallista konserttiyleisö pääsi yhdyskäytävää pitkin Ravintola Konservatorioon. Ravintolaan oli sisäänkäynti myös suoraan kadulta. (On tosin mahdollista, että tätä sisäänkäyntiä ei koskaan käytetty, sillä säilyneessä valokuvassa myös sen eteen on sijoitettu pöytä.) Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsivat vielä ravintolan keittiö ja muut aputilat sekä liikehuoneisto, jossa toimi Fazerin musiikkikaupan haaraliike.

Tilararjan sommittelua on ohjannut rakennuksen sijoittuminen ahtaalle rinnetontille. Julkiset tilat on sovitettu ensimmäiseen kerrokseen vaihtamalla koordinaatistoa tarpeen mukaan. Tontin korkeuserot on hyödynnetty upottamalla konserttisali pääosin maanpinnan alapuolelle.

Sisäänkäynti

Sisäänkäynti oli merkitty sekä katoksella että graniittilaatoin päällystetyllä jalkakäytävällä. Se valaistiin katoksen alapintaan upotetuilla valaisimilla. Lasiruutuisten tammipariovien molemmin puolin oli julkisivumuuriin upotettu matalat kaapit konsertti-ilmoitusten kiinnittämistä varten.

Tuulikaapin sisäseinät oli rapattu terrastirappauksella. Lattiaan oli upotettu säleiköt jalkojen pyyhkimistä varten.

Eteiskäytävä

Eteiskäytävä suunniteltiin juhlavaksi sisääntuloksi. Lattia ja seiniä jäsentävät pilasterit olivat marmoria, eteishallin ovien syvennyksen maalipinta kiiltävä. Materiaalivalinnoilla korostettiin tilan luonnetta välittävänä tilana ulko- ja sisätilan välillä, eräänlaisena eteisaulana, johon saatettiin vain pistäytyä ostamaan kassasta konserttilippu. Ulko-ovien kaltaisten lasiruutuisten tammipariovien kautta kuljettiin eteishalliin jättämään päällysvaatteet kappahuoneisiin. Vaatimaton, sivuseinälle piiloutuva sisäänkäynti vei puolestaan arkiseen porrashuoneeseen, josta oli käynti ylemmissä kerroksissa sijaitseviin konservatorion tiloihin. Vasemmalla seinustalla olivat Fazerin musiikkiliikkeen näyteikkunat, oikealla kolme näyttelyvitriiniä. Sekä näyteikkunoissa että vitriineissä oli tummat rautakehykset. Helsingin Sanomien mukaan vitriinit oli tarkoitettu "erilaisten lasi-, porsliini-, tekstiili- y.m. taideteollisuustuotteiden näyttelyä varten"⁴, Uusi Suomi puolestaan tiesi kertoa, että näytteille oli asetettu Kotiahkeruus Oy:n kotiteollisuustuotteita, Riihimäen lasia ja Osk. Durchmannin rohdosliikkeen tavaroita⁵. Helsingin Sanomat kirjoitti myös, että vitriinien takaseinä olisi myöhemmin tarkoitus korvata lasilla, siten että jo eteiskäytävästä avautuisi näkymiä ravintolan tiloihin.⁶ Tämä ei kuitenkaan koskaan toteutunut.

Eteishalli ja kappahuoneet

Matalassa eteishallissa pysädyttiin hetkeksi jättämään päällysvaatteet kappahuoneisiin, jotka sijaitsivat tilaa rytmittävien pilaririvistöjen takana. Tiskit ja naulakot kuuluivat kiinteästi sisustukseen, samoin pilareihin kiinnitetyt korkeat kuvastimet. Aine- ja työselityksen mukaan hallin seinät oli käsitelty stucco lustrolla, tasainen katto oli kalkkimaalattu. Lattia oli pinnoitettu kalanruotokuvio-

isella tammiparketilla. Eteishallista oli käynti naisten WC-tiloihin sekä kävelyhalliin.

Kävelyhalli

Kävelyhalliin tultiin sisään pitkältä sivuseinustalta. Vastapäätä sijaitsivat konserttisaliin vievät pariovet, ja tilan päädyssä nousi lehterien portaikko. Sen vieressä oli miesten WC:n ovi. Vastakkaisesta päädyssä oli sisäänkäynti näyttämön taakse esiintyjien tiloihin. Kävelyhallista myös kuljettiin käytävän kautta Ravintola Konservatorioon. Tilan lattia oli eteishallin tavoin pinnoitettu kalanruotokuviolisella tammiparketilla ja aine- ja työselityksen mukaan seinät käsitelty stucco lustrolla. Korkeaa ja juhlavaa, seurusteluun tarkoitettua tilaa hallitsi taivaankansikatto, joka oli todennäköisesti maalattu samalla tavoin kuin nykyäänkin: tiilenpunaiseksi ja valkoiseksi.

Lehterien portaikko

Lehterien portaikon juhlavuutta korostettiin vetämällä portaikon alimmat askelmat kävelyhallin puolelle, leventämällä ensimmäistä askelmaa ja sijoittamalla portaikon viereen matala, tilaa jakava taso. Porrasaskelmat oli pinnoitettu tammisella sauvaparketilla. Välitasanteilla parketti oli neliökuviainen. Puinen, pyöreä tamminen käsijohde oli kiinnitetty seinään teräksisin kiinnittimin. Portaiden vastakkaisella puolella oli rapattu umpikaide, jonka yläpinta oli päällystetty tammella. Käsijohde oli kiinnitetty yläpintaan teräksisin kiinnittimin. Portaikkoon saatiin luonnonvaloa Eduskuntakadulle avautuvista ikkunoista. Lehterien ovet olivat konserttisalin ovia vastaavia laakapariovia. Portaikosta oli lisäksi käynti pieneen, kolmannen kerroksen tasolla sijainneeseen lämpiöön.

Konserttisali

Tilararjan päätepiste, ikkunaton konserttisali, sijoittui kävelyhallin suuntaisena suurelta osin maanpinnan alapuolelle. Julkisivuissa salin ylemmät osat erottuivat sileinä ja aukottomina pintoina. Yksinkertaista ja korkeaa salia hallitsi voimakkaasti profiloitu listoin korostettu, korkea näyttämöaukko ja näyttämön veistoksellinen, kaareva katto. Näyttämöä vastapäätä sijoittuivat kaksi lehteriä. Sekä salin että näyttämön ja lehterien lattiat olivat vinoneliöruudullista tammiparkettia, ja salin katto oli taivaankansikatto. Huoneselostuksen mukaan salin seinät oli maalattu öljymaalilla ja katto kalkkimaalilla ja lavan salia vastaan olevan pystypinnan materiaalina oli mahonki. Pystypinnan ilmanvaihtosäleiköt olivat messinkiä.

Eino Forsman uhrasi salin suunnitteluun runsaasti aikaa. Erityisen kiinnostunut hän oli salin akustiikasta. Arkitekten-lehdessä hän kuvasi tarkkaan niitä keinoja, joilla hyvää akustiikkaa tavoiteltiin.⁷ Hyvin tärkeä oli esiintymislavan muoto: sivuseinien, kaarevan katon ja takaseinän muodonannolla pyrittiin siihen, että ääni heijastuisi kaikkialle saliin samalla tavalla. Kaareutuvalla katolla oli toinenkin tarkoitus: sen taakse oli määrä kätkeä saliin tulevien konserttiurkujen pillistö.

Toimivaa akustiikkaa haettiin myös rakenteellisilla ratkaisuilla. Äänenlaatua yritettiin parantaa salin erikoisrakenteisilla sivuseinillä. Ohjeita akustisiin ratkaisuihin oli antanut mm. Tukholman konserttisalin akustiikan suunnitteluissa avustanut professori Henrik Kreüger. (Ks. rakennetekniikka, akustiikka ja ääneneristys sekä talotekniikka)

Ravintola Konservatorio

Ravintolan tiloista kertovaa materiaalia on säilynyt niukasti. On epäselvää, suunnitteliko Eino Forsman itse sisustuksen tai osan siitä. Todennäköisesti hän vastasi ainakin seinä-, katto- ja lattiapintojen materiaali- ja värivalinnoista.

Ravintolaan kuljettiin kävelyhallista pitkää käytävää myöten. Huoneselostuksen mukaan sekä käytävässä että ravintolasalissa olisi käytetty samoja materiaaleja: lattia trioliinimattoa, jalkalistat puuta, seinissä öljymaali, katossa kalkkimaali ja katon ja seinän rajapinnassa lista. Ravintolasalista otetun säilyneen valokuvan perusteella voi todeta, että lattiasa on käytetty useampaa, ainakin kahta eriväristä trioliinimattoa ja että seinien värisävy on ollut kattoa tummempi. Valokuvasta käy myös ilmi, että ravintolasalin kattoa on kiertänyt putkivalaisin. Sisustus on ollut yksinkertainen: Valkoisin liinoin peitetyt neljän- ja kahdenhengen pöydät on osin sijoitettu kaarevan ulkoseinän vierustalle, osin siroteltu saliin. Salissa on lisäksi muutamia kiiltäviksi maalattuja tilanjakajia. Istuimina on mustia, puisia tuoleja, jotka todennäköisesti ovat samoja kuin rakennuksesta yhä löytyvät. Salin väryksestä on kirjoittanut Gustaf Strengell. Hän kuvaa tilannetta, jossa eteiskäytävän näyttelyvitriinien takaseinä korvattaisiin lasilla: "silloin voi jo sisäänkäynnistä nähdä vilauksen intiimistä ja hienostuneesta konservatorio-ravintolasta ja baarikahvilasta, jonka herkullinen "funkis"-väreihin soinnutettu interiööri nyt aivan liian vaatimattomasti piiloutuu"⁸.

Ravintolaan on alun perin kuulunut myös pieni tarjoiluhuone. Huoneselostuksen mukaan sen lattiamateriaalina ovat olleet Mettlacher-laatat, jalkalista on ollut puusta ja seinät ja katto öljymaalatut. Huoneselostuksen mukaan tarjoiluhuoneessa on lisäksi ollut erikoispiirustusten mukaan toteutettu astiakaappi, joka on avautunut myös astiainpesuhuoneeseen.

Konservatorion tilat

Konservatorion tilat sijoittuivat ylempiin kerroksiin. Tilaratkaisu perustui keskikäytävälle, jonka molemmiin puoliin opetus- ja kansliatilat oli ryhmitelty. Käytävälle saatiin valoa ikkunoiden luo johtavien sivukäytävien avulla. Toisessa kerroksessa Eduskuntakadun puolella sijaittivat johtajan huone, kanslia, kirjurien huone sekä käsikirjasto ja lukusali. Pohjoisen Rautatiekadun puolella oli kahden kerroksen korkeinen harjoitussali. Toisessa kerroksessa oli lisäksi huone soittajia varten sekä varastotiloja.

Varsinaiset luokkatilat sijoittuivat kolmannesta kerroksesta ylöspäin. Kolmannessa kerroksessa oli kolme suurta solfège- eli säveltapailuluokkaa, opettajanhuone, kirjasto sekä konserttisalin pieni lämpiö. Neljäs ja viides kerros oli varattu miltei kauttaaltaan opetukselle. Pienten luokkahuoneiden lisäksi neljännessä kerroksessa oli harjoitussalin yläpuolella suuri Dalcroze-luokka sekä asunnot talonmiehelle ja vahtimestarille. Viidennessä kerroksessa Dalcroze-luokan yläpuolella oli klubihuoneisto, johon sisältyi pieni keittiö sekä kolmiosainen sali. Sali otettiin varsin pian rakennuksen valmistumisen jälkeen kirjaston käyttöön. Lisäksi viidennessä kerroksessa, klubihuoneiston vieressä, sijaitsi johtajan asunto.

Tietoa konservatorion tilojen materiaalaratkaisuista on säilynyt valitettavan vähän. Huoneselostuksen mukaan luokkahuoneissa oli trioliinilattiat ja puiset jalkalistat. Seinät oli maalattu öljymaaililla

ja sileät katot kalkkimaalilla. Katon rajaan oli vedetty lista. Käytävät ratkaistiin samoin. Vanhoja, alkuperäisen tilanteen esittäviä valokuvia ei käytettävissä olevista arkistoista ole löytynyt. Muutamia kommentteja on kuitenkin säilynyt. Gustaf Strengellin mukaan konservatorion tiloista oli arkkitehtoniselta kannalta vähemmän sanottavaa. Tilojen käyttö oli kuitenkin läpikotaisin harkittu ja tärkeimmät tilat oli muotoiltu herkästi.⁹ Uuteen-Suomeen kirjoittanut nimimerkki "Terttu" kertoi kerrosten poikenneen toisistaan väritykseltään.¹⁰ Kenties paras lähde on Suomi-Filmin toteuttama lyhyt Sibelius-Akatemiaa esittelevä dokumenttielokuva, jossa näkyy pieni välähdykset Akatemian käytävästä ja toisen kerroksen harjoitussalista.

Porrashuoneet

Rakennuksessa on kaksi vaatimatonta porrashuonetta, jotka ovat ulkoasultaan hyvin samankaltaisia kuin ajan asuintaloissa. Molemmissa on mosaiikkibetonilla päällystetyt askelmat ja porrastasanteet sekä takorautaiset kaiteet. Pääporrashuoneessa on hissi.

Sisustus

Kiintokalusteita lukuun ottamatta rakennuksen sisustus toteutettiin naiskomitean avulla.¹¹ Konservatorion säätiön isännistö kutsui Ylä-Kämppeihin helmikuussa 1931 "joukon edustavia naisia eri piireistä"¹², ja heistä muodostettiin komitea, jonka tarkoitus oli avustaa rakennuksen sisustamisessa. Lisäksi useat tehtaantekijät ja toiminimet olivat luvanneet auttaa.¹³ Arkkitehti ei ilmeisesti ollut ratkaisuihin erityisen tyytyväinen, koska esimerkiksi Uusi Suomi kirjoitti kanslian sisustuksesta lokakuussa 1931: "Sinne on tuotu vanhasta asunnosta huonekaluja ym. eivätkä ne oikein tuntuneet saavan armoa arkkitehdin silmissä."¹⁴

Konservatorion ravintola

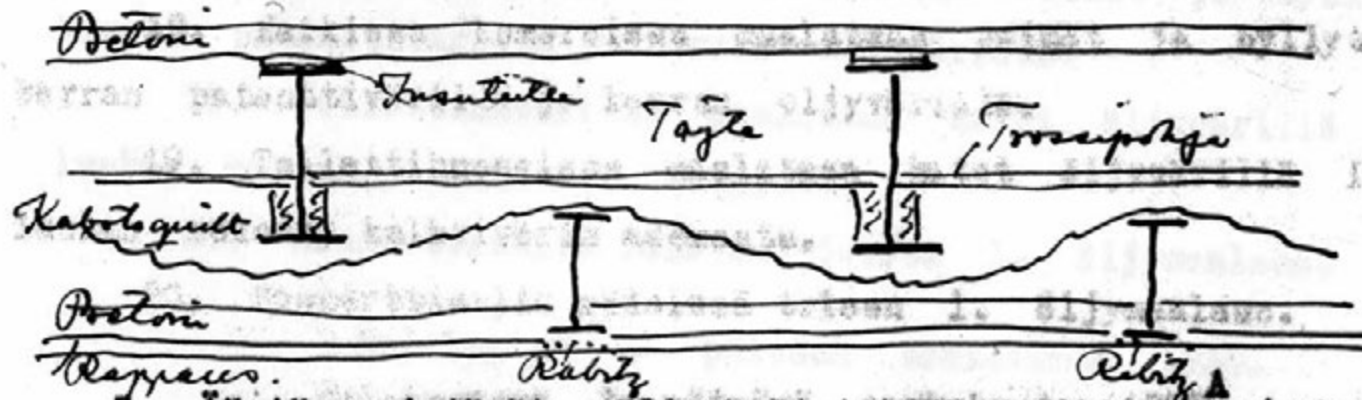
Konservatorion ravintola irtisanottiin vuonna 1958. Syynä olivat anniskeluravintolan aiheuttamat haitat. Irtisanomista pidettiin "pedagogisessa suhteessa oloja tervehdyttävänä toimenpiteenä" (Dahlström 1982, s. 161). Suomen hotelli-, kahvila- ja ravintolalehti paheksui syvästi irtisanomista ja piti sitä "ahdashenkisyyden ja sievistelevän tekohurskauden ilmauksena". Numerossa 8/1958 julkaistussa artikkelissa *Tapaus Konservatorion ravintola* lehti keskittyi muistelemaan legendaarista ravintolaa. Lehden mukaan Konservatorion ravintolasta, tuttavallisemmin "Krematoriosta" tai "Vatsuunasta", muotoutui yksi Helsingin harvoista kulttuuriravintoloista. Sen asiakkaiksi mainitaan mm. Unto Seppänen, Yrjö Jylhä, Toivo Pekkanen, Wäinö Aaltonen, Mika Waltari, Ensio Rislakki, Viljo Kojon, Viljo Kajava ja Bertel Hintzen. 1930-luvulla myös Jean Sibelius pistäytyi ravintolassa muutamia kertoja. Muita säännöllisiä ja pidettyjä vieraita olivat "hiljainen ja vaatimaton" Kyösti Kallio sekä Jahvetti, kansanedustaja Yrjö Kilpeläinen. "Krematorio" nautti kansanedustajien keskuudessa muutoinkin niin suurta suosiota, että eduskunnassa kerrottiin suunniteltavan tunnelin kaivamista Arkadianmäeltä "Vatsuunaan".
1935. HKM. Olof Sundström.



Selityksiä Helsingin Konservatorion työselitykseen.

1. Ääntä eristävät välipohjat tehdään professori Krügerin vaihtoehdon mukaan mutta laudoituksen alle huoparabitin verkko ja rappaus.

2. Konserttisalin katto allaolevan piirustuksen mukaan.



3. Ääntä eristävät väliseinät tehdään vaihtoehdon/mukaan mutta tynnen seinä V.F. levyistä tai muusta täysin liikkumattomasta aineesta, sekä ylhäällä että alhaalla insuliitilla välipohjista eristettyinä.

RAKENNUSTEKNIikka, AKUSTIIKKA JA ÄÄNENERISTYS SEKÄ TALOTEKNIikka

Sekä rakennus- että talotekniikan osalta Konservatorion rakennus edusti pitkälti omalle ajalleen tyypillisiä ratkaisuja. Tietoa käytetyistä työmenetelmistä, materiaaleista ja teknisistä ratkaisuista on säilynyt alkuperäisissä työselostuksissa. Rakennustekniikkaa on kuvattu aine- ja työselityksessä sekä sen lisäyksessä, talotekniikkaa selostuksessa lämpö-, vesi- ja viemärijohtot sekä ilmanvaihto sekä selityksessä sähkötöistä. Akustisia ratkaisuja on esitelty kattavimmin Arkitekten-lehdessä.¹⁵

Rakennustekniikka

Rakennuksen kantavina pystyrakenteina ovat tiilestä muuratut ulkoseinät ja sydänmuuri. Välipohjat on valettu betonista, ja konserttitalin katto on kannatettu teräspalkein. Salin yläpuolisten kerrosten välipohjat on tuettu salin katon päältä keskikäytävän tiiliseinien avulla.

Rakennuksen alusta on tasoitettu kovaksi sullotulla soralla. Sen päälle on valettu tasoitusbetoni ja betoninen pohjalaatta. Perusmuurit on valettu betonista. Pohjalaatat on eristetty kosteudelta sivelemällä ne kuumalla, keinotekoisella asfaltilla. Samoin on eristetty perusmuurit niiden päällä olevista tiilimuureista sekä kivijalka sekä sen sisällä että päällä olevasta tiilimuurauksesta.

Luokkahuoneiden alkuperäiset väliseinät olivat kaksinkertaiset. Niiden toisella puolella oli luginomassa ja toisella puolella syrjäitiimuuraus. Välissä oli ilmarako sekä kaksi insuliittilevyä eli huokoista puukuitulevyä.

Rakennuksessa on puisten kattotuolien kannattama peltikate.

Parvekkeiden materiaalina oli raudoitettu betoni, ja niissä oli kororautakaiteet. Parvekkeiden pinnassa oli luonnonasfaltti. Myös pääsisäänkäynnin katos on valettu raudoitetusta betonista. Se on päällystetty peltikatteella.

Rakennuksen alkuperäiset portaat ovat vapaakantoisia ulokeportaita, jotka on valmistettu raudoitetusta betonista. Porrashuoneissa sekä askelmat että porrastasot on päällystetty sementtimosaiikilla, jossa sekä kiviaines että massan pigmentti ovat harmaita. Porrastasoilla sementtimosaiikki on jaettu sinkkilistoilla ruutuihin. Aine- työselityksen mukaan alkuperäisessä pääportaikossa olisi ollut erivärinen friisi. Lehterien portaikossa betoni on päällystetty tammella. Soitinhuoneesta näyttämölle johtavat portaat on päällystetty sementtimosaiikilla, jossa sekä kiviaines että massan pigmentti ovat vihreitä. Nämä portaat ovat alun perin jatkuneet toisessa kerroksessa sijainneeseen soittajien huoneeseen.

Ikkunapenkit on valettu raudoitetusta betonista ja kallistettu hieman huoneisiin päin kalteviksi. Reuna on pyöristetty.

Pohjoisen Rautatienkadun ja Eduskuntakadun puoleiset julkisivut on päällystetty hakatulla terastirappauksella. Aionkadun puoleinen julkisivu ja pihajulkisivut on rapattu sileiksi. Työselostuksen mukaan myös Aionkadun puoleinen julkisivu piti päällystää terastirappauksella. Tästä on kuitenkin aikoinaan luovuttu mahdollisesti kustannusten karsimiseksi.

Kivijalka on tehty hienoksi hakatusta graniitista. Rakennuksen kattolista on valettu betonista, ja se on päällystetty hakatulla terastirappauksella.

Suurin osa rakennuksen sisätilojen katto- ja seinäpinnoista rapattiin kalkkilaastilla. Betonipinnat pohjustettiin ensin sementin sekaisella kalkkilaastilla.

Akustiikka ja ääneneristys

Konserttisalin akustiikkaan kiinnitettiin erityistä huomiota. Arkkitehdin mukaan esiintymislavan betonisen kattorakenteen muodon lähtökohtana olivat ensisijaisesti akustiset vaatimukset: rakenteen tuli heijastaa ääni tasaisesti kaikkialle saliin. Samasta syystä esiintymislavan sivuseinät muotoiltiin edestä leveämmiksi ja takaa kapeammiksi. Myös itse salissa akustiikkaan pyrittiin vaikuttamaan. Suorakulmaisen särmiön muodon ajateltiin jo itsessään olevan hyvä ratkaisu, ainoastaan jälkikauinta-aika tuli säätää sopivaksi eli noin kahden sekunnin mittaiseksi. Tässä tapauksessa ääntä imeviä materiaaleja ei kuitenkaan tarvittu: sali oli sen verran pieni. Äänen laatuun pyrittiin puolestaan vaikuttamaan salin seinien rakenteella. Tiiliseinät varustettiin pystysuoralla rimoituksella, jossa kahden riman etäisyys kasvoi 40 cm:stä 90 cm:n aina 5 cm kerrallaan. Rimoihin kiinnitettiin sälöty laudoitus, joka rapattiin tavallisella kalkkilaastilla. Ilmaraosta muotoutui siten kaikupohja, jonka toivottiin estävän haitalliset resonanssi-ilmiot. Akustisten kysymysten ratkaisemisessa arkkitehtia auttoivat insinööri J. Packalén sekä professori Henrik Kreüger Tukholman Teknillisestä korkeakoulusta.

Akustiikan ohella toinen tärkeä kysymys oli riittävän ääneneristyksen järjestäminen. Luokahuoneiden välisissä seinissä tähän pyrittiin kaksinkertaisella rakenteella. Seinien toisella puolella oli luginomassa, toisella puolella syrjätiilimuuraus ja välissä kaksi insuliittilevyä. Insuliittilevyt oli erotettu ilmaraoin sekä toisistaan että lugin- ja tiilipinnoista. Väliseinien ylä- ja alapuolelle oli asetettu insuliittilevyt, jotka erottivat seinät välipohjien betonilaatoista. Myös välipohjien rakenteissa kiinnitettiin huomiota ääneneristykseen. Luokahuoneissa oli lisäksi kaksinkertaiset ovet, joissa vanerilevyjen väliin oli asetettu insuliittilevy.

Talotekniikka

Alkuperäisenä lämmönlähteenä rakennuksessa oli vesikeskuslämmitys. Tätä varten rakennuksessa oli kattilahuone, polttoaineväri, ullakolle sijoitettu paisuntasäiliö ja savupiippu. Lämpöpattereina käytettiin valurautaisia pylväsradiaattoreita, jotka varustettiin kaksoissäätöventtiileillä.

Ilmanvaihto oli osin koneellinen. Mekaanisesti toimivat ilmanvaihtolaitteet oli jaettu kolmeen ryhmään. Konserttisali, kävelyhalli ja lämpiö muodostivat yhden ryhmän. Saliin pyrittiin varmistamaan

ylipaine, jotta pilaantunutta ilmaa esimerkiksi ravintolan tiloista ei pääsisi saliin: "Kattilahuoneen vieressä sijaitsevassa pää-lämpökammiossa on höyryradiaattorit, joka lämmittää raitista ilmaa, sekä keskipakoisventilaattori, joka painaa lämmitetyn ilman kanavia pitkin sekä raoista että tavallisista aukoista saliin. Ullakolla sijaitseva imuventilaattori taas ottaa pilaantuneen ilman joko salista, tahi kävelyhallista ja lämpiöstä ja puhaltaa sen vesikaton yläpuolelta pois." Poistoilmakoneen eli "imuventilaattorin" tehoksi tuli määritellä vain puolet tuloilmakoneen eli "raitisilmaventilaattorin" tehosta, jotta ylipaine pysyisi salissa. Ullakolla kaksi pääimukanavaa koottiin poistoilmakoneen koppiin, ja "pääsulkipellit" säätelivät, johdettiinko pilaantunut ilma salista vai kävelyhallista ja lämpiöstä. Peltejä voitiin säädellä joko käsin tai koneellisesti. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa järjestelmä toimi siten, että esimerkiksi salin ovien ollessa suljettuna ja sivuhuoneiden siten käyttämättöminä, poistoilma otettiin kokonaan salista. Kun ovet sitten avattiin, ilma otettiin kävelyhallista ja lämpiöstä. Tällöin syntyi ilmavirta salista kävelyhalliin ja lämpiöön eikä esimerkiksi tupakanhajuja kulkeutunut saliin. Varman ylipaineen säilyttämiseksi järjestelmä oli vielä säädetty siten, että tuloilmakone saattoi olla käynnissä, vaikka poistoilmakone olisi ollut suljettuna, mutta toisin päin tämä ei ollut mahdollista. Säättämistä varten löytyi säätötaulu, jossa oli "paitsi höyrypatterien pääventtiilit", myös "käyntiinpanovastukset, pääpeltien sulkemislaitteet, lämpökammion ja päähuoneiden kauko-lämpömittarit, ilmanpainemittarit, siniseksi ja punaiseksi värjäytyt pienet säkömerkkilamput jotka osoittavat mikä moottori on käynnissä y.m. kojeita". Järjestelmästä mainittiin vielä, että kaikki laitteet olivat "äännettömästi käyvät".

Samalainen järjestelmä toimi ravintolan ja keittiön tiloissa. Tässä järjestelmässä keittiön tiloissa vallitsi alipaine ja ravintolan tiloissa neutraalipaine, siten että konserttisaliin verrattuna molemmissa tiloissa vallitsi alipaine.

Kolmas järjestelmä käsitti harjoitussalin. "Paineventilaattori" ja lämpöpatteri oli sijoitettu kolmannessa kerroksessa sijainneeseen harjoitussalin ja solfége-luokan väliseen lämpökammioon. Tämä tieto on kuitenkin kyseenalainen, sillä vuoden 1983 perustamis- ja esisuunnitelman mukaan harjoitussali olisi varustettu koneellisella ilmanvaiholla vasta vuonna 1963.

Muissa tiloissa ilmanvaihto oli joko vain painovoimainen (alkuperäinen selostus lämpö-, vesi- ja viemärijohtot sekä ilmanvaihto) tai osin koneellisella poistolla varustettu (vuoden 1983 perustamis- ja esisuunnitelma).

Vesi- ja viemärijärjestelmät mainitaan toteutetun "yleisesti käytetyllä tavalla sekä Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen sääntöjen ja määräysten perusteella". Kylpyhuoneissa oli automaattiset kaasukamiinat (Junkers).

1950-luvulla rakennus liitettiin kaukolämpöverkkoon.

MUUTOSVAIHEET JA NYKYTILANNE

Konservatoriorakennuksen tilajärjestelyt säilyivät miltei alkuperäisinä 1950-luvulle saakka. Pienempiä muutoksia tehtiin kuitenkin jonkin verran. Klubihuoneiston kolmiosainen sali viidennessä kerroksessa otettiin pian rakennuksen valmistumisen jälkeen kirjaston käyttöön. Vuonna 1936 kansliatila vuokrattiin Teostolle, ja kanslia muutti kolmanteen kerrokseen.¹

Myös konserttisalissa tehtiin muutoksia. Konserttisaliin hankittiin valokalustoa ja esirippu vuonna 1935, jotta salia voitaisiin vuokrata konserttien ohella myös muihin tilaisuuksiin. Samalla permanon toinen rivi korotettiin kaltevammaksi.² Vuonna 1937 suurennettiin konserttisalin esiintymislavaa salissa säännöllisesti harjoitelleen Helsingin Kaupunginorkesterin pyynnöstä.³ Kun saliin hankittiin konserttiurut vuonna 1939, esiintymislavaa muutettiin. Alkuperäinen betoninen kattorakenne, jonka taakse Eino Forsman oli suunnitellut urkujen pillistön sijoitettavaksi, purettiin ja pillistö jätettiin näkyviin.⁴

Rakennus alkoi kuitenkin vähitellen käydä pieneksi. 1950-luvulla tilannetta yritettiin korjata esimerkiksi sulkemalla aiemmin ikkunoiden luo johtaneet käytävänkät. Näin saatiin muutamia harjoitushuoneita lisää.⁵ 1960-luvulle tultaessa tilausta oli jo kestänyt. Tuolloin toteutettiin joukko suuria muutoksia, joita leimasi ennen kaikkea voimakas lisätilan tarve. Suunnittelutyössä tavoiteltiin ratkaisua, joka takaisi mahdollisimman paljon käyttötilaa. Arkkitehtoniset kysymykset olivat pitkälti toissijaisia.⁶

Tilaongelmaa ratkottiin monin tavoin: Konservatorion sisäpihalle, eteis- ja kävelyhallin yläpuolelle rakennettiin lisärakennus, johon sijoitettiin seitsemän uutta harjoitushuonetta. Korkea harjoitus-sali jaettiin välipohjalla kahteen kerrokseen. Alempi kerros säilyi yhtenäisenä tilana, ylemmälle tasolle sijoitettiin johtokunnan huone ja kaksi luokahuonetta. Viidennessä kerroksessa kirjastosta (entinen klubihuoneisto), kahvio- ja vaatetilasta, johtajan asunnosta sekä kolmesta luokasta muodostettiin lukusali, seurakunnan kirjasto, kirjasto, äänilevyosasto ja studio. Ullakkotasolle, viidennen kerroksen yläpuolelle, rakennettiin lisärakennukseksi katsottu osasto, johon sijoitettiin instrumenttivarasto, nuotisto ja varasto. Lisäksi tehtiin lukuisia pienempiä muutoksia väliseinissä.⁷

1960-luvun rakenteet eivät enää ole näkyvissä. Ainoastaan ullakkotason tilat periytyvät 1960-luvulta. Nämäkin tilat on myöhemmin perusteellisesti uudistettu.

1960-luvun muutostöistä vastasi arkkitehti Veikko Malmio.

Vuonna 1979 konserttisalissa toteutettiin peruskorjaus. Tuolloin salin lattia uusittiin ja ilmanvaihtoa parannettiin.

Peruskorjaus

1980- ja 1990-lukujen taitteessa konservatoriorakennuksessa toteutettiin massiivinen peruskorjaus, josta vastasi Arkkitehtitoimisto Pekka Salminen oy. Peruskorjaus suoritettiin tavoitehinta-urakkana, jossa kustannukset pyrittiin pitämään alhaisina. Töiden aloittamista edelsi kolme urakkalaskentaa, joissa kustannuksia karsittiin.⁸

Rakennushallinnon tiedotteessa hankkeen kulku esitettiin tiiviisti:

- 1.10.1982 opetusministeriö antoi rakennushallitukselle tehtäväksi perustamis- ja esisuunnitelman laatimisen.
- 27.11.1985 opetusministeriö hyväksyi perustamis- ja esisuunnitelman ja antoi suunnittelukehotuksen (kustannusarvio 20,5 mmk).
- 15.4.1987 opetusministeriö vahvisti ohjelmamuutoksen.
- 19.5.1987 rakennushallitus hyväksyi luonnossuunnitelmat (L2).
- 2.11.1989 opetusministeriö hyväksyi hankkeen kokonaiskustannuksiksi 50,1 mmk ja antoi töiden aloitusluvan 2.11.1989. Lupaa edelsi monivaiheinen urakalaskenta- ja karsintakierros (ensimmäinen urakalaskenta keväällä 1988, toinen urakalaskenta keväällä 1988 ja lopullisen urakkamuodon valitseminen syksyllä 1989).⁹

Konservatoriorakennus on valtion omistuksessa, joten sen suojelusta päättää valtioneuvosto. Valtioneuvoston suojelupäätös ei kuitenkaan vielä ulotu 1930-luvulla valmistuneisiin kohteisiin. Museoviraston kanssa käydyissä neuvotteluissa oli kuitenkin sovittu, että konserttisali ja siihen liittyvät aula- ja lämpiötilat säilytettäisiin.¹⁰ Perustamis- ja esisuunnitelman (1983) mukaan konserttisalin akustinen katto piti myös palauttaa alkuperäiseen asuunsa. Käytännössä rakennuksen päätilasarjaa on kuitenkin muutettu monilta osin: eteiskäytävän näyttelyvitriinejä on muutettu, vaate- ja WC-tilat on uudistettu, eteishalliin (vaateaula) on rakennettu uusi toiseen kerrokseen vievä portaikko, lämpiön ja eteishallin väliin on rakennettu ääneneristysovet ja konserttisaliin on lisätty akustisia elementtejä, flyygelinostin sekä tarkkaamo ja salin penkit on vaihdettu. Myös näyttämön katto on uusittu kauttaaltaan. Peruskorjauksessa projektiarkkitehtina toimineen Karl Gëddan mukaan suunnittelutyötä ohjasivatkin ensisijaisesti käytännölliset periaatteet. Ratkaisumahdollisuuksia rajoitti myös erittäin tiukka kustannusarvio.

Konservatorion tilat uudistettiin perusteellisesti. Käytännössä vain kantavat seinät säilytettiin. Miltei kaikki väliseinät purettiin ja rakennettiin uudestaan. Uudet tilat toteutettiin akustisesti ns. huone huoneessa -periaatteella. Ullakkokerrosta korotettiin 45° valokulman puitteissa ja ullakolle rakennettiin ilmastointi- ja hissikonehuoneet sekä sähköpääkeskus. Kellarin kattilahuone otettiin varastokäyttöön. Näyttämön taakse rakennettiin uusi tavarahissi. Alkuperäisestä harjoitussalista eli nykyisestä urkusalista poistettiin 1960-luvulla lisätty välipohja ja sali palautettiin alkuperäiseen korkeuteensa.¹¹

Peruskorjauksen yhteydessä rakennuksen sisään myös ikään kuin kätettiin kokonaan toinen rakennus, kun kamarimusiikkisali valmistui. Sen tieltä purettiin vuonna 1962 vaate- ja lämpiötilojen päälle lisätyt harjoitushuoneet sekä kantavaa ulkoseinää toisen ja kolmannen kerroksen osalta. Kamarimusiikkisalin yhteyteen rakennettiin myös esiintyjien lämpiötilat.¹²

Tapa, jolla uudet tilat liitettiin vanhaan rakennukseen, edustaa selvästi oman aikansa ratkaisuja. Esimerkiksi kamarimusiikkisalia lähestyttäessä mikään ei viittaa siihen, että vanhan rakennuksen sisältä löytyisi sen kaltainen tila. Tilanne on yhtä dramaattinen myös lehterien portaikossa. Kun avaa alun perin pieneen lämpiöön johtaneen oven, vaikutelma on kuin astuisi kokonaan toiseen rakennukseen.

Peruskorjauksen jälkeen rakennukseen ei juuri ole tehty muutoksia. Ainoastaan jätehuone on uudistettu vuonna 1998. Tuolloin Ainonkadun julkisivuun lisättiin jätehuoneen ovet.

Nykytilanne

Muutokset ovat vaikuttaneet monin tavoin konservatoriorakennukseen. Kyse ei ole pelkästään rakennuksen fyysisen hahmon muuttumisesta, vaan myös toiminnallinen selkeys on kärsinyt. Tämä johtuu pitkälti siitä, että rakennus suunniteltiin alun perin hyvin erilaisen koulun tarpeisiin, kuin mitä Sibelius-Akatemia tänä päivänä on. Oppilasmäärät ovat kasvaneet ja opetettavan musiikin kenttä laajentunut. Siinä missä konservatoriorakennuksen valmistusaikana uutta ja mullistavaa oli gramofonisali levykokoelmineen, tarvitaan tänä päivänä tilat ja välineet elektronisen musiikin tekemiseen. Kun tilantarve on muuttunut, on rakennusta pyritty muokkaamaan uutta tilannetta vastaavaksi. Lisätilojen rakentaminen ja tilojen käyttötarkoituksen muuttaminen on kuitenkin osoittautunut hankalaksi. Ahdas tontti on asettanut omat rajoituksensa, ja esimerkiksi kulkureiteistä on tullut sokkeloisia ja kapeita. Tämä vaikeuttaa soitinten kuljetusta. Jos urkusaliin on vietävä esimerkiksi cembalo konserttisalista, kulkee reitti kamarimusiikkisalin läpi. Ainoa tavarahissi sijaitsee hankalasti konserttisalin takana eikä se pysähdy kaikissa kerroksissa. Varastotilaa ei juuri ole, ja kookkaita soittimia säilytetään käytävillä.

Toiminnallisten puutteiden ohella ongelmia aiheuttavat myös akustiikka, ääneneristys ja ilmastointi. Talossa työskentelevä vanhan musiikin lehtori, cembalisti ja kapellimestari Anssi Mattila kertoo, että opetusluokkien akustiikka on huono, koska luokat ovat liian pieniä ja matalia. Siellä täällä on lisäksi ongelmia ääneneristyksen kanssa. Esimerkiksi käyrätorviluokkaan 209 kuuluu lyömäsoitinopetus. Eniten murhetta aiheuttavat kuitenkin soittimille haitalliset epätasaiset kosteus- ja lämpötilaolot. Esiintymistilojen akustiikkaa Anssi Mattila pitää varsin kelvollisena. Erityisesti urkusali on vanhan musiikin konserteille sopivan kokoinen. Salin valaistuksessa on kuitenkin toivomisen varaa.

Valaistut kirjaimet on vaihdettu ja teksti Ravintola korvattu tekstillä Konservatorio. Käytävissä olleista lähteistä ei ole löytynyt tietoa, milloin tämä on tapahtunut, eikä myöskään tietoa siitä, milloin kirjaimet on poistettu kokonaan. Talo ja teksti olivat helsinkiläisille tuttuja, ja erityisesti taksinkuljettajat tunsivat rakennuksen Konservatorion talona.

Kuvausvuosi ei ole tiedossa. Suomen Kaupunkiliiton taloa ei kuitenkaan ole rakennettu, joten kuva on otettu ennen vuotta 1952. MV. Kuvaaja tuntematon.



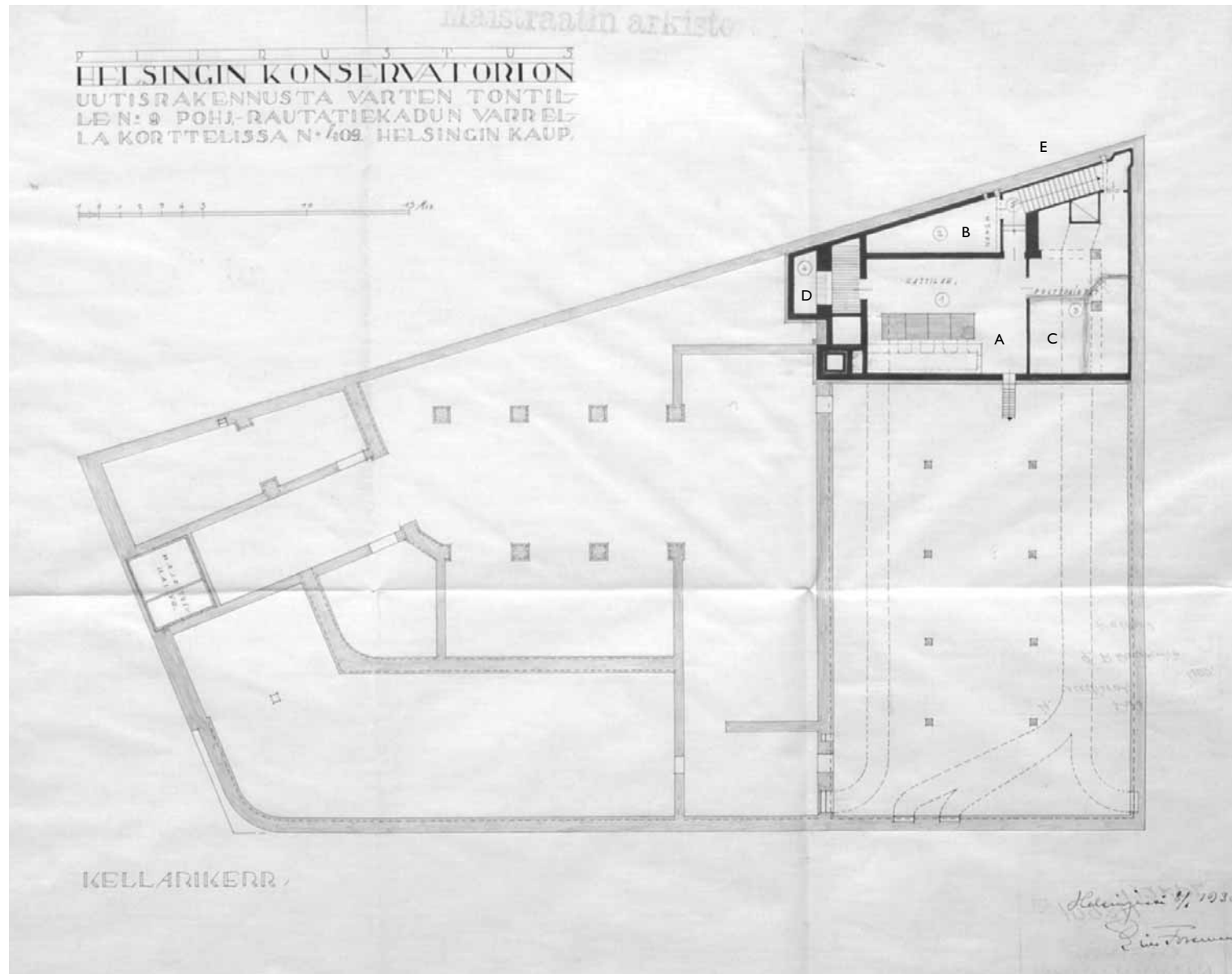
KONSERVATORIO
P. WAINIO P. ESTAD

ALKUPERÄISIÄ SUUNNITELMIA

Alkuperäinen piirustussarja on säilynyt Helsingin kaupunginarkistossa. 8.1.1930 päivättyyn sarjaan sisältyy kolme kymmeneä piirustusta, joissa esitetään rakennuksen pohjat, leikkaukset ja julkisivut (ei pihajulkisivuja) sekä asemapiirustus. Lisäksi kaupunginarkistosta löytyy 2.7.1931 päivätty versio ensimmäisen kerroksen pohjasta. Piirustukset on valokuvattu kaupunginarkiston tiloissa.

Muita alkuperäisiä piirustuksia tai luonnoksia ei tietävästi ole säilynyt. Alkuperäisten selostusten mukaan erikoispiirustuksia on kuitenkin ollut. Esimerkiksi naulakot ja tarjoiluhuoneen astiakaappi tuli rakentaa erikoispiirustusten mukaan.

Lisäksi muutama yksinkertainen perspektiivikuva on julkaistu lehtiartikkelien kuvituksena. 3.11.1929 sekä Hufvudstadsbladet että Helsingin Sanomat kuvittivat artikkelinsa labeerilla perspektiivikuvalla. Uusi Suomi julkaisi kuvan ääriiviipiiroksena. Hufvudstadsbladetin 1.6.1928 julkaistussa artikkelissa *Eget hus för Helsingfors konservatorium* on myös säilynyt kuva planssista, jolla Eino Forsman osallistui konservatoriorakennuksen aatekilpailuun. (Tiedossa ei kuitenkaan ole, kuinka monta planssia kilpailutyöhön kaiken kaikkiaan sisältyi.) Planssissa on esitettyä konserttisalin pituusleikkaus sekä todennäköisesti toisen kerroksen pohja. Ratkaisu on pitkälti toteutuneen kaltainen muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Konserttisali on luonnoksissa sijoitettu kerrosta ylempään ja lehtereitä on vain yksi. Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun kulmausta ei myöskään ole pyöristetty. Säilynyt kuva on kuitenkin hyvin huonolaatuinen eikä sen perusteella ole mahdollista esimerkiksi varmasti kertoa, miten konserttisalin sisäänkäynti on ratkaistu. Todennäköisesti tässä ensimmäisessä versiossa salin sisäänkäynti on sijainnut Eduskuntakadulla.



- A Kattilahuone
- B Konehuone
- C Poltoainhuone
- D Radiattorihuone
- E Porras

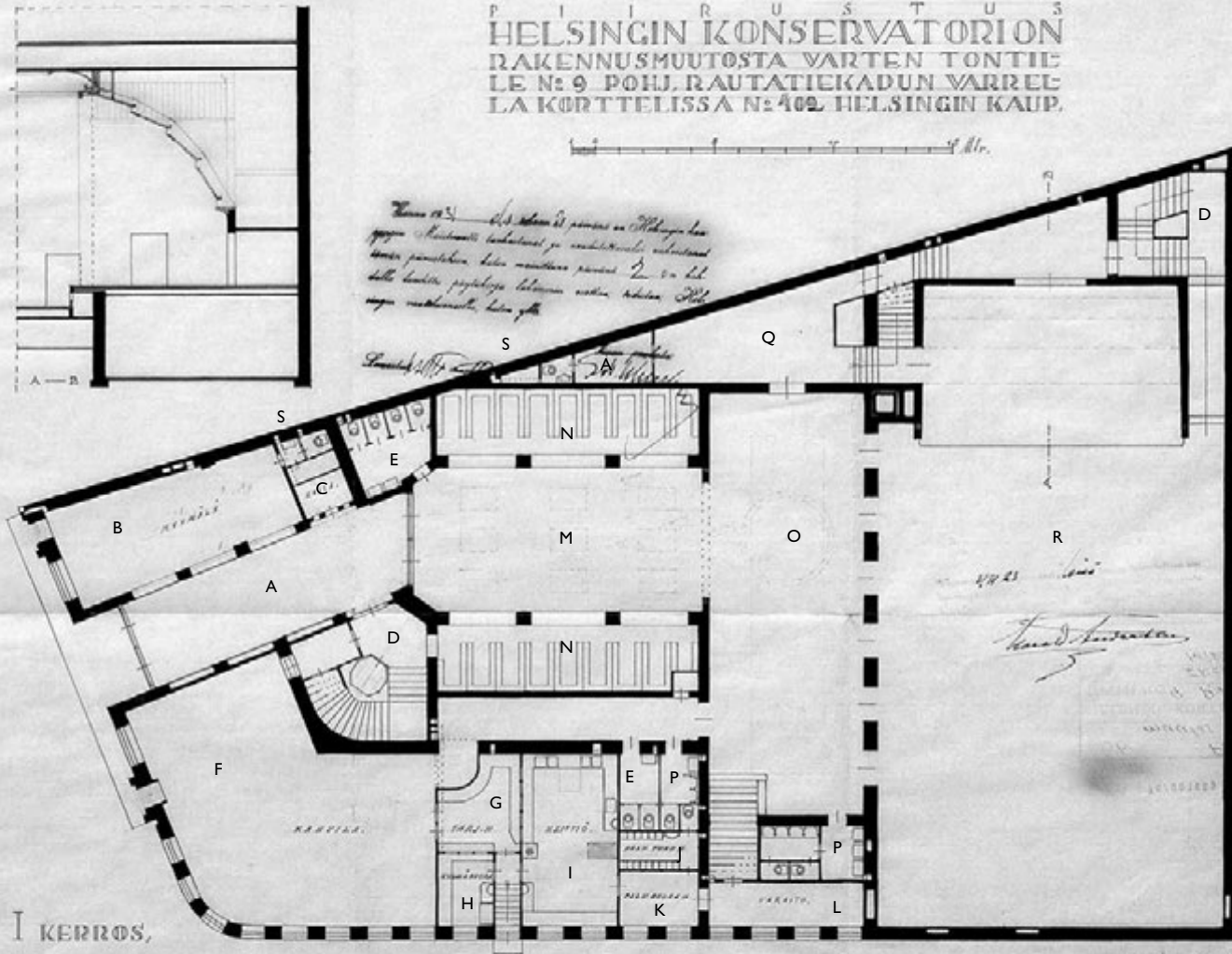
Kellarikerros n. 1 : 300
 Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkisto:

P I I R U S T U S
 HELSINGIN KONSERVATORION
 RAKENNUSMUUTOSTA VARTEN TONTTI-
 LE N: 9 POHJ. RAUTATIEKADUN VARREL-
 LA KORTTELISSA N: 400, HELSINGIN KAUP.

1 m

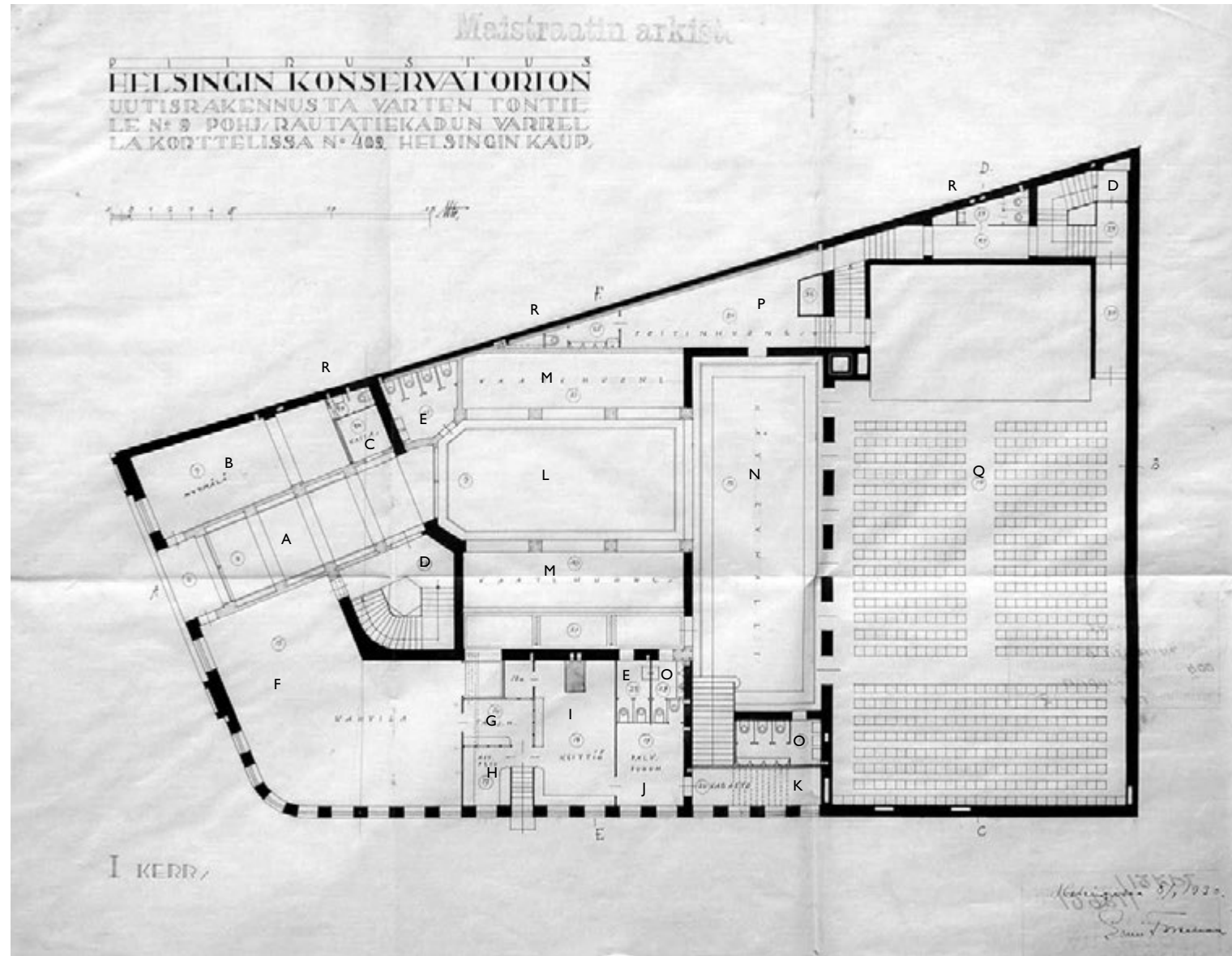
Handwritten notes in Finnish:
 Tämä on...
 suunniteltu...
 rakennus...
 muutos...
 tontilla...
 N: 9...
 Rautatiekadun...
 varrella...
 korttelissa...
 N: 400...
 Helsingin...
 kaupungissa...



- A Eteiskäytävä
- B Myymälä
- C Kassa
- D Porrashuone
- E Naisten WC
- F Ravintola
- G Tarjoiluhuone
- H Kylmäsäiliö
- I Keittiö
- J Palvelijoiden pukuhuone
- K Palvelijoiden ruokahuone
- L Varasto
- M Eteishalli
- N Kappahuone
- O Kävelyhalli
- P Miesten WC
- Q Soitinhuone
- R Konserttisali
- S WC

I kerros n. I : 300
 Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 2/7 1931 Eino Forsman

- A Eteiskäytävä
- B Myymälä
- C Kassa
- D Porrashuone
- E Naisten WC
- F Ravintola
- G Tarjoiluhuone
- H Astiainpesuhuone
- I Keittiö
- J Palvelijoiden pukuhuone
- K Varasto
- L Eteishalli
- M Kappahuone
- N Kävelyhalli
- O Miesten WC
- P Soitinhuone
- Q Konserttisali
- R WC

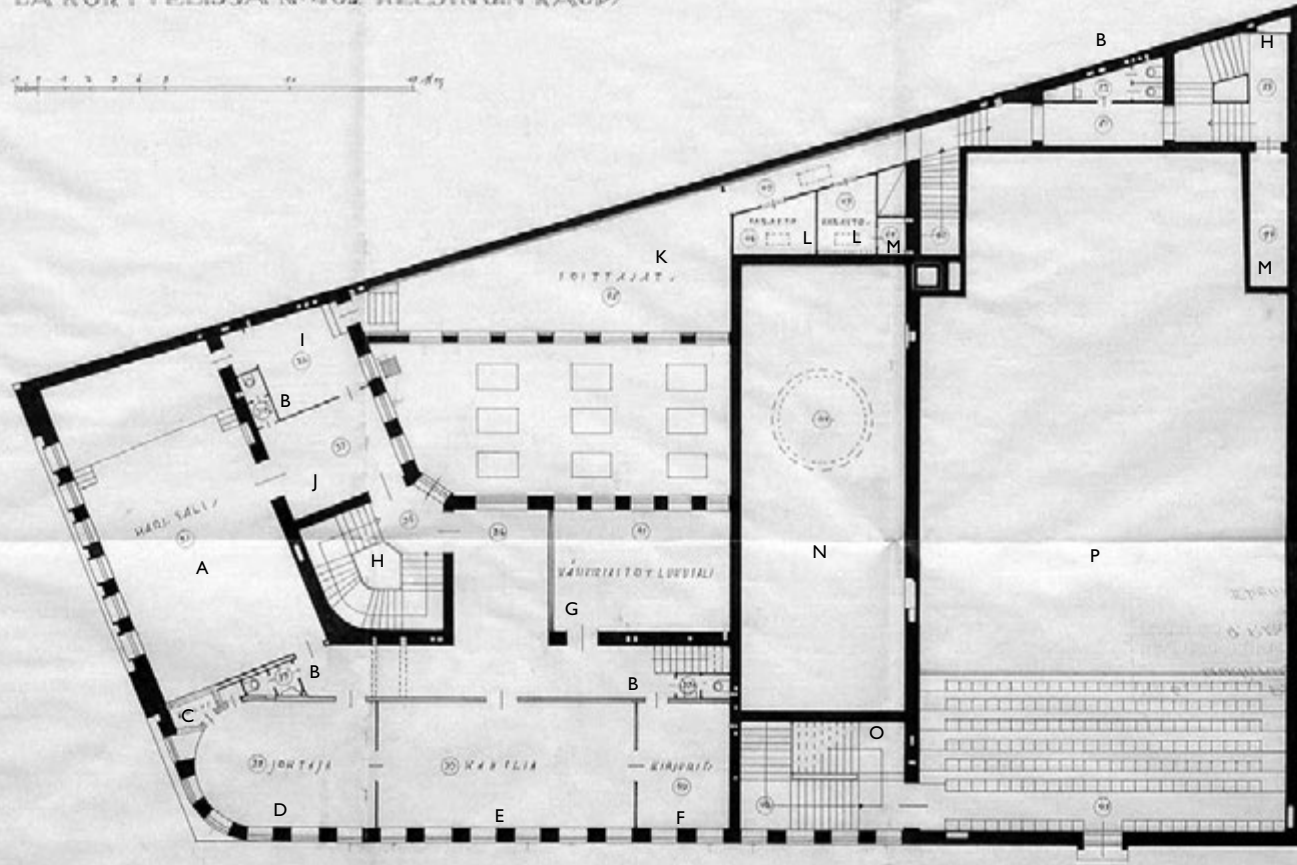


I kerros n. 1 : 300

Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkist.

H E L S I N G I N K O N S E R V A T O R I O N
U U T I S R A K E N N U S T A V A D T E N T O N T I I
L E N ° 9 P O H J - R A U T A T I E K A D U N V A R D E L
L A K O R T T E L I S S A N ° 4 0 9 H E L S I N G I N K A U D .



- A Harjoitussali
- B WC
- C Holvi
- D Johtajan huone
- E Kanslia
- F Kirjurien huone
- G Käsikirjasto ja lukusali
- H Porrashuone
- I Soitinhuone
- J Etuhuone
- K Soittajien huone
- L Varasto
- M Säiliö
- N Kävelyhallin yläosa
- O Lehterien portaikko
- P Konserttisalin keskiosa
ja I lehteri

II KERROS

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the plan.

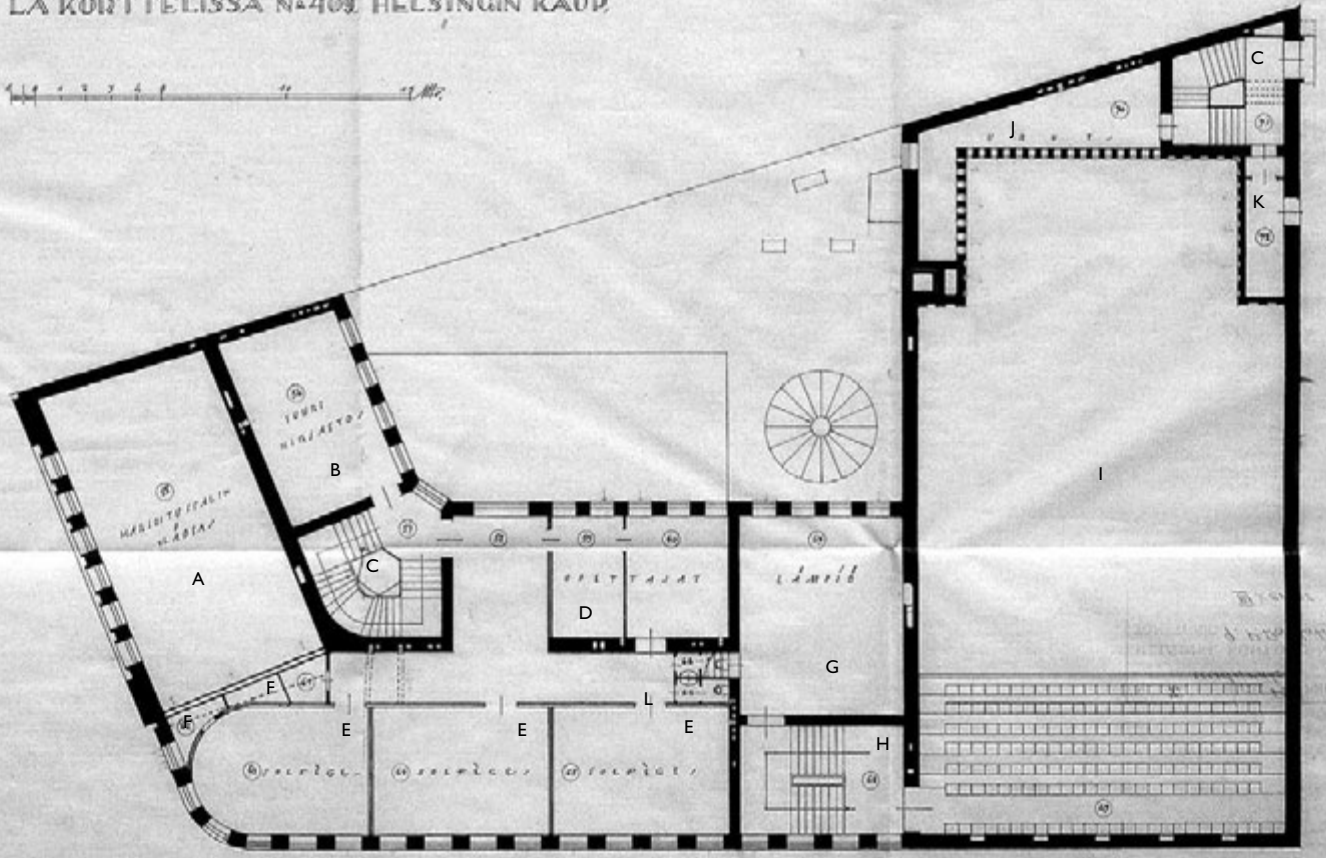
II kerros n. I : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkisto

P I I R U S T U S
HELSINGIN KONSERVATORION
UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
LE N: 9 PÖHJ. RAUTATIEKADUN VARDEL-
LA KORTTELISSA N: 403 HELSINGIN KAUP.



- A Harjoitussalin yläosa
- B Suuri kirjasto
- C Porrashuone
- D Opettajien huone
- E Solfège-luokka (Säveltapailuluokka)
- F Säiliö
- G Lämpö
- H Lehterien portaikko
- I Konserttisalin yläosa ja II lehteri
- J Urkutila
- K Roskasäiliö
- L WC

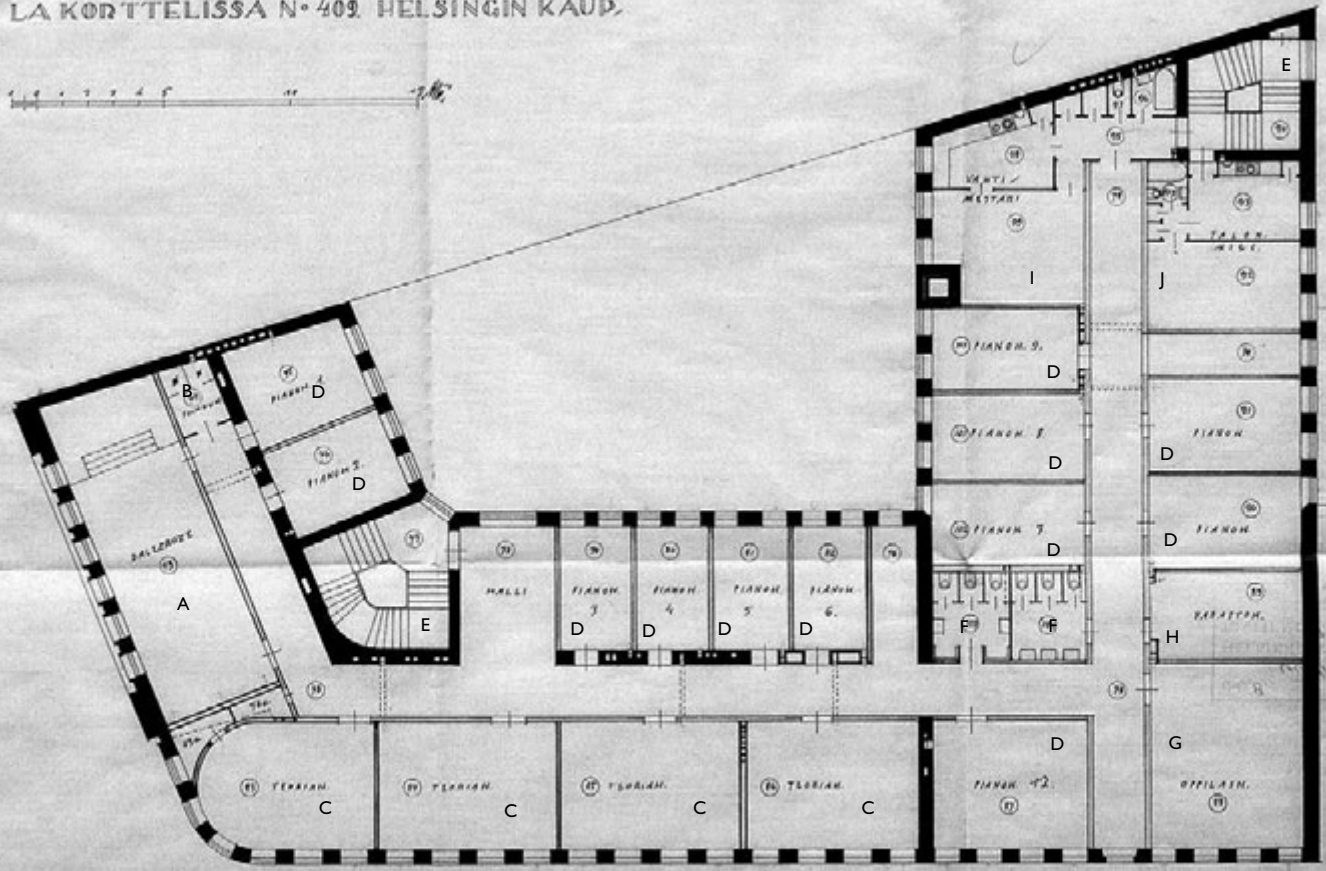


III KERR.

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner of the plan.

III kerros n. I : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

HELSINGIN KONSERVATORION
 UUTISRAKENNUSTA YARTEN TONTIL-
 LE N° 9 POHJ. RAUTATIEKADUN VÄRDE-
 LA KORTTELISSA N° 409 HELSINGIN KAUP.



- A Dalcroze-luokka (Tanssiluokka)
- B Suihkuhuone
- C Teorialuokka
- D Pianoiluokka
- E Porrashuone
- F WC
- G Oppilaiden huone
- H Varasto
- I Vahtimestarin asunto
- J Talonmiehen asunto

IV KERR.

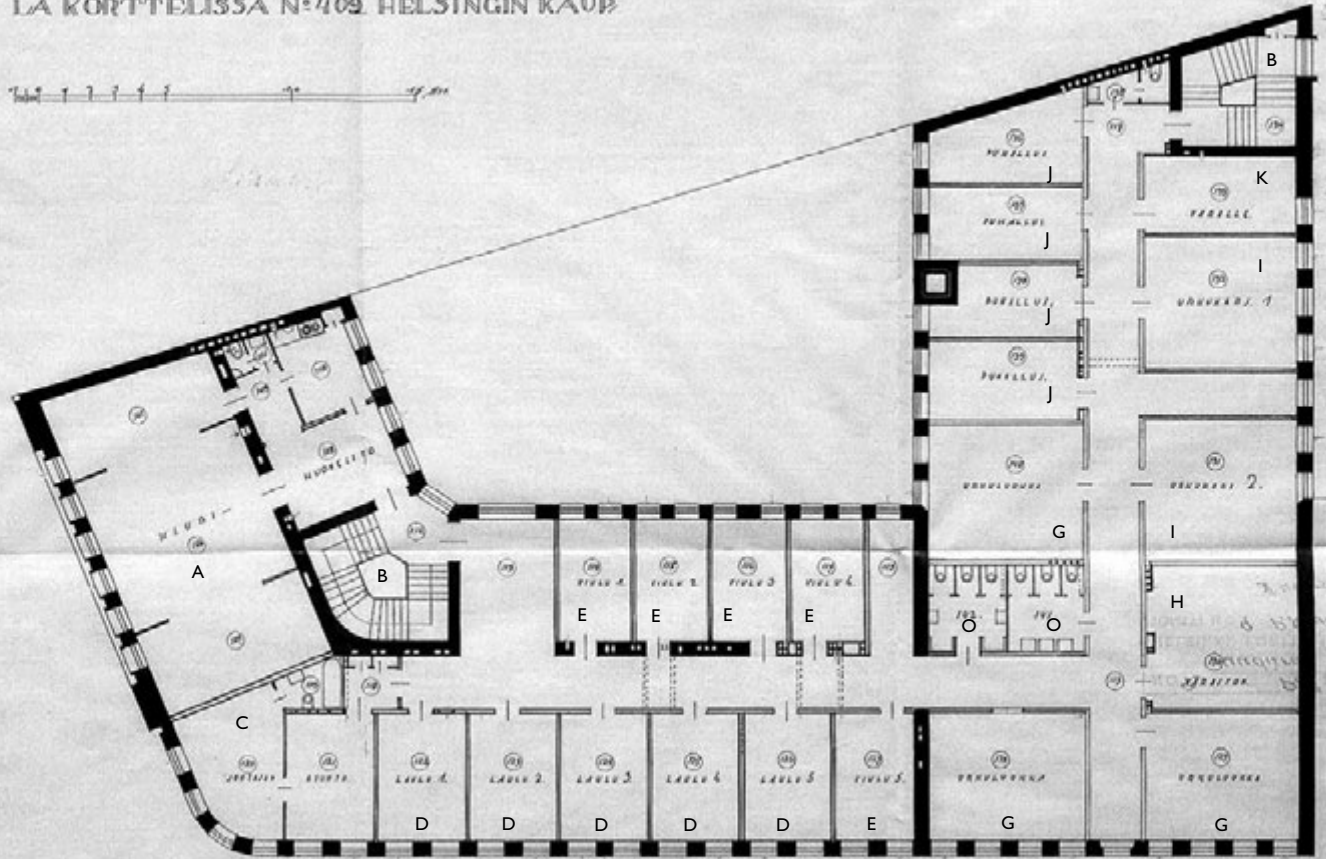
Handwritten signature and date: Eino Forsman 8/1 1930

IV kerros n. 1 : 300
 Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

HELSINGIN KONSERVATORION
 UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
 LE N° 9 POHJ-RAUTATIEKADUN VÄRDEN-
 LA KORTTELISSA N° 409. HELSINGIN KAUP.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

- A Klubihuoneisto
(pian kirjaston käyttöön)
- B Porrashuone
- C Johtajan asunto
- D Lauluosasto
- E Viuluosasto
- F WC
- G Urkulosasto
- H Varasto
- I Urkulosasto, harjoittelua varten
- J Puhallinluokka
- K Varaluokka

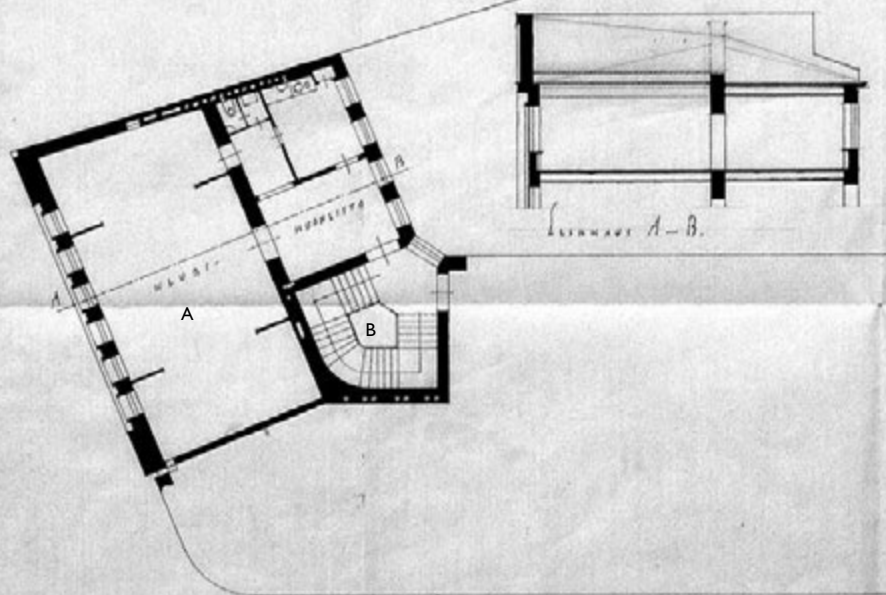


V. KERROS

V kerros n. 1 : 300
 Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/I 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkisto.

P I I R U S T U S
HELSINGIN KONSERVATORION
RAKENNUSMUUTOSTA VARTEN TONTIL-
LE N° 9 POHJ-RAUTATIEKADUN VÄRREL-
LÄ KORTTELISSA N° 409 HELSINGIN KAUP.



V. KERRÄ

Handwritten notes and signature:
Helsingissä 8/10 1930.
Eino Forsman
158801

- A Klubihuoneisto
(pian kirjaston käyttöön)
- B Porrashuone

V kerros n. I : 300

Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

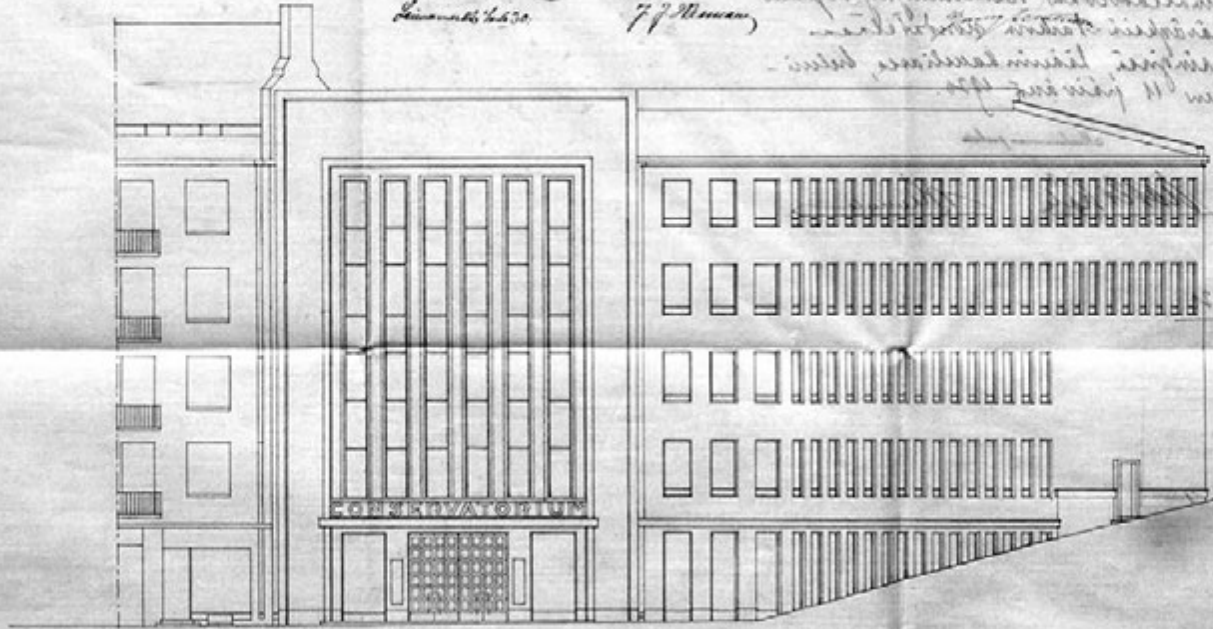
Maistraatin arkisto



HELINGIN KONSERVATORION
UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
LE N: 9 POHJ-RAUTATIEKADUN VARREL-
LA KORTTELISSA N: 400 HELSINGIN KAUP.

*Julkisivun kaavio ja pöytä-
kari pohjoispuolelta Helsingin Yhteis-
seurasta julkistettu 9. lokakuuta 1930.
Eino Forsman*

*Maistraatin arkisto
Konservatorion uuden rakennuksen
julkisivun kaavio ja pöytäkari pohjois-
puolelta. Rakennus on sijoitettu
Pohjoisrautatienkadun varrelle
n:o 9 korttelissa n:o 400. Rakennus
on kolme kerrosta korkea ja sen
pääasiallinen materiaali on
betoni. Rakennuksen ulkoasu
on modernin tyylin mukainen
ja se yhdistyy hyvin ympäristöön.*



*1:100
1:200
1:500
1:1000*

JULKISIVU POHJ-RAUTATIEKADULLE

*1888
Eino Forsman*

Julkisivu, Pohjoinen Rautatiekatu n. 1 : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

P I T R U S T U S
HELSINGIN KONSERVATORION
UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
LE N° 9 POHJ-RAUTATIEKADUN VAREL-
LA KORTTELISSA N° 402 HELSINGIN KAUP.

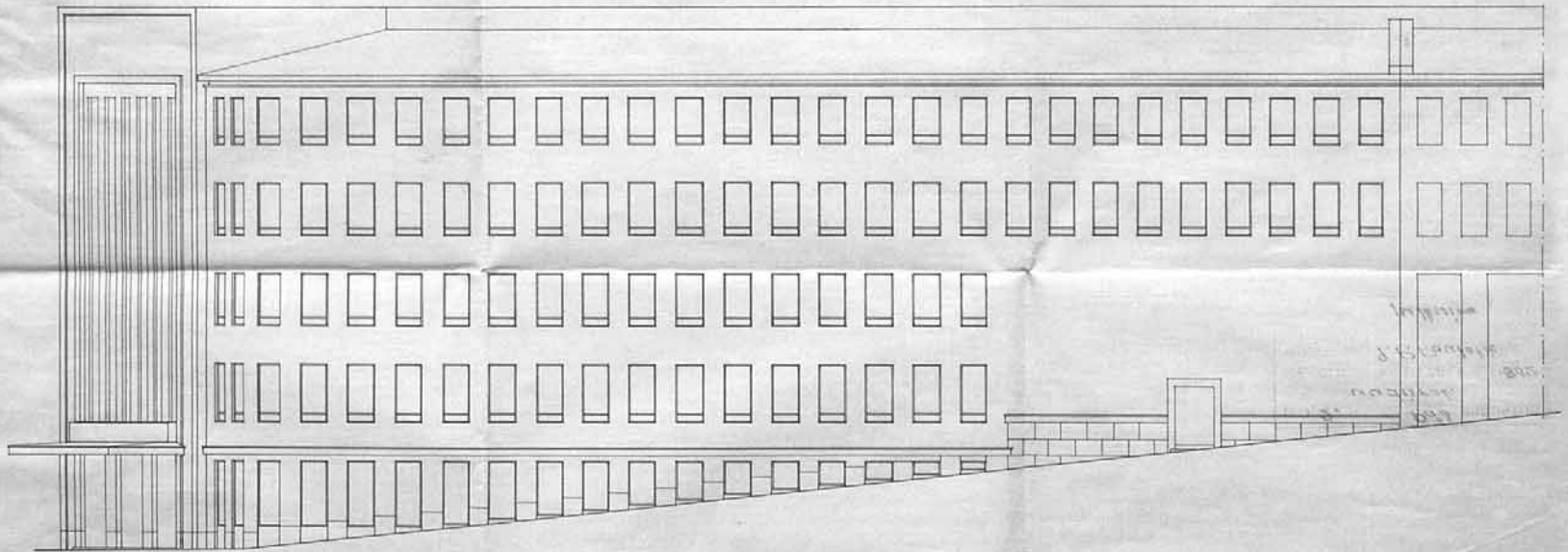


Julkisrakennus tarkoitettu ja puoli-
taan rakennettavaksi Helsingissä, Yleisen
rakennusten yhtiöliikkeen, 9 p. tontilla 1930

Läsnäolij. 4.8.30.

Käsitys
E. Forsman

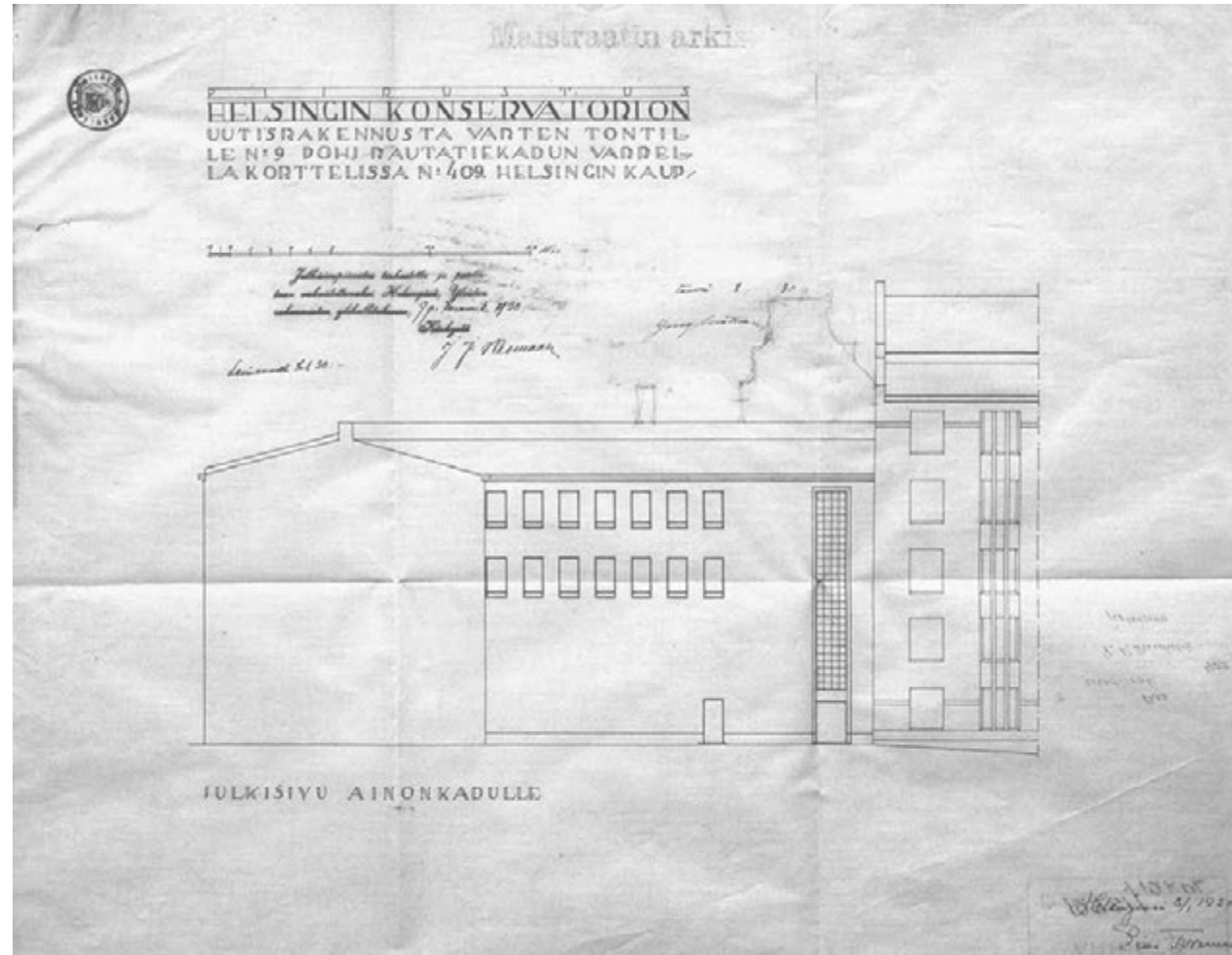
Arkkitehti E. Forsman



JULKISIVU EDUSKUNTAKADULLE

11.7.1930
Eino Forsman
8/1 1930

Julkisivu, Eduskuntakatu n. 1 : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

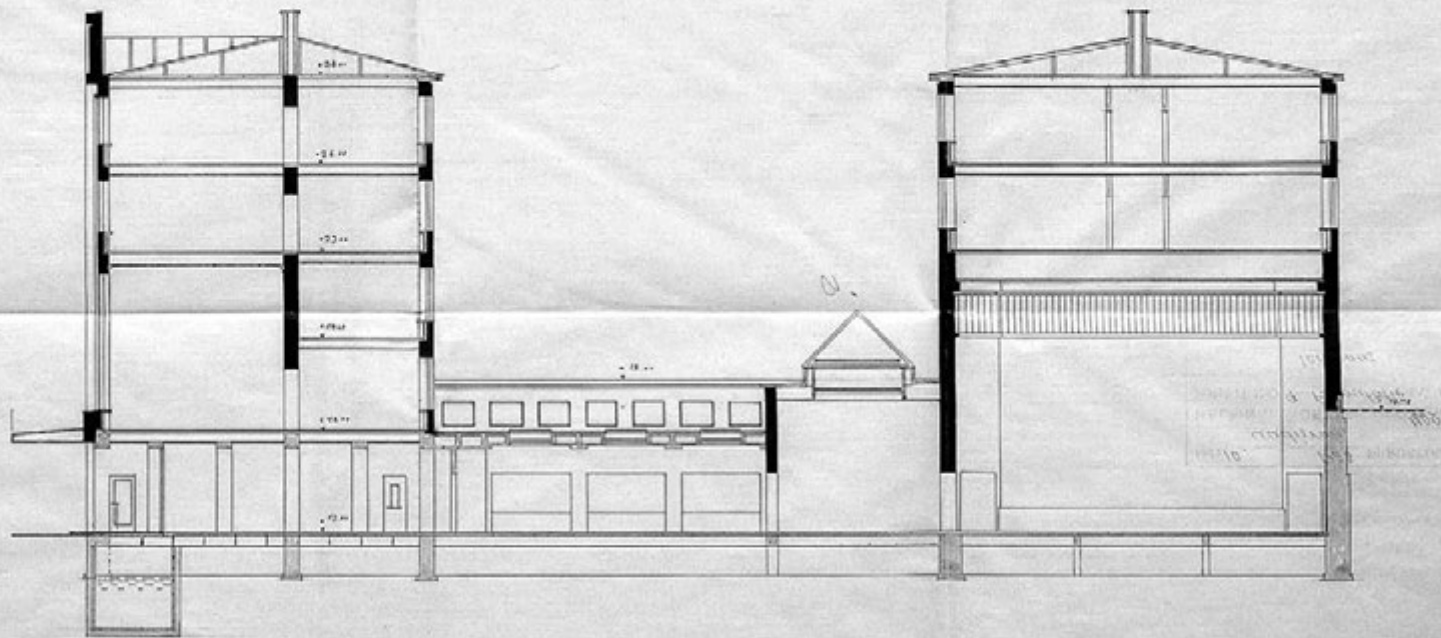


Julkisivu, Aionkatu n. 1 : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkisto

HELINGIN KONSERVATORION
UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
LE N° 5 POHJ RAUTATIEKADUN VAREDE
LA KORTTELISSA N° 409 HELINGIN KAUP

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

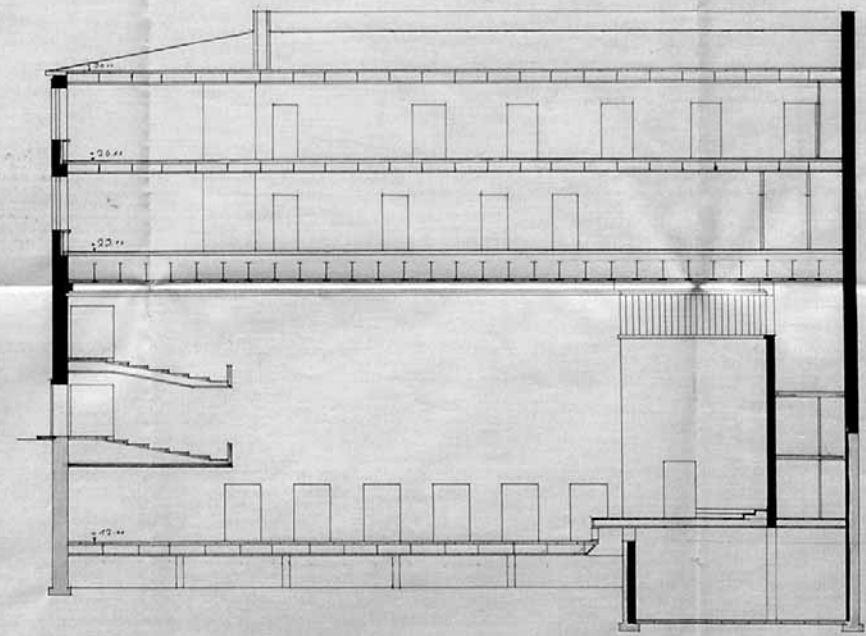


LEIKKAUS A-B

Helsingissä 8/1 1930
Eino Forsman

Leikkaus A - B n. I : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

P I R U S T U S
HELSINGIN KONSERVATORION
UUTISRAKENNUS TA VARTEN TONTIL-
LE N° 9 POHJ-RAUTATIEKADUN VAREL-
LA KORTTELISSA N° 402 HELSINGIN KAUP.



LEIKKAUS C-D

leikkauk-
d kumpu-
sääntö-
11 b??

Helsingissä 8/1/1930
Eino Forsman.

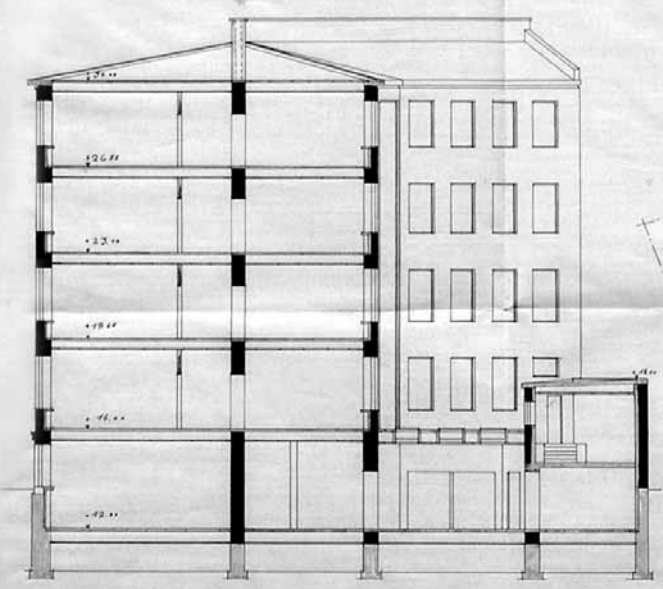
Leikkaus C - D n. I : 300
Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

Maistraatin arkisto

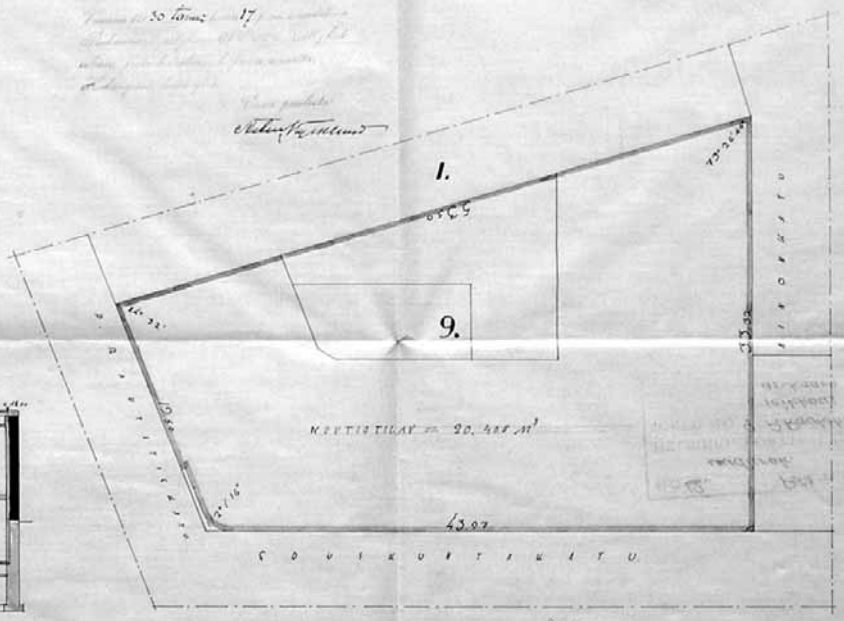
HELSINGIN KONSERVATORION
 UUTISRAKENNUSTA VARTEN TONTTI-
 LE N:9 POHJ RAUTATIEKADUN VÄRRELL
 LAKORTTELISSA N:409 HELSINGIN KAUP.



Handwritten notes in Finnish:
 Vuonna 1930 tontin 17/10...
 Kattokorkeus 17/10...
 Kattokorkeus 17/10...
 Kattokorkeus 17/10...
 Kattokorkeus 17/10...



LEIKKAUS E-F



ASEMAPIIRROS

Handwritten signature and date:
 Oletettiin 8/1 1930.
 Eino Forsman.

Leikkaus E - F ja asemapiirros n. I : 300
 Päiväys ja allekirjoitus: Helsingissä 8/1 1930 Eino Forsman

II INVENTOINTI

Helsingin Konservatorion rakennus on inventoitu kesällä 2006. Säilyneisyyttä on arvioitu sekä paikan päällä tehtyjen havaintojen että käytettävissä olleiden arkistotietojen pohjalta. Tärkeimpiä lähteitä ovat olleet alkuperäiset ja muutosvaiheiden piirustukset, vanhat valokuvat sekä keskeinen kirjallinen materiaali, erityisesti alkuperäiset työselostukset eli aine- ja työselitys, lisäys Helsingin Konservatorion rakennuksen työselitykseen, lämpö-, vesi- ja viemärijohdot sekä ilmanvaihto, huoneselostus ja selitys sähköjohtotöistä. Myös alkuperäinen urakkasopimus (urakkasopimus Helsingin Konservatorion Säätiön ja Rakennustoimisto Rakentajan, Malmi ja Ääri, välillä) on säilynyt.

Inventoinnissa on keskitytty rakennuksen parhaiten säilyneisiin osiin eli julkisivuihin sekä konserttisaliin ja sen eteis- ja aulatiloihin. Niistä on laadittu eriteltyt kuvaukset, joissa esitellään pintamateriaalit, ovet, ikkunat, listat, kiintokalusteet ja talotekniikka. Konserttisalin ja sen eteis- ja aulatilojen osalta on esitetty rinnakkain sekä alkuperäiset ratkaisut että tilojen nykyasu. Rinnastus on perusteltu, koska se auttaa hahmottamaan, miten muutokset ovat vaikuttaneet tilojen tunnelmaan ja keskinäiseen hierarkiaan.

Jos alkuperäiset materiaalit tai rakenteet eivät ole säilyneet, on tekstissä mainittu, mistä tieto alkuperäisestä ratkaisusta on peräisin. On kuitenkin syytä suhtautua erityisesti kirjallisiin lähteisiin ja piirustuksiin tietyin varauksin, sillä ne eivät välttämättä vastaa toteutunutta ratkaisua. Usein vielä rakennusvaiheessakin suunnitelmia on saatettu muuttaa. Esimerkiksi alkuperäisessä huoneselostuksessa mainitaan, että eteiskäytävän katto olisi "profileerattu näkyvillä palkkeilla", mikä ei valokuvien perusteella kuitenkaan pidä paikkaansa. Samoin piirustusten mukaan kävelyhallissa olisi ollut kattoikkuna, joka mainitaan myös vuonna 1983 laaditussa perustamis- ja esisuunnitelmassa: "rakennukseen tehdyistä muista muutoksista mainittakoon lämpiön pyöreän kattoikkunan poistaminen". Valokuvien perusteella kattoikkunaa ei ole koskaan rakennettu.

Muilta osin rakennuksen tilat on sen sijaan uudistettu perusteellisesti peruskorjauksessa 1980- ja 1990-lukujen taitteessa. Alkuperäisiä rakennusosia tai materiaaleja ei juuri ole säilynyt, ja muutostöitäkin ohjasivat lähinnä käytännölliset periaatteet. Uudistettujen tilojen osalta yksityiskohtainen analyysi ei siten ole mielekäs.

Peruskorjauksen yhteydessä pihan päälle rakennettua uudisrakennusta, kamarimusiikkisalia, ei ole inventoitu. Salista on tarvittaessa saatavilla ajan tasalla olevat piirustukset ja materiaaliselostukset.

Tilataarkastelua täydentävät kokoavat kuvaukset pintamateriaaleista, ovista, ikkunoista, listoista, kiintokalusteista ja talotekniikasta.

Lopuksi esitykseen on liitetty pohjapiirustuksista ja leikkauksista laaditut säilyneisyyskaaviot, joissa on värikoodein eroteltu alkuperäiset ja uudistetut rakenteet ja materiaalit. Vastaavasti julkisivukaavioihin on merkitty muutosalueet ja -toimenpiteet. Säilyneisyyskaaviot kattavat koko rakennuksen.

Inventointiin ei sisälly värikartoitusta. Värikartoituksen laatijan tulisi olla konservoinnin ammattilainen.

POHJOINEN RAUTATIEKATU JA EDUSKUNTAKATU

Muutokset rakenteissa.

Ravintolan alkuperäinen ovi on poistettu. Oviaukko on osin peitetty uudella seinäpinnalla, osin korvattu lasivitriinillä. Ravintolan suuri ikkuna on poistettu ja tilalle on asennettu uusi lasiovi. Entinen liikehuoneiston ovi on ilmeisesti alkuperäinen. Eduskuntakadun sivuovi on uusittu. Ikkunanpuitteet entisen liikehuoneiston ikkunaa lukuun ottamatta on uusittu. Katolle on lisätty ilmanvaihtokonehuone (Eduskuntakatu).

Julkisivupinnat	Hakattu terastirappaus. Pohjoisen Rautatiekadun puolen pystysuorissa ikkunalinjoissa on kerrosten väliset seinäpinnat peitetty lasilevyillä. Alkuperäisessä työselityksen lisäyksessä puhutaan rautakehyksisestä mustasta peililasista. 1960-luvun piirustuksessa lasi on nimetty vitrolitiksi. Ei ole tiedossa, tarkoitetaanko nimityksillä samaa lasia eli ovatko lasilevyt alkuperäisiä.
Kivijalka	Hienoksi hakattu graniitti. Eduskuntakadun puolella kivijalka ulottuu pohjakerroksen ikkunoiden yläpuolella olevaan listaan saakka. Myös listan pintamateriaalina on graniitti.
Listat	Julkisivupinta on käsitelty yksinaiseena. Pintaa jäsentävät voimakkaasti profiloituneet listat on rapattu terastirappauksella. Kattolista on rapattu terastirappauksella. Työselityksen mukaan kattolista on valettu betonista.
Katos	Valettu betonista, peltikate. Reunat rapattu terastirappauksella. Alapinnassa sileä rappaus ja upotetut valaisimet.

Katto

Peltikate. Peruskorjauksen yhteydessä katolle on rakennettu ilmanvaihtokonehuoneet.

Ovet

Pohjoinen Rautatiekatu

Pääsisäänkäynnin ovet. Lasiruutuiset tammipariovet. Kaksi ovia. Ovisa alkuperäiset messinkiset putkivetimet ja messinkiset potkupellit sekä messinkiset tappisaranat. Lukot ja ovipumput uusittu. Pitkäsälvät lisätty.

Liikehuoneiston ovi. Ovi ilmeisesti alkuperäinen. Puulasiiovi. Messinkiset saranat ja potkupelti. Lukko uusittu.

Ravintolan vanha ovi (poistettu). Alun perin vastaava kuin liikehuoneiston alkuperäinen ovi. Ovi on poistettu ilmeisesti vuonna 1958, jolloin oven vieressä olleesta suuresta ikkunasta on tehty ravintolan uusi sisäänkäynti. Oven paikalla seinä on muurattu osin umpeen. Osin oven tilalla on matala lasikaappi.

Ravintolan uusi ovi. Uusi lasiovi. Entisen ikkunan paikalla.

Eduskuntakatu

Ravintolan huolto-ovi. Uusi metalliovi.

Presidentin aition ovi. Ovi ilmeisesti alkuperäinen. Puupariovi. Potkupelti, messinkiset saranat. Lukko uusittu. Ovea kiertää massiivinen graniittilista. Oven edessä on graniittiaskelma.

Pohjoinen Rautatiekatu

Pystysuorat ikkunalinjat. Uusittu. Alkuperäisen aine- ja työselityksen mukaan ikkunoissa on ollut rautakehykset.

Ikkunat

	<p>Liikehuoneiston ikkuna. Alkuperäinen ikkuna.Yksiosainen lasi, puiset karmit.</p> <p>Ravintolan ikkuna. Ks. ravintolan uusi ovi.</p> <p>Eduskuntakatu</p> <p>Pohjakerroksen ikkunat. Uusittu. Karmit alkuperäisen mallin mukaiset. Alkuperäisen aine- ja työselityksen mukaan alkuperäisenä materiaalina on ollut mänty. Ikkunat madaltuvat Eduskuntakadun noustessa.</p> <p>Ylempien kerrosten ikkunat. Kuten yllä, vakiokoko.</p>
Ulkoportaat	<p>Pohjoinen Rautatiekatu</p> <p>Yhtenäinen matala graniittiaskelma.</p> <p>Jalkakäytävä pääsisäänkäynnin edessä on päällystetty graniittilaatoin.</p> <p>Eduskuntakatu</p> <p>Presidentin aition oven edessä graniittiaskelma.</p>
Syöksytorvet	<p>Syöksytorvet on upotettu julkisivumuurin sisään ja vedetty pysty-suoraan kattolistan lävitse.</p>
Kiintokalusteet	<p>Pääsisäänkäynnin molemmin puolin alkuperäiset rautakehyksiset lasikaapit.</p> <p>Katoksen alapinnassa upotetut alkuperäiset valaisimet.</p> <p>Katoksen päällä julkisivua valaisevat valonheittimet.</p> <p>Katoksen reunassa valotaulu.</p> <p>Lisäksi pääsisäänkäynnin molemmin puolin lipputangot, valaistut numerolaatat (9), tekstit (Sibelus-Akatemia), seinään kiinnitetyt roska-astiat.Valvontakamera.</p>

Pohjoisen Rautatiekadun pääjulkisivu

Vanhassa kuvassa vasemmalla Fazerin musiikkiliike, oikealla Ravintola Konservatorio. Rakennuksen pyöristetystä nurkasta alkuperäinen kyltti Ravintola KR Restaurant. Myöhemmin se korvattiin valaistuin kirjaimin. Vanha kuva: 22.5.1932. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy. Kuva on julkaistu Suomen Kuvalehdessä nro 22/1932.





Eduskuntakadun julkisivu

Viereistä asuinrakennusta, asunto-osakeyhtiö Kotirinnettä, ei vielä ole korotettu. Konserttitali erottuu aukottomana pintana. Vanha kuva: 1930-luvun alku. HKM. Löngren / Novofoto.



AINONKATU

Muutokset rakenteissa.

Jätehuoneen ovet on lisätty vuonna 1998. Porrashuoneen ovi on uusittu.

Julkisivupinta	Sileä rappaus. Julkisivupinta on uusittu jätehuoneen ovien ympäriltä.
Kivijalka	Hienoksi hakattu graniitti.
Listat	Ks. Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun julkisivut. Aionkadun puolella listat on rapattu kuten muukin julkisivupinta.
Katto	Peltikate. Peruskorjauksen yhteydessä katolle on rakennettu ilmanvaihtokonehuone.
Ovet	Porrashuoneen ovi. Uusittu. Teräspariovi, maalattu. Jätehuoneen ovet. Ovet lisätty vuonna 1998. Teräspariovi, kaksi oviparia. Maalattu.
Ikkunat	Porrashuoneen pystyikkuna. Korkea pystyikkuna on jaettu ruutuihin. Alkuperäiset puitteet. Ikkunaa on korostettu sitä kiertävällä rapatulla listalla. Konservatorion tilojen ikkunat (Ks. Eduskuntakadun julkisivu).
Ulkoportaat	Porrashuoneen oven edessä matala graniittiaskelma.
Syöksytorvet	Syöksytorvet kulkevat julkisivun pinnalla ja kiertävät kattolistan.
Kiintokalusteet	Valaistu numerolaatta (2), roska-astia, valvontakamera.

Yllä: Aionkadun julkisivu. Konserttitali erottuu aukottomana pintana. Korkean, sisäänkäynnin merkkävan pystyikkunan puitteet ovat alkuperäiset. Jätehuoneen ovet on lisätty vuonna 1998.

Alla: Kamarimusiikkisalin massiivinen kattorakennelma.

PIHAJULKISIVUT

Muutokset rakenteissa.

Pihajulkisivuja hallitsee uuden kamarimusiikkisalin massiivinen kattorakennelma. Rakennusta on osin korotettu (ks. pihajulkisivujen säilyneisyyskaavio).

Julkisivupinnat	Rappaus, maali.
Listat	Rapattu kattolista.
Katto	Peltikate. Peruskorjauksen yhteydessä katolle on rakennettu ilmanvaihtokonehuoneet. Kamarimusiikkisalin katto. Peltikate.
Ovet	Parvekkeen ovi. Uusittu.
Ikkunat	Kuten Eduskuntakadun ja Aionkadun julkisivuissa.
Syöksytorvet	Syöksytorvet kulkevat julkisivun pinnalla ja kiertävät kattolistan.



ETEISKÄYTTÄVÄ, ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Marmorilaatta.
Seinät	Marmoripilasterit. Pilasterien välissä näyttelyvitriinit (ks. kiintokalusteet). Viimeisten marmoripilasterien väliin jäävän seinäpinnan materiaali ei ole tiedossa, todennäköisimmin ollut maalattu. Eteishallin ovien edessä oleva syvennys on maalattu. Valokuvan perusteella maali on ollut vaaleaa ja kiiltäväpintaista. Syvennyksen katto on mahdollisesti ollut tumma.
Katto	Huoneselostuksen mukaan kalkkimaali.
Ovet	Ulko-ovet. Lasiruutuiset tammipariovet. Kaksi oviparia. Ovissa messinkiset putkivetimet ja messinkiset potkupellit sekä messinkiset saranat. Ovipumppujen ja alkuperäisten lukkojen ulkoasusta ei ole tietoa. Aine- ja työselityksen mukaan ovissa on ollut "amerikkalais-malliset ulko-ovilukot sekä ilmapumput. Ulko-ovien aukipitämistä varten kiinnitetään porrasaskeleihin hakaset sekä oviin vastaavat määrlyt." Eteishalliin johtavat ovet. Kuten ulko-ovet. Aine- ja työselityksen mukaan eteisten ovissa on ollut Abloy-lukot. Selityksestä ei kuitenkaan käy täsmällisesti ilmi, mitä ovia eteisten ovilla tarkoitetaan. Porrashuoneen ovi. Oven ulkoasu ei ole tiedossa. Valokuvan perusteella ovi on ilmeisesti ollut puukehyksinen lasiovi, jossa on ollut ulko-ovien vetimiä vastaava messinkinen putkivedin.
Jalkalista	Tumma jalkalista. Materiaali ei tiedossa.
Kattolista	Tumma kattolista. Materiaali ei tiedossa.

Kiintokalusteet	Näyttelyvitriinit. Pilasterien välissä saranoin varustetut näyttelyvitriinit, joissa tummat rautakehykset. Huoneselityksen mukaan vitriinien sisäseinät on maalattu öljymaalilla. Valokuvan perusteella vitriinien takaseinät ovat olleet vaaleat, sivuseinät tummat. Näyteikkunat. Vastakkaisella seinällä näyttelyvitriinejä vastaavat liikehuoneiston näyteikkunat. Tarkasta ulko-asusta ei ole tietoa. Kassa. Ulkoasusta ei ole tietoa.
Valaisimet	Kattoon asennettu kolme pyöreää opaalisista valmistettua valaisinta. Muu mahdollinen valaistus (esim. vitriinit) ei ole tiedossa.

ETEISKÄYTTÄVÄ, NYKYTILANNE

Muutokset rakenteissa. Eteiskäytävän vasen seinä on uudistettu kauttaaltaan. Liikehuoneiston tiloihin on rakennettu tilat vahtimestareille, ja kassan paikalla on soitinvarasto. Näyteikkunat on uusittu ja muokattu uutta käyttötarkoitusta vastaaviksi.

Lattia	Alkuperäinen marmorilaatta.
Seinät	Alkuperäiset marmoripilasterit. Eteishallin ovien edessä olevassa syvennyksessä rakenteen pinta alkuperäinen, pintakäsittely uusittu.
Katto	Rakenteen pinta alkuperäinen, pintakäsittely uusittu.
Ovet	Ulko-ovet. Alkuperäiset ovet, joissa alkuperäiset vetimet, saranat ja potkupellit. Lukot vaihdettu. Uudet ovipumput ja pitkäsalvat. Eteishalliin johtavat ovet. Ks. ulko-ovet. Porrashuoneen ovi. Ovi uusittu. Soitinvaraston ovi. Uusi ovi. Soitinvarasto sijoitettu kassan paikalle. Vahtimestarin ovi. Uusi ovi. Sijoitettu toisen näyttelyvitriinin paikalle.
Jalkalista	Uusittu.
Kattolista	Uusittu.
Kiintokalusteet	Näyttelyvitriinit. Pilasterien välissä alkuperäiset näyttelyvitriinit. Rautakehykset ja metallisäleiköt maalattu vaaleiksi. Näyteikkunat. Uusittu.
Valaisimet	Uusittu. Kattoon on asennettu kolme pyöreää, alkuperäisiä valaisimia jäljittelevää opaalitasista valmistettua valaisinta. Näyttelyvitriineissä loisteputket.

Eteiskäytävä

Eteiskäytävän muodinmukainen funkishenkinen tunnelma on muutosten myötä haalistunut. Marmoripilasterit, marmorilattia ja näyttelyvitriinit ovat kuitenkin säilyneet. Vanhassa valokuvassa näkyy vasemmalla seinustalla lippukassa. Vanha kuva: 1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.



ETEISHALLI,ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Kalanruotokuvioinen sauvaparketti, tammi.
Seinät	Huoneselostuksen mukaan stucco lustro.
Katto	Huoneselostuksen mukaan kalkkimaali.
Ovet	Eteishallin ovet (ks. eteiskäytävä). Naisten WC:n ovi. Valokuvien perusteella ollut vastaava kuin kävelyhallissa säilynyt miesten WC:n ovi (ks. kävelyhalli).
Jalkalista	Tammijalkalista, tumma, profiloitu. Valokuvien perusteella ollut vastaava kuin kävelyhallissa säilynyt jalkalista.
Kattolista	Vaalea kattolista. Materiaali ei tiedossa.
Kiintokalusteet	Kuvastimet. Pilareissa korkeat kuvastimet. Säleiköt. Eteishalliin johtavien ovien edessä lattiaan upotetut messinkisäleiköt jalkojen pyyhkimistä varten.
Valaisimet	Kattoon asennettu kolme neliömäistä, opaalilasista valmistettua valaisinta. Kuvastimien yläpuolella putkivalaisimet.

KAPPAHUONEET ,ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Huoneselostuksen mukaan trioliinimatto.
Seinät	Huoneselostuksen mukaan öljymaali.
Katto	Huoneselostuksen mukaan kalkkimaali.
Jalkalista	Ei tiedossa.
Kattolista	Ei tiedossa.
Kiintokalusteet	Tiski. Huoneselostuksen mukaan erikoispiirustusten perusteella tammesta. Piirustukset eivät tiettävästi ole säilyneet. Naulakot. Huoneselostuksen mukaan erikoispiirustusten perusteella tammesta. Piirustukset eivät tiettävästi ole säilyneet.
Valaisimet	Valokuvan perusteella vaikuttaa siltä, että valaisimet ovat sijainneet pilareiden takana.

ETEISHALLI, NYKYTILANNE

Muutokset rakenteissa.

Kappahuoneiden läpi on avattu kulku ruokalaan ja rakennettu portaikko toisessa kerroksessa sijaitsevaa kamarimusiikkisalaa varten. Naisten WC on purettu ja sen ovi poistettu. WC:n paikalla on kamarimusiikkisalain uusi portaikko. Vasemman puoleista kappahuonetta on laajennettu.

Lattia	Alkuperäinen kalanruotokuvioinen sauvaparketti, tammi.
Seinät	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta ja pintakäsittely uusittu.
Katto	Uusi alakatto. Kipsilevy, osa levyistä uritettu.
Ovet	Eteishallin ovet (ks. eteiskäytävä). Kävelyhallin ovet. Uudet ovet. Vanhoja ulko-ovia jäljittelevät lasiruutuiset tammipariovet, vaaleat. Neljä pariovea rinnan. Omissa lukot, painikkeet, ovipumput ja pitkäsalvat.
Jalkalista	Uusittu. Vaalea tamminen lista.
Kiintokalusteet	Kuvastimet. Uusittu. Alkuperäisiä pienemmät.
Valaisimet	Uusittu. Kattoon on asennettu kuusi pyöreää valaisinta (ks. eteiskäytävä).

KAPPAHUONEET, NYKYTILANNE

Lattia	Uusittu. Vaatetiloissa muovilaatta. Uusien kulkujen kohdalla vanhaa parkettia jäljittelevä kalanruotokuvioinen sauvaparketti, tammi.
Seinät	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta ja pintakäsittely uusittu.
Katto	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta ja pintakäsittely uusittu.
Ovet	Ruokalan ovet. Uusi pariovi.
Jalkalista	Uusittu. Kuultomaalattu tamminen lista.
Kiintokalusteet	Tiski. Uusittu. Vanhaa jäljittelevä tamminen tiski. Päälyspintana marmorilevy.
	Naulakot. Uusittu. Vanhoja naulakoita jäljittelevät tammiset naulakot.
Valaisimet	Uusittu.



Eteishalli ja kappahuoneet

Eteishallissa ja kappahuoneissa on tehty runsaasti muutoksia. Ravintolaan on avattu kulku ja toisessa kerroksessa sijaitsevaa kamarimusiikkisalia varten on lisätty portaitko. Naisten WC on poistettu portaikon tieltä. Kattoa on laskettu ja valaistus on uusittu. Naulakot, tiskit, jalkalistat ja peilit on uusittu. Kävelyhalliin ja eteishallin väliin lisätyt uudet ovet peittävät osin näkymän. Vanha kuva: 1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.



KÄVELYHALLI, ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Kalanruotokuvioinen sauvaparketti, tammi. Ovien edustoja ja seinien vierustoja on korostettu vaihtamalla parketin kuviointia.
Seinät	Huoneselostuksen mukaan stucco lustro.
Katto	Taivaankansikatto. Huoneselostuksen mukaan kalkkimaali. Katon väritys on ilmeisesti ollut nykyisen kaltainen (tiilenpunainen reunus, valkoinen holvi).
Ovet	Konserttisalin ovet (ks. konserttisali). Soittajien huoneen ovi. Mahonkinen laakapariovi. Messinkiset saranat ja messinkinen vedin. Ravintolaan johtavan käytävän ovi. Kuten soittajien huoneen ovi. Miesten WC:n ovi. Mahonkinen laakaovi. Messinkiset saranat ja messinkinen vedin.
Jalkalista	Tammijalkalista, tumma, profiloitu.
Valaisimet	Taivaankansikatton holvissa epäsuora valaistus. Käytetyt valaisimet eivät ole tiedossa. Valokuvan perusteella taivaankansikatton reunuksessa vaikuttaisi olevan kiinnikkeet valaisimia varten. Mahdollisista valaisimista ei kuitenkaan ole tietoa.
Patteri	Patterisyvennys portaiden vieressä olevan tasanteen (ks. lehterien porras) alla. Syvennyksessä pylväsradiaattori.
IV	Kävelyhallin ja konserttisalin välisessä seinässä messinkiset IV-säleiköt (3 kpl).

KÄVELYHALLI, NYKYTILANNE

Muutokset rakenteissa.

Entinen miesten WC:n ovi on siirretty.

Lattia	Alkuperäinen parketti.
Seinät	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta ja pintakäsittely uusittu.
Katto	Rakenne ja rakenteen pinta alkuperäisiä, pintakäsittely uusittu.
Ovet	Konserttisalin ovet (ks. konserttisali). Soittajien huoneen ovi. Alkuperäinen ovi, jossa alkuperäiset saranat. Alkuperäinen messinkinen vedin vaihdettu uuteen painikkeeseen. Uusi ovipumppu ja pitkäsälpa. Ravintolaan johtavan käytävän ovi. Kuten soittajien huoneen ovi. Miesten WC:n ovi. Alkuperäinen ovi, jossa alkuperäiset saranat. Alkuperäinen messinkinen vedin vaihdettu uuteen painikkeeseen. Uusi ovipumppu ja pitkäsälpa.
Jalkalista	Alkuperäinen lista.
Valaisimet	Uusittu. Taivaankansikaton holvin epäsuora valaitus säilytetty, Valaisimina loisteputket. Lisäksi holviin kiinnitetty neljä pyöreää opaalisista valmistettua uutta valaisinta (ks. eteiskäytävä).
Patteri	Alkuperäiset pylväsradiaattorit.
IV	Alkuperäiset IV-säleiköt.

Kävelyhalli Klassisistinen kävelyhalli on säilynyt miltei alkuperäisessä asussaan. Peräseinällä näkyvä entinen miesten WC:n ovi on siirretty lähemmäs lehterien portaakkoa ja eteishallin ja kävelyhallin väliin on lisätty uudet ovet. Taivaankansikaton holviin on lisätty uudet valaisimet. Sekä kalanruotokuvioinen tammiparketti että jalkalistat ovat alkuperäisiä. Vanha kuva: Tod.näk. 1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Tod.näk. Neittamo oy.





Kävelyhalli ja eteishalli

Kävelyhallin ja eteishallin uudet, ääntä eristävät ovet. Peruskorjauksessa toteutetuille muutoksille on tyypillistä, että ne jäljittelevät vanhoja ratkaisuja, mutta eivät kuitenkaan vastaa niitä täsmällisesti. Lehterien portaikon vieressä ovi ravintolaan. Vanha kuva: Kuvausvuosi ei tiedossa. MV.Aarne Pietinen.



KONSERTTISALI, ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Vinoneliöruudullinen sauvaparketti, tammi.
Seinät	Huoneselostuksen mukaan rappaus, öljymaali.
Katto	Taivaankansikatto. Huoneselostuksen mukaan rappaus, kalkkimaali.
Ovet	Konserttisalin ovet. Mahonkiset laakapariovet, 6 oviparia. Messinkiset saranat ja vetimet. Messinkiset ovistopparit. Mahdolliset ovipumput eivät ole tiedossa. Näyttämöaukon oikealla puolella oleva ovi. Oven ulkoasu ei ole tiedossa. Nykyinen ovi vaikuttaa alkuperäiseltä (mahonkinen laakapariovi). Valokuvan perusteella ovi on kuitenkin pyritty sulauttamaan salin seiniin: ovi on ilmeisesti ollut salin seinien värinen. Käytetty materiaali ei ole tiedossa.
Jalkalista	Tumma, profiloitu puulista, tammi. Vastaava kuin kävelyhallissa säilynyt.
Kiintokalusteet	Istuimet. Tummat, puiset istuimet, joissa sinivihreä makkakangas (US 23.10.1931).
Valaisimet	Sivuseinien valaisimet. Putkimaiset, opaailasista valmistetut valaisimet, messinkiset kiinnikkeet. Katon valaisimet. Taivaankansikatossa epäsuora valaistus. Takaseinän valaisimet. Opaailasista valmistetut pitkät putkivalaisimet.
Patterit	Sivuseinillä patterisyyvennykset, joissa pylväsradiaattorit. Patterisyyvennysten kohdalla seiniä kannattelevat marmorilevyt, jotka on tuettu messinkiputkillä.
IV	IV-säleiköt ainakin II lehterin takaseinässä, I lehterin alla ja lavan etu-reunassa.

Lehterit	
Lattia	Kuten salissa.
Seinät	Kuten salissa.
Katto	Huoneselostuksen mukaan rappaus, kalkkimaali.
Ovet	Ovet portaikkoon. Ks. konserttisalin ovet. Ovi ensimmäiseltä lehteriltä Eduskuntakadulle. Ks. konserttisalin ovet.
Jalkalista	Ilmeisesti samanlainen kuin salissa.
Kiintokalusteet	Penkit. Kuten salissa.
Valaisimet	Takaseinän valaisimet. Ks. konserttisali.
Esiintymislava	
Lattia	Kuten salissa
Seinät	Todennäköisesti öljymaali.
Katto	Betonista valettu kattorakenne. Pintakäsittely ei tiedossa.
Lavan etureuna	Alkuperäisen aine- ja työselityksen mukaan mahonkia, ilmanvaihtosäleiköt tummaa messinkiä.
Ovet	Sivuovi. Oven tarkka ulkoasu ei ole tiedossa. Ovi on pyritty sulauttamaan esiintymislavan seiniin. Takaovi. Pariovi. Ks. sivuovi.
Jalkalista	Vastaava kuin salissa: tumma, profiloitu tammilista.
Valaisimet	Eivät tiedossa.

KONSERTTISALI, NYKYTILANNE

Muutokset rakenteissa: Esiintymislavaa on suurennettu kaksi kertaa (1937 ja 1979). Lavan alkuperäinen betoninen kattorakenne purettiin vuonna 1939, kun saliin asennettiin konserttiurut. Urkujen pillistö jätettiin näkyviin. Peruskorjauksessa urut poistettiin ja kattorakenne uusittiin. Lisäksi rakennettiin tarkkaamo toiselle lehterille, portaikko toisen ja kolmannen lehterin välille sekä flyygelinostin.

Lattia	Sauvaparketti, tammi. Perustamis- ja esisuunnitelman mukaan lattia uusittu vuonna 1979.
Seinät	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta uusittu.
Katto	Taivaankansikatto. Rakenteen pinta uusittu.
Ovet	Konserttisalin ovet. Alkuperäiset ovet, joissa alkuperäiset lukot, vetimet, saranat ja ovistopparit. Ovipumput uusittu, pitkäsalvat lisätty. Ovipuoliskojen välissä ääntä vaimentava kangas, jonka ajoittuminen ei ole tiedossa. Oviin ilmeisesti lisätty lista. Näyttämöaukon oikealla puolella oleva ovi. Ilmeisesti alkuperäinen mahonkinen laakapariovi (ks. alkuperäinen tilanne). Vaalea tammilista. Lista uusittu vuonna 1979.
Jalkalista	
Kiintokalusteet	Istuimet. Uusittu. Vanhoja jäljittelevät.
Valaisimet	Sivuseinien valaisimet. Alkuperäiset. Katon valaisimet. Epäsuora valaistus säilynyt. Valonlähteenä loisteputket. Takaseinän valaisimet. Uusittu. Valaisimina toimivia akustisia elementtejä. Lisäksi huomiovaloja sekä esiintymislavan valokalustoa.
Patterit	Sivuseinän pylväsradiaattorit säilyneet. Uusia pattereita.

IV	Alkuperäiset IV-säleiköt säilyneet. Uusia säleikköjä lisätty.
Lehterit	
Lattia	Uusittu, kuten salissa.
Seinät	Kuten salissa.
Katto	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta uusittu.
Ovet	Ovet portaikkoon. Ks. konserttisalin ovet. Ovi ensimmäiseltä lehteriltä Eduskuntakadulle. Ks. konserttisalin ovet.
Jalkalista	Kuten salissa.
Kiintokalusteet	Kuten salissa.
Valaisimet	Uusittu.
Esiintymislava	
Lattia	Uusittu, kuten salissa.
Seinät	Kuten salissa.
Katto	Uusi rakenne.
Ovet	Uusittu.
Jalkalista	Uusittu, kuten salissa.
Valaisimet	Uusittu.



Konserttisali

Konserttisalissa on tehty lukuisia pieniä muutoksia. Esiintymislavan akustinen kattorakenne on uusittu, lavaa on suurennettu, istuimet on vaihdettu ja parketti uusittu. Valaistus on uusittu sivuseinien valaisimia lukuun ottamatta. Saliin on lisätty runsaasti valokalustoa ja asennukset on tehty pinta-asennuksina. Vanha kuva: Julkaistu Suomen Kuvalehdessä nro 39/1931. Konserttisalin näyttämö "erikoisine kaikukattoineen". Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.





Konserttisali Takaseinään on kiinnitetty valaisimina toimivia akustisia elementtejä. Alkuperäiset valaisimet ovat olleet opaalisia putkivalaisimia. Esiintymislavan valaistus on jouduttu ratkaisemaan seiniin kiinnitetyn valonheittimin.

Vanhat kuvat:

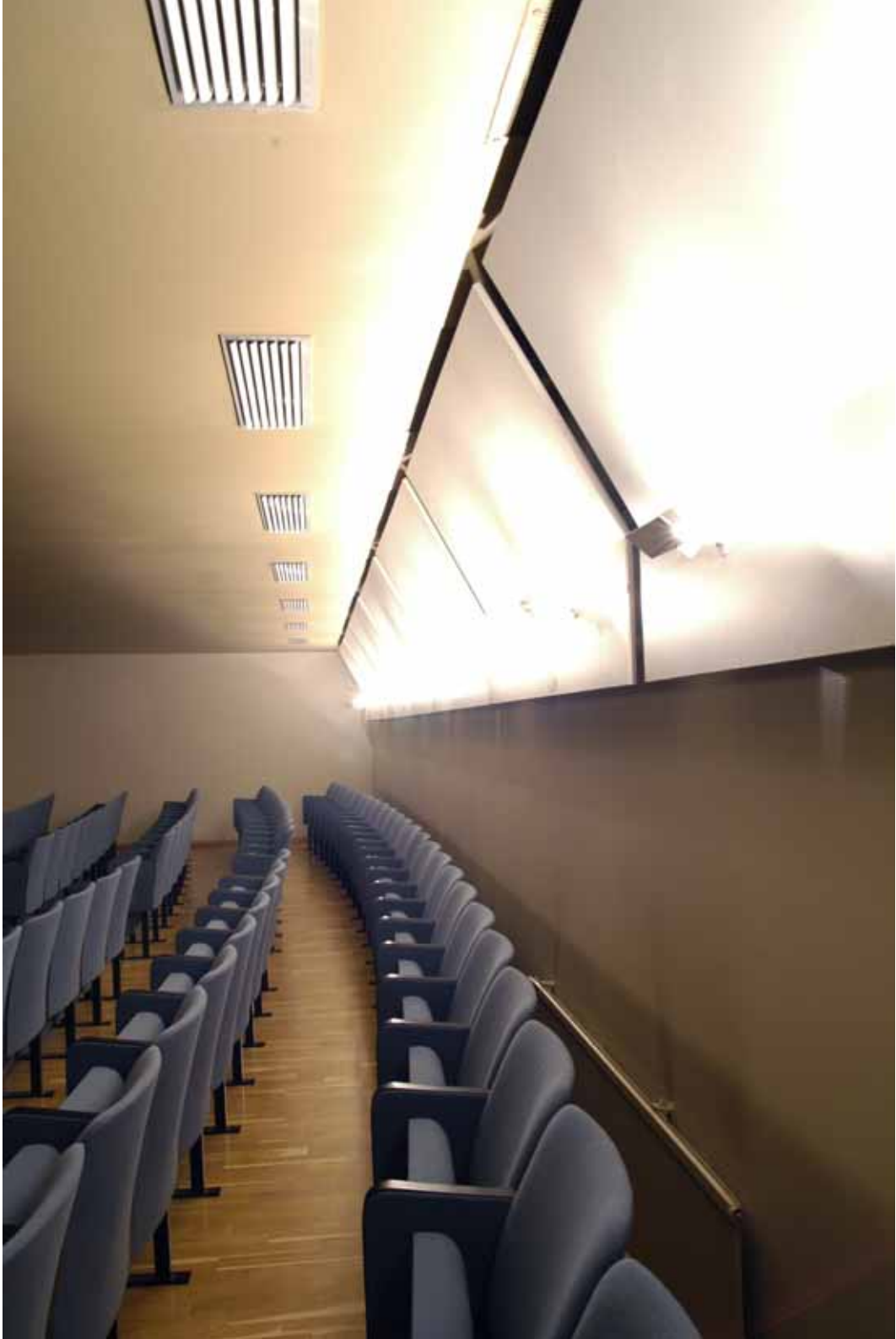
Yllä: 1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.

Alla: Kuvausvuosi ei tiedossa. MV.Aarne Pietinen.



Konserttisalin permannon takaseinä

Opaalilasinen putkivalaisin on korvattu akustisilla elementeillä, jotka toimivat myös valaisimina. Vanhat IV-säleiköt ovat peittyneet. Vanha kuva: Julkaistu Suomen Kuvalehdessä nro 39/1931. Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto. Neittamo oy.





Näkymät kävelyhallista kohti esiintymislavaa ja kohti lehtereitä.



Konserttisalin taivaankansikatto. Sali on ollut yksityiskohdiltaan ja erityisesti väriykseltään sisätiloista rikkaimmin käsitelty. Takaseinässä näkyvät alkuperäiset ilmanvaihtosäleiköt. Ensimmäiselle lehterille vievät portaat on lisätty peruskorjauksessa.



LEHTERIEN PORTAIKKO,ALKUPERÄINEN TILANNE

Lattia	Portaissa kuvioimaton sauvaparketti, tammi. Porrasaskelman reuna korostettu. Lepotasanteilla ruutukuviainen sauvaparketti, tammi. Seinien vierustoja on korostettu vaihtamalla parketin kuviointia.
Seinät	Alkuperäisen huoneselostuksen mukaan stucco lustro.
Katto	Alkuperäisen huoneselostuksen mukaan öljymaalilla maalattu rappaus.
Ovet	I lehterin ovi. Mahonkinen laakapariovi. Messinkiset saranat ja nuppinainen messinkinen vedin. Messinkiset ovistopparit. Mahdollinen pvipumppu ei ole tiedossa. II lehterin ovi Ks. yllä. Ovi lämpiöön. Mahonkinen laakapariovi. Messinkiset saranat. Alkuperäinen vedin ei ole tiedossa. Todennäköisesti ollut vastaava kuin esimerkiksi ravintolan käytävän oven vedin (kävelyhalli) on ollut. Mahdollinen ovipumppu ei ole tiedossa.
Ikkunat	Rakennuksen perusikkuna (ks. Eduskuntakadun julkisivu).
Jalkalista	Tammilista, tumma, profiloitu.
Kattolista	Ei tiedossa. Ilmeisesti (huonolaatuisen valokuvan perusteella) ei ole ollut.
Käsihohde	Pyöreä tammikäsihohde,teräksiset kiinnikkeet.

Valaisimet

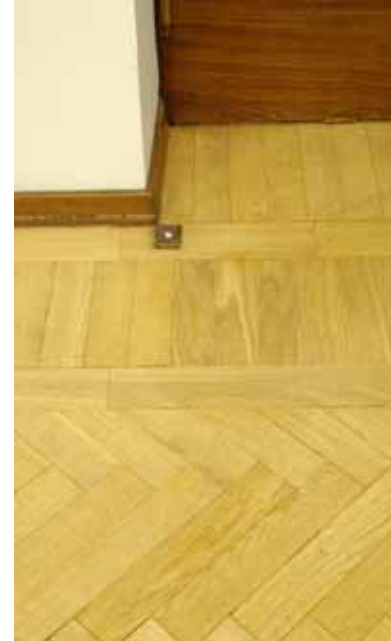
Eivät tiedossa.

Patteri

Lepotasanteilla ikkunan alla valurautaiset pylväsradiaattorit.

LEHTERIEEN PORTAIKKO, NYKYTILANNE

Lattia	Alkuperäinen parketti.
Seinät	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta uusittu.
Katto	Rakenne alkuperäinen, rakenteen pinta uusittu.
Ovet	I lehterin ovi. Alkuperäinen ovi. Alkuperäiset saranat, ovistopparit ja vedin. Uusi ovipumppu. II lehterin ovi. Ks. yllä. Entinen lämpiön ovi. Alkuperäinen ovi. Alkuperäiset saranat. Uusittu painike.
Ikkunat	Uusittu.
Jalkalista	Alkuperäinen lista.
Kaide	Alkuperäinen kaide.
Valaisimet	Uusittu.
Patteri	Alkuperäiset patterit.



Lehterien valoisa portaikko on rakennuksen parhaiten säilynyt sisätilä. Tammiparketti, tamminen käsijohde ja tammiset jalkalistat ovat alkuperäisiä. Uusia painikkeita lukuun ottamatta myös ovet ovat säilyneet.

Yllä: Lepotasanteella parketti on ruutukuviainen. Seinien vierustoja on korostettu kuviointia vaihtamalla. Ovi on alkujaan vienyt pieneen lämpiöön, joka ei kuitenkaan ole säilynyt.

Yllä oikealla: Kävelyhallin messinkinen ovistoppari ja tammiparketin kuviointi. Lehterien ovissa on vastaavat stopparit.

Oikealla: Porrasaskelmat ja huolellisesti toteutettu alkuperäinen jalkalista.



Alla: Matalan tason alla on alkuperäinen pylväsradiaattori.
Oikealla: Rakennuksen säilyneistä sisätiloista lehterien portaikko on ainoa, joka saa luonnonvaloa.



YHTEENVETO PINTAMATERIAALEISTA, RAKENNUSOSISTA, KIINTOKALUSTEISTA JA TALOTEKNIIKASTA

Lattia-, seinä- ja kattopintojen alkuperäiset materiaalityypit ovat olleet nykyisiä valintoja hienovaraisempia ja vivahteikkaampia. Pelkistettyjen ja selkeiden tilojen luonne ja tunnelma on pitkälti saavutettu huolellisesti harkituilla pintakäsittelyillä ja yksityiskohdilla. Variaatioilla on korostettu tilojen hierarkiaa. Muutosten myötä tilallinen arvoasteikko on osin menetetty. Esimerkiksi konserttisalin erikoisasemaa on alkujaan korostettu tammisella ruutuparketilla. Nykyinen ratkaisu, vuonna 1979 toteutettu kuvioimaton sauvaparketti, on nurinkurisesti yksinkertaisempi kuin eteis- ja kävelyhallissa käytetty kalanruotokuvioinen sauvaparketti.

Ovet

Tilarajan säilyneet ovet edustavat kahta tyyppiä. Ulko-ovet sekä eteiskäytävästä eteishalliin johtavat ovet ovat puurunkoisia, pieniin ruutuihin jaettuina lasiovia. Puoosat ovat tammea. Ovilla on molemmilla puolilla alkuperäiset, messinkiset potkupellit. Myös korkeat, messinkiset putkivetimet sekä saranat ovat alkuperäisiä. Lukot on vaihdettu peruskorjauksessa. Ovipumput on uusittu ja oviin on lisätty pitkäsalvat. Oviin liittyvät lattiaan upotetut messinkiset säleiköt jalkojen pyyhkimistä varten.

Konserttisalin, sen portaikon, kävelyhallin ja eteishallin ovet ovat mahonkipintaisia laakaovia. Niiden messinkiset saranat ovat alkuperäisiä, mutta lukot ja vetimet on osin vaihdettu ja ovipumput joko uusittu tai lisätty. Pitkäsalvat on lisätty. Konserttisalin ovissa on alkuperäiset messinkiset lukot ja messinkiset nuppimaiset vetimet. Lattiassa on alkuperäiset messinkiset ovistopparit. Oviin on lisätty karkea lista, ja oviparien välissä on sininen samettipinta vaimentamassa ääntä. Sametin alkuperä ei ole tiedossa. Lehterien ovet ovat vastaavia kuin konserttisalin ovet. Muissa laakaovissa vetimet ja lukot on vaihdettu. Alkuperäiset vetimet ovat olleet massiivisia ja koristeellisia messinkivetimiä.

Ovityyppi esiintyy useimmiten pariovena. Ainoastaan WC-tilojen ovet eivät ole pariovia. Naisten WC:n ovi on peruskorjauksessa poistettu kamarimusiikkisalin uuden portaikon tieltä. Miesten WC:n ovi on edelleen olemassa, mutta sen paikka on vaihdettu.

Listat

Alkuperäinen lattialista on jäljellä vain kävelyhallissa ja lehterien portaikossa. Valokuvien perusteella samanlainen lista on ollut myös konserttisalissa ja eteishallissa. Lista on tumma ja profiloitu tammilista.

Alkuperäisiä kattolistoja ei ole säilynyt.

Lattiapinnat

Alkuperäinen lattiamateriaali on säilynyt eteiskäytävässä, eteishallissa, kävelyhallissa ja lehterien portaikossa. Eteiskäytävässä on marmorilaattalattia, eteishallissa ja kävelyhallissa kalanruotoku-

viainen sauvaparketti ja lehterien portaikossa sauvaparketti, joka porraskelmissä on kuvioimaton ja porrastasteilla ruutukuvioinen. Seinien vierustoja on korostettu kuviointia vaihtamalla. Parketit ovat tammea.

Kun peruskorjauksen yhteydessä eteishalliin on rakennettu uusi portaikko kamarimusiikkisalia varten ja samalla avattu kulku ravintolaan, on uutena lattiamateriaalina käytetty vanhaa mallia jäljittelevää kalanruotokuvioista sauvaparkettia. Uusi parketti koostuu pienemmistä sauvoista kuin alkuperäinen. Vastaava uusi parketti on myös toisessa kerroksessa kamarimusiikkisalin aulassa.

Salin parketti on uusittu salin peruskorjauksen yhteydessä vuonna 1979. Tuolloin salin alkuperäinen, vinoneliöruudullinen sauvaparketti korvattiin kuvioimattomalla sauvaparketilla.

Porrashuoneiden harmaasävyinen mosaiikkibetonilattia on säilynyt. Säästetty yksityiskohta muuten uudistetussa tilassa on soittajien huoneen portaikko. Sen materiaalina on vihreä mosaiikkibetoni.

Seinä- ja kattopinnat

Seinä- ja kattopinnat on miltei kauttaaltaan uusittu. Alkuperäistä pintakäsittelytekniikkaa tai väritystä ei korjausten yhteydessä yleensä ole pyritty säilyttämään. Aiemmin öljymaalilla maalatut tai stucco lustro -tekniikalla käsitellyt pinnat on maalattu pääasiassa lateksilla.

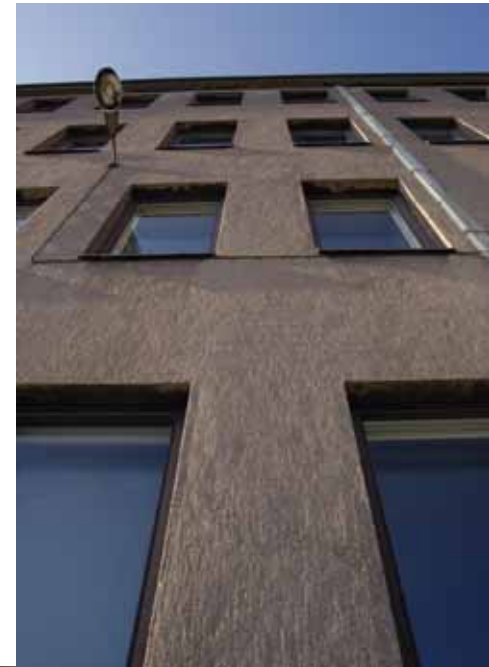
Konserttisali ja kävelyhalli ovat värikysestään ja yleisilmeeltään parhaiten säilyneet. Esimerkiksi konserttisali mainitaan maalatus "alkuperäistä lähellä olevin värisävyin". Nykyinen väritys ei siten ole tarkalleen alkuperäisen kaltainen. Eteishallin väritys ei vastaa alkuperäistä. Peruskorjauksessa projektiarkkitehtina toimineen Karl Gæddan mukaan värit valittiin varsin vapaasti. Eteiskäytävässä marmoripilasterit ovat säilyneet.

Ikkunat

Ikkunoiden puitteet on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta uusittu.

Kiintokalusteet ja valaisimet

Ulko-ovien molemmin puolin sijaitsevat ilmoitusten kiinnittämiseen tarkoitetut kaapit ovat säilyneet, samoin eteiskäytävän oikealla seinustalla olevat näyttelyvitriinit. Vitriinien alun perin tummat rautakehykset on maalattu vaaleiksi.



Oikealla: Pääsisäänkäynnin katoksen alapintaan upotetut valaisimet.

Alla: Liikehuoneiston ovi.

Viereisellä sivulla:

Yllä vasemmalla: Eduskuntakadun julkisivun graniitti- ja terastirappauspintaa.

Yllä oikealla: Ikkunat on upotettu syväälle julkisivumuuriin.

Alla vasemmalla: Pääsisäänkäynnin lasiruutuiset tammipariovet, yksityiskohta.

Alkuperäiset messinkiset potkupellit ja messinkiset vetimet.

Alla oikealla: Presidentin aition ovi.





Yllä: Pääovissa on messinkiset kynnykset. Tuulikaapin lattiaan on upotettu säleiköt jalkojen pyyhkimistä varten.

Oikealla: Pääsisäänkäynnin edustalla jalkakäytävä on päällystetty graniittikiveyksellä. Ovien edessä on matala graniittinen askelma.

Viereisellä sivulla:

Yllä: Eteishallin lattiaan on upotettu säleiköt jalkojen pyyhkimistä varten.

Alla vasemmalla: Konserttisalin oven messinkinen tappisarana.

Alla oikealla: Lehterien portaikossa sijaitsevan entisen lämpiön oven messinkinen tappisarana.







Vasemmalla: Soitinhuoneesta näyttämölle johtavat vihreät sementtimosaikkiportaavat ovat säilyneet muuten perusteellisesti uudistetussa tilassa. Samoin on säilynyt seinien koristeellinen panelointi ja pieni puinen taso.

Oikealla: Esimerkkejä konservatorion tiloista nykyasussaan. Ainoastaan valurautaiset pylväsradiaattorit ja betoniset ikkunapenkit ovat säilyneet. Koska varastotiloja ei juuri ole, ovat käytävät täynnä soittimia, kaappeja ja hyllyköitä.



Konserttisalin istuimet ja kappahuoneiden naulakot on uusittu. Ne on toteutettu alkuperäistä jäljittelevin ratkaisuin.

Säästetty yksityiskohta on pieni puinen taso soitinhuoneen portaikon vieressä. Sille on mahdollisesti asetettu nuotteja tai solistille tarkoitettu vesilasi.

Valaisimet on uusittu konserttisalin sylinterinmuotoisia seinävalaisimia lukuun ottamatta. Ratkaisu on samankaltainen kuin penkkien ja naulakoiden kohdalla: uudet valaisimet jäljittelevät vanhoja, mutta eivät ole alkuperäisten kaltaisia.

Talotekniikka

Talotekniikka on uusittu lähes kauttaaltaan. Peruskorjauksessa kaukolämmön mittaus- ja alakeskus uusittiin ja sijoitettiin uuteen paikkaan, rakennettiin ilmanvaihdon lämmitysverkosto ja uusittiin patterivarusteet. Vanhat, ikkunapenkkiyvennyksissä sijaitsevat valurautaiset pylväsradiaattorit kuitenkin säilytettiin, samoin konserttisalin ja kävelyhallin pylväsradiaattorit.

Kaikki vesi- ja viemärijohdot sekä vesikalusteet uusittiin.

Rakennus varustettiin kauttaaltaan koneellisella tulo- ja poistoilmajärjestelmällä. Ullakolle rakennettiin uudet ilmanvaihdon konehuoneet ja kaikki tulo- ja poistoilmakoneet uusittiin. Tilat, joissa oli tarkoitus säilyttää soittimia, varustettiin tuloilman kosteutuksella tasaisen sisäilman kosteuden varmistamiseksi. Ainoastaan konserttisalissa vanhaa järjestelmää vain kunnostettiin, sillä salin ilmanvaihto oli uudistettu vuonna 1979 salin peruskorjauksen yhteydessä.

SÄILYNEISYYSKAAVIOT



Alkuperäinen rakenne.

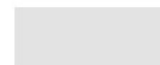


Uusi rakenne.

Suurelta osin alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia.



Joitain alkuperäisiä pintoja tai yksityiskohtia.



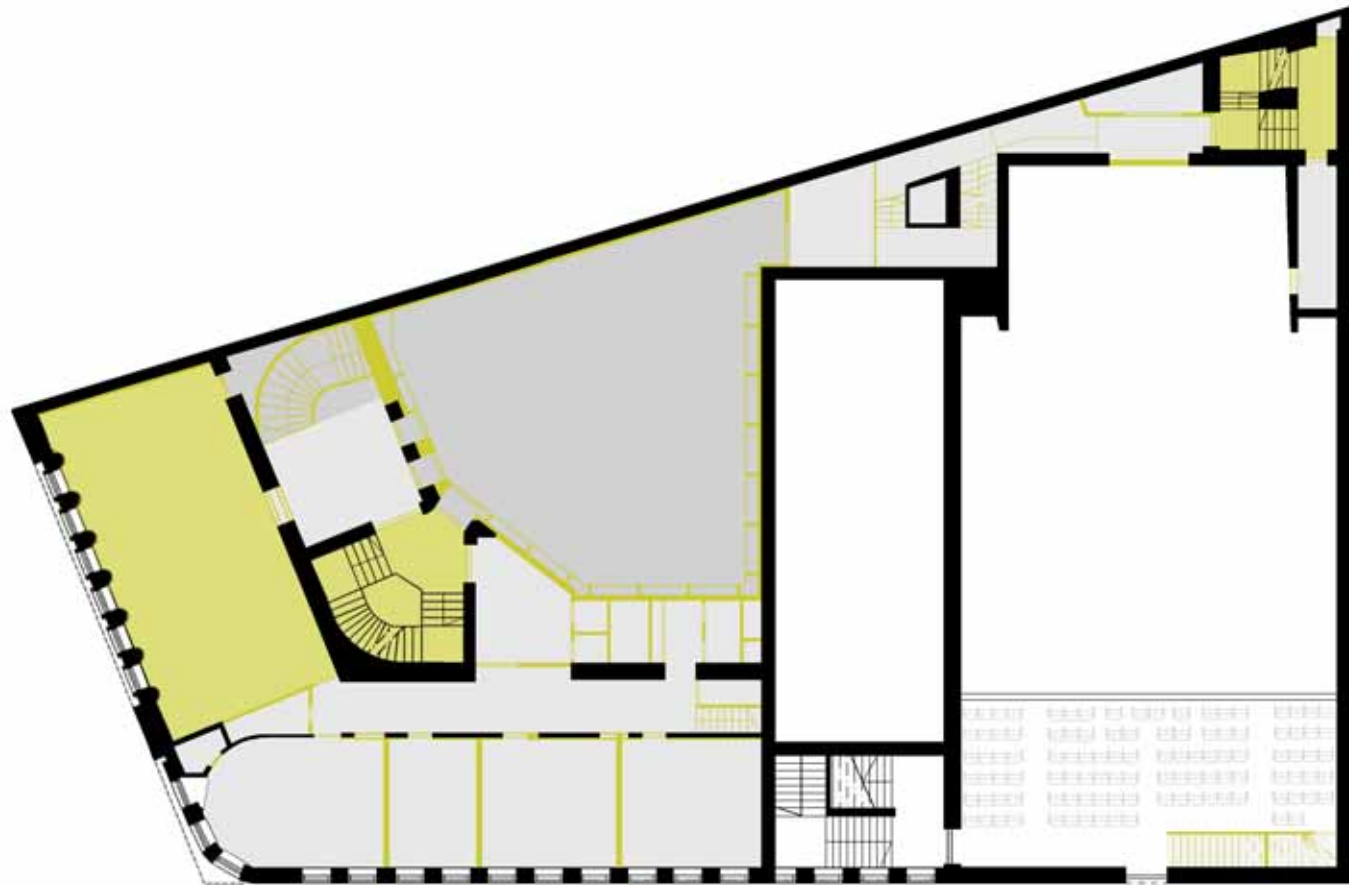
Uusittuja pintoja ja yksityiskohtia.



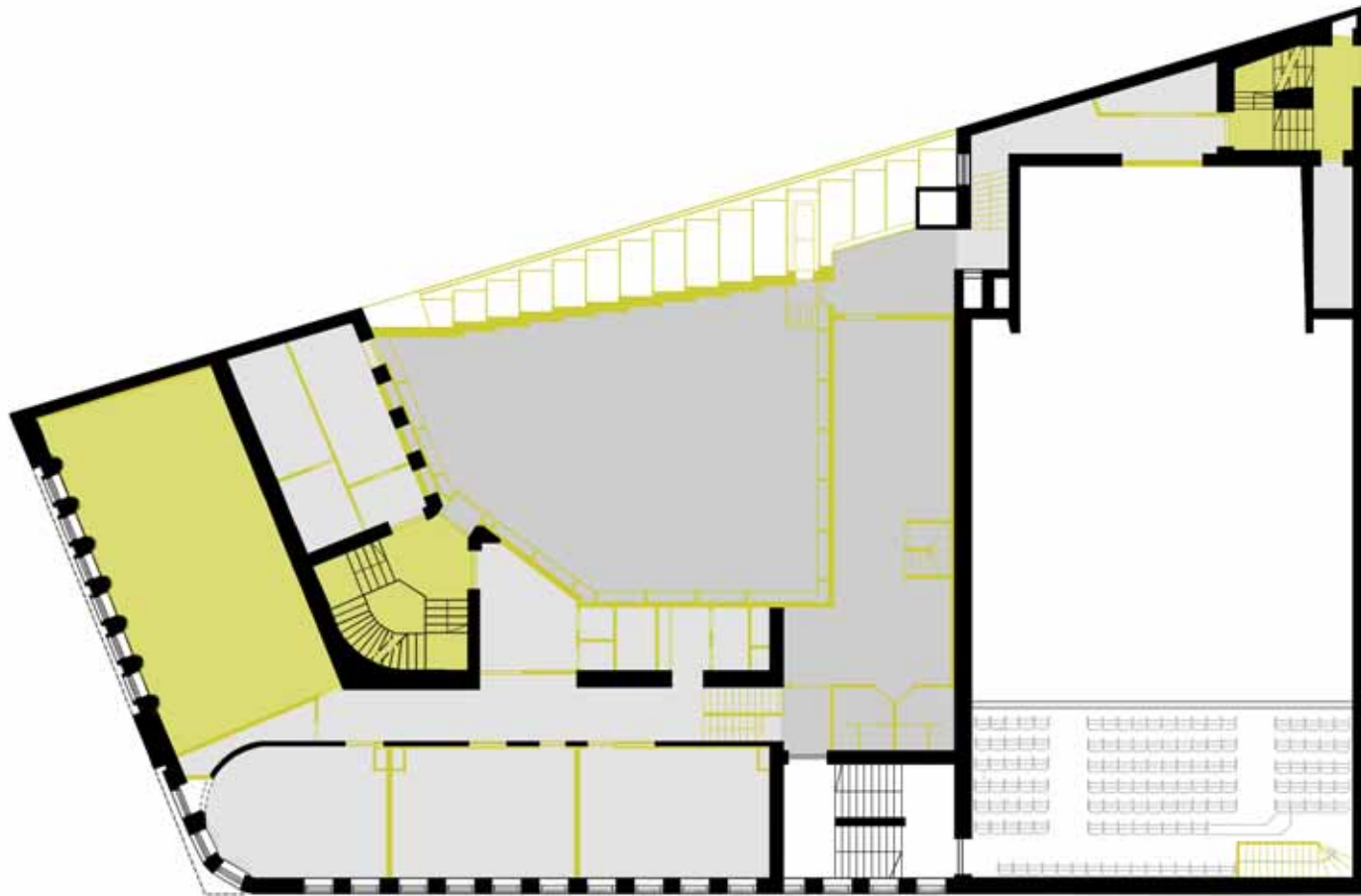
Uudisrakennus (kamarimusiikkisali).



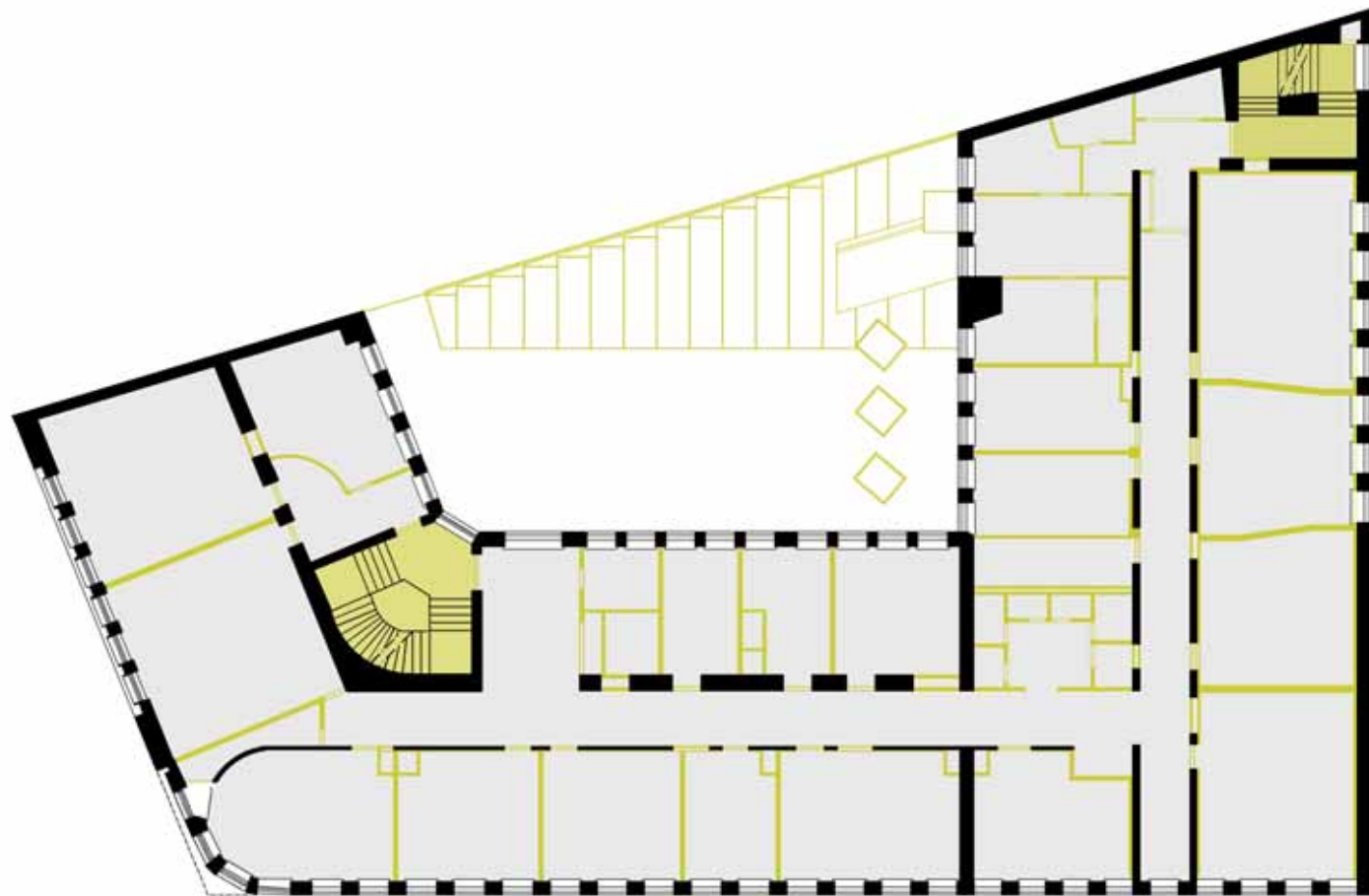
I kerros n. I : 300



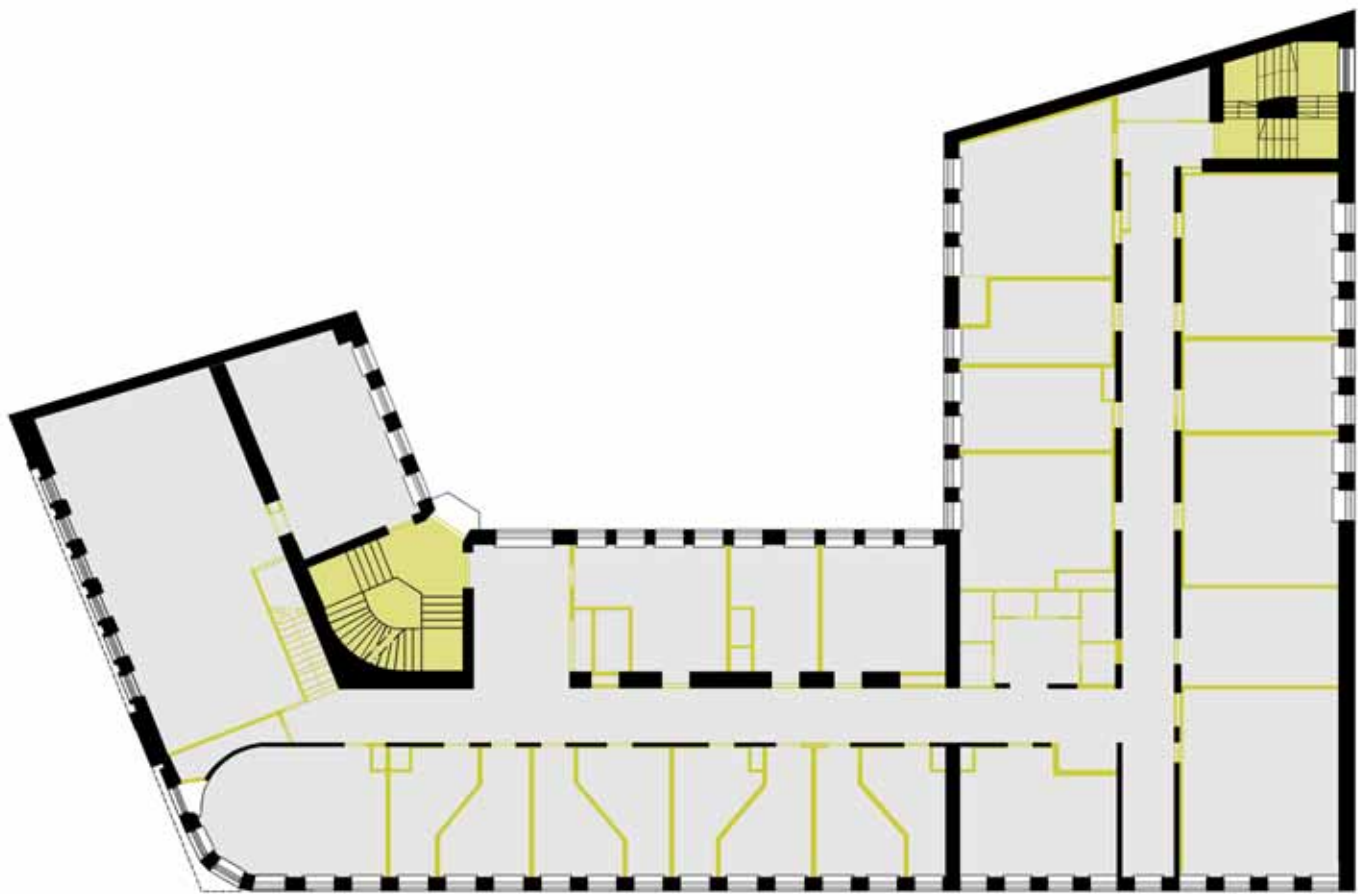
II kerros n. I : 300



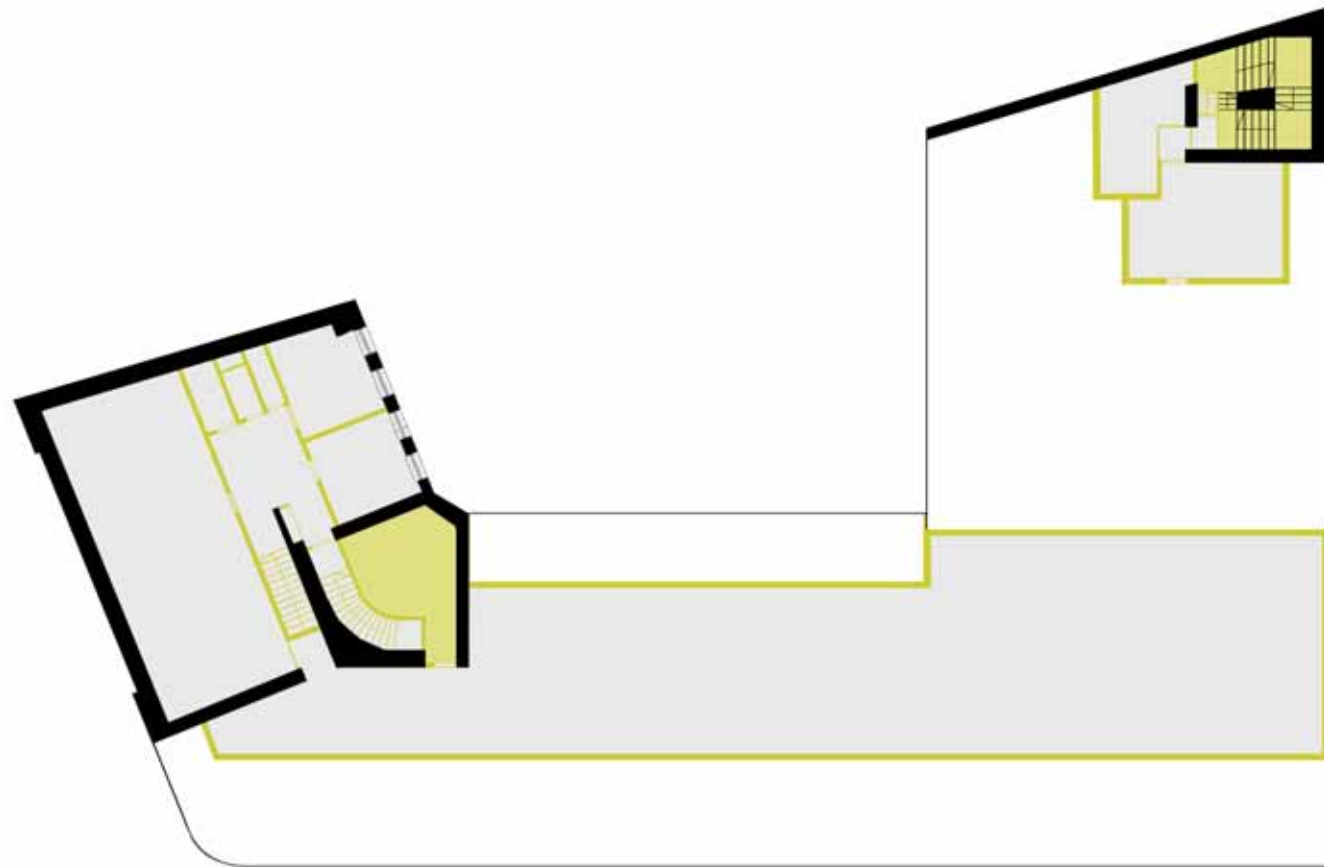
III kerros n. I : 300



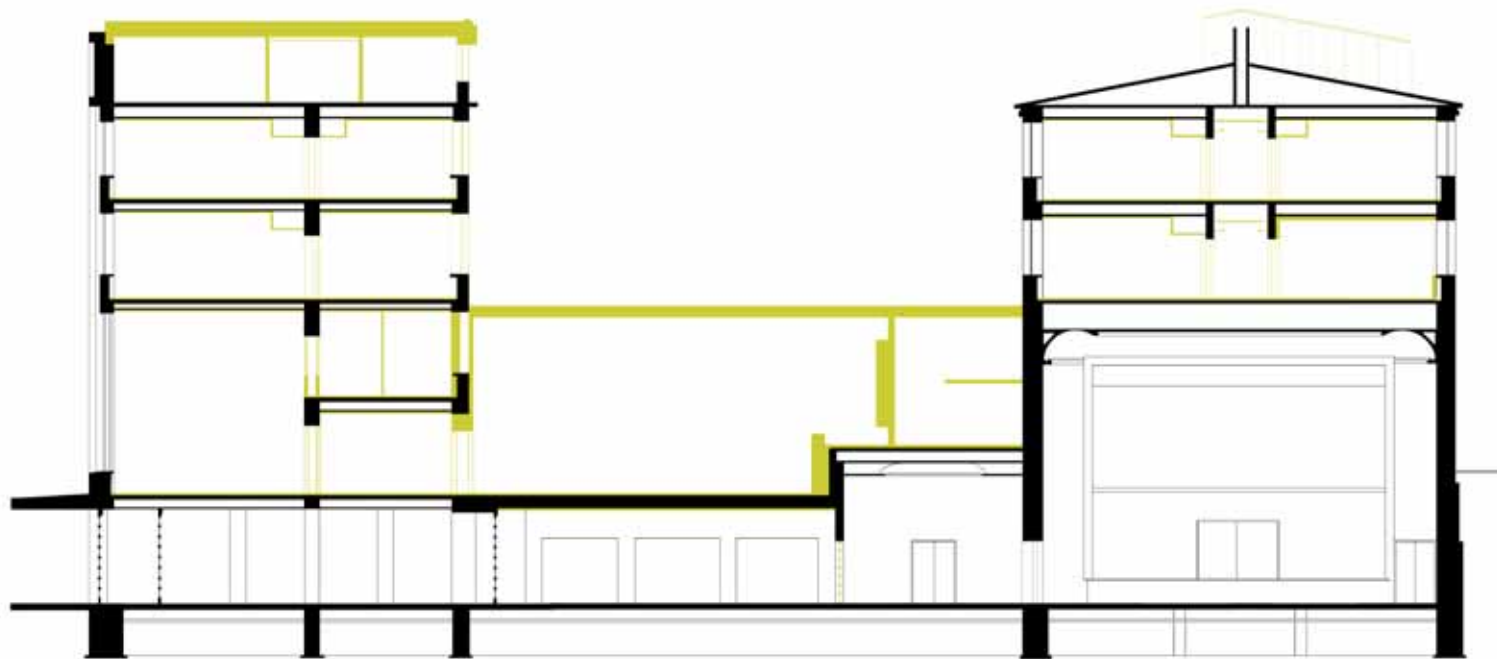
IV kerros n. I : 300



V kerros n. 1 : 300

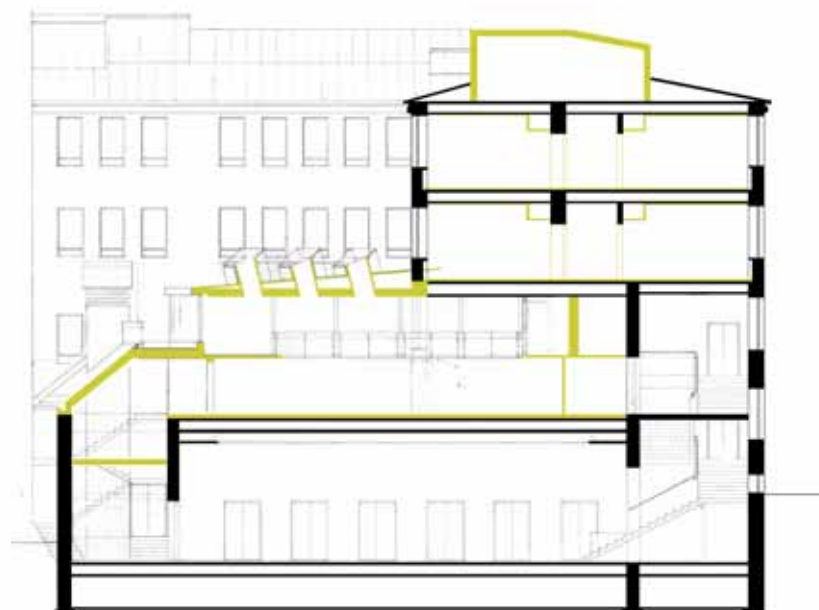
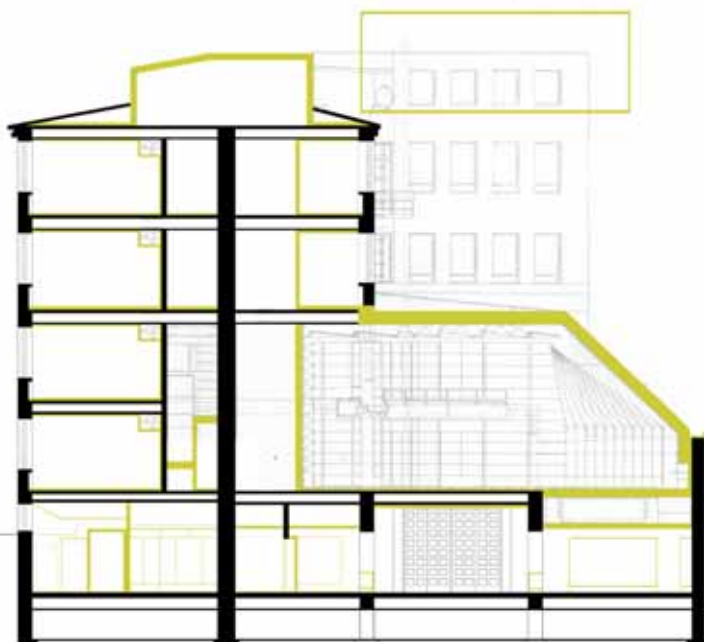


VI kerros n. I : 300



Leikkaus A - A n. I : 300

Rakennusta korotettu 1963.



Leikkaus B - B n. I : 300
Leikkaus C - C n. I : 300



Ilmanvaihtokonehuone

Katokseen lisätty valotaulu

Ikkuna korvattu ovella

Ovi osin muurattu umpeen,
osin korvattu lasikaapilla

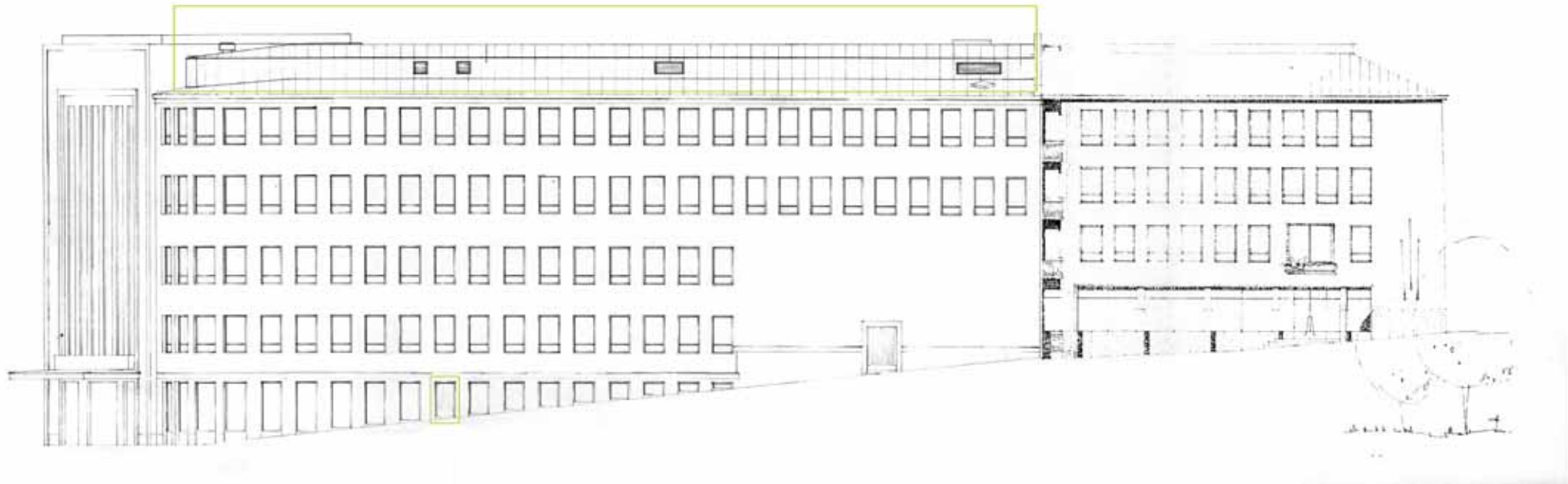
Ovi uusittu

Huom! Ikkunanpuitteet uusittu
entisen liikehuoneiston ikkunaa
lukuun ottamatta. Vanhan mallin
mukaiset.

Julkisivu Pohjoiselle Rautatiekadulle n. 1 : 300

Numerolaatat, alla
teksti Sibeliuksen Akatemia

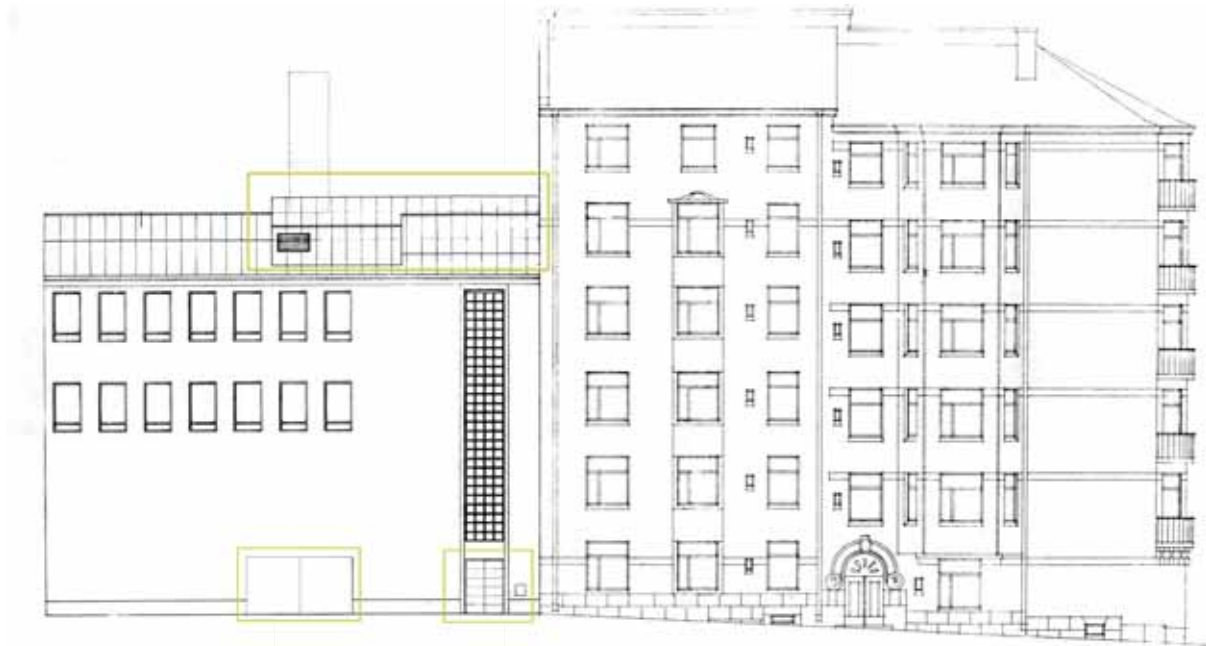
Ilmanvaihtokonehuone



Ovi uusittu

Julkisivu Eduskuntakadulle n. 1 : 300

Ilmanvaihtokonehuone

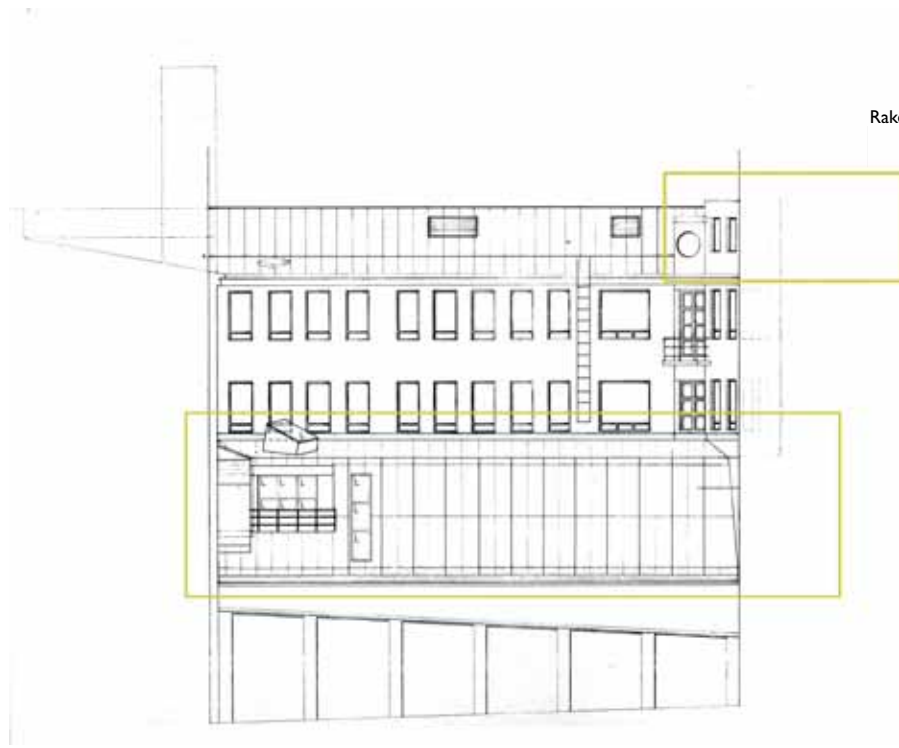


Jätehuoneen uudet ovet

Ovi uusittu

Huom! Ikkunanpuitteet uusittu pystyikkunaa lukuun ottamatta. Vanhan mallin mukaiset.

Julkisivu Ainonkadulle n. 1 : 300



Rakennusta korotettu 1963.

Pihajulkisivu n. I : 300

YHTEENVETO

Taivallahden kasarmin rakennushistoriaselvityksessä on määritelty rakennushistoriaselvityksen tehtävä seuraavasti: "Rakennushistoriaselvityksen tehtävänä on toisaalta antaa kokonaiskuva rakennuksesta ja sen vaiheista sekä toisaalta eritellä rakennuksen arkkitehtonisen identiteetin tärkeitä osatekijöitä." Selvityksen yhteenvedossa pyritään nostamaan esiin näitä osatekijöitä ja ominaisuuksia. Niihin ja niiden yhteydessä mainittuihin tiloihin ja rakennusosiin tulee korjaus- ja muutostöissä kiinnittää erityinen huomio. Yhteenvedon tehtävänä on siten toimia "eräänä pohjana suojelutavoitteiden laatimiselle ja rakennuksen arkkitehtonisen identiteetin vaalimiselle".

Tässä yhteenvedossa pyritään nostamaan esiin Helsingin Konservatorion rakennuksen arkkitehtuurin tärkeitä ominaisuuksia. Niiden lisäksi rakennuksella on merkittävää kulttuurihistoriallista arvoa Helsingin ensimmäisenä konserttisalin.

*

Kasarmirakennuksiin verrattuna konservatoriorakennuksen arvioiminen on kuitenkin asteen verran monimutkaisempaa. Ensinnäkin rakennus ei ole säilynyt yhtä hyvin, vaan se on suurelta osin uudistettu perusteellisesti. Vaikka rakennuksen arkkitehtonisesti tärkeimmät osat eli kadunpuoleiset julkisivut sekä konserttisali eteis- ja aulatiloinen ovat säilyneet kohtuullisen hyvin, ovat muutostyöt väistämättä vaikuttaneet koko rakennukseen, ennen kaikkea sen tilajärjestelyihin ja toimintaan. Rakennus suunniteltiin 1920-luvun lopulla hyvin erilaisen koulun tarpeisiin, kuin mitä Sibelius-Akatemia tänä päivänä on. Kun tilantarve on muuttunut, on rakennusta pyritty muokkaamaan uutta tilannetta vastaavaksi.

Muutostöitä ovat ohjanneet pääasiassa käytännölliset periaatteet. 1980- ja 1990-lukujen taitteen peruskorjaus toteutettiin tavoitehintaurakkana, ja kustannusarvio oli erittäin tiukka. Tämä rajoitti osaltaan ratkaisuja. Toteutuneista muutoksista arkkitehtonisesti kunnianhimoisin oli rakennuksen sisäpihalle, eteis- ja kävelyhallin yläpuolelle rakennettu uudisrakennus, kamarimusiikkisali. Tapa, jolla sali on kätketty vanhan rakennuksen uumeniin, on selvästi oman aikansa ratkaisu. Salia lähestyttäessä mikään ei viittaa siihen, että vanhan rakennuksen sisältä löytyisi sen kaltainen tila.

Muutostöistä seuraa, että rakennuksen arkkitehtoninen identiteetti on säilynyt vain osittain. Tämä koskee sekä rakennuksen fyysistä hahmoa että sen toiminnallista rakennetta.

Toiseksi konservatoriorakennus edustaa kasarmirakennuksia asteen verran vanhempaa arkkitehtonista ajattelua. Kasarmirakennukset on suunniteltu kauttaaltaan funktionalistisen ideologian mukaisesti. Rakennusten tilaohjelma, sommittelu, muodonanto, materiaalivalinnat ja yksityiskohdat tukevat kaikki tiettyä ajattelutapaa. Rakennus on tavallaan yhden johtoajatuksen kauttaaltaan läpäisemä. Konservatorion arkkitehtuuri rakentuu sen sijaan useista eri aineksista. Tämä tulee esiin esimerkiksi tavassa, jolla rakennuksen julkisivujen ja sisätilojen suunnitteleminen selvästi käsitetään toisistaan riippumattomiksi tehtäviksi. Vaikka Pohjoisen Rautatiekadun ja Eduskuntakadun julkisivujen dramaattinen epäsymmetria heijastelee rakennuksen käyttötarkoitusta toisaalta konserttitalona, toisaalta kouluna, eivät yksittäiset sisätilat juuri kuvastu rakennuksen julkisivuissa. Ainoastaan konserttisalin sijainti on jossain määrin mahdollistaa hahmottaa suurehkoina aukotomina pintoina.

Tyypillistä on myös, että arkkitehti on hyödyntänyt erilaisia tyyliä eri tehtäviin. Esimerkiksi julkisivujen voi katsoa edustavan pelkistettyä klassisismia tai "uutta tyyliä", juhlava eteiskäytävä lainaa funktionalismista ja kävelyhalli ja konserttisali ovat selkeästi klassisistisia. Taustalla vaikuttaa hyvin rationalistinen lähestymistapa. Arkkitehti on kiinnittänyt runsaasti huomiota rakennuksen käytettävyyteen ja tarvittaviin teknisiin ratkaisuihin, erityisesti akustiikkaan ja ääneneristykseen. Rakennuksen voi ajatella koostuvan ikään kuin toiminnallisesta luurangosta, johon on tuotu tyyllisiä yksityiskohtia ilmaisemaan esimerkiksi tilojen keskinäistä hierarkiaa. Rakennus on tavallaan ammattinsa hallitsevan arkkitehdin osaamisen näyte.

*

Vaikka konservatoriorakennuksesta ei hahmotu yhtä selkeää, koko rakennuksen läpäisevää suunnitteluideologiaa, voi siitäkin nostaa esiin tärkeitä suunnitteluperiaatteita. Ne toteutuvat joko läpi rakennuksen tai vain joissain tiloissa.

Hierarkia

Kenties kattavin suunnitteluperiaate konservatoriorakennuksessa on hierarkisuus. Se ilmenee sekä ulkoarkkitehtuurissa että sisätiloissa, mutta myös rakennuksen ja sen ympäristön suhteessa.

Rakennus on suunniteltu siten, että se on eduskuntataloa vaatimattomampi, mutta ympäröiviä asuinrakennuksia juhlavampi. Tämä on saatu aikaan sekä julkisivujen materiaalivalinnoilla että rakennuksen muodonannolla. Kivipintaa jäljittelevä hakattu terastirappaus on eduskuntatalon graniittipintaa vaatimattomampi, mutta asuinkerrostalojen rappausta arvokkaampi ratkaisu. Rakennuksen dramaattinen, sisäänkäyntiä voimakkaasti korostava epäsymmetria nostaa sen esiin asuinkerrostalojen muodostamasta korttelimassasta. Eduskuntakadun pitkä ja jopa monotoninen julkisivu on puolestaan ajateltu eduskuntatalon taustaksi. Sen räystäslista on alun perin seurannut viereisen asuinrakennuksen räystäslistan korkeutta. Myöhemmin asuinrakennusta on korotettu kerroksella.

Julkisivuilla on tarkka keskinäinen hierarkia. Pohjoisen Rautatienkadun pääjulkisivu vihjaa rakennuksen uumeniin kätkeytyvästä konserttisalista. Eduskuntakadun julkisivu säestää Eduskuntataloa. Aionkadun puoleinen julkisivu on ajateltu rakennuksen taustaksi. Pihajulkisivut sulautuvat asuinkerrostalojen pihajulkisivuihin.

Päätilasarjassa hierarkia näkyy esimerkiksi tilojen korkeudessa ja muodossa, mutta myös materiaalivalinnoissa. Pelkistettyjen ja yksinkertaisten tilojen keskinäistä arvojärjestyttä on tuettu huolellisesti harkitulla pintakäsittelyllä ja tarkasti valituilla yksityiskohdilla. Esimerkiksi lattiamateriaalit on alun perin valittu tarkan arvoasteikon mukaan ja tärkeimmän tilan, konserttisalin, erikoisasemaa on korostettu vinoneliöruudullisella sauvaparketilla. Nykyinen ratkaisu, kuvioimaton sauvaparketti, on nurinkurisesti yksinkertaisempi kuin eteis- ja kävelyhallissa käytetty kalanruotokuvioinen sauvaparketti.

Yksiaineisuus ja rytmi

Konservatoriorakennuksessa yksiaineisuus ja rytmi liittyvät ensisijaisesti julkisivuarkkitehtuuriin. Yksiaineisuus ilmenee sileinä ja saumattomina pintoina, jotka on kauttaaltaan päällystetty hakatulla terastirappauksella. Myös voimakkaasti profiloituneet listat sulautuvat kokonaisuuteen. Yksityiskohtien niukkuus tukee yksiaineisuuden vaikutelmaa.

Julkisivuja rytmittävät syvät ikkuna-aukot kapeine ja korkeine ikkunoineen. Eduskuntakadun julkisivua leimaa toistuvuus. Horisontaalia suuntaa on korostettu voimakkailla listoin. Rakennuksen pääjulkisivu korostuu dramaattisesti vertikaalisena elementtinä.

Moniaineisuus

Rakennuksen arkkitehtuurille on ominaista eklektisyys. Se on suunniteltu aikana, jolloin erilaisten tyyliaineiden yhdisteleminen oli vielä tavallista. Monet arkkitehdit sovelsivat eri tyyliä eri tehtäviin tai yhdistelivät erilaisia tyyliaineita töissään.

Konservatoriorakennuksen tyylliset lähtökohdat ovat pelkistetyssä klassismissa. Rakennuksessa on myös piirteitä ”toisesta modernista” tai ”uudesta tyylistä”. Erityisesti julkisivut edustavat ratkaisua, jossa historiallisista lainoista on luovuttu ilman funktionalismin periaatteita. Sisätiloissa tyylipiirteillä on luotu tiloille oma tunnelmansa ja korostettu tilojen keskinäistä hierarkiaa. Sisätiloista kävelyhalli ja konserttisali ovat selkeästi klassistisia tiloja. Eteiskäytävän funktio- tai art deco -henkinen interiööri on selvä esimerkki ”muodinmukaisen” tyylin valitsemisesta.

Akustiikka

Rakennuksessa on säilynyt rakenteellisia ratkaisuja, joilla on pyritty parantamaan akustiikkaa. Esimerkiksi konserttisalin seinissä on edelleen erityinen rimoitus, jolla seiniin on luotu kaikupohjaa. Akustiikka on ohjannut myös konserttisalin muodonantoa. Erityisesti näyttämön alkuperäinen kattorakenne suunniteltiin akustisten vaatimusten mukaisesti. Alkuperäinen rakenne ei valitettavasti ole säilynyt.

Akustisten ratkaisujen kohdalla tulee ottaa huomioon, että ne edustavat oman aikansa näkemyksiä. 1920- ja 1930-lukujen taitteessa oli uutta, että akustiikkaan pystyttiin jossain määrin vaikuttamaan.

*

Helsingin Konservatorion rakennuksen tulevaisuissa korjaus- ja muutostöissä tulisi kiinnittää erityistä huomiota rakennuksen ulkoarkkitehtuuriin sekä merkittävimpään tilasarjaan eli konserttisaliin eteis- ja aulatiloihin. Tilasarjaa kunnostettaessa tulisi huomioida, että tilojen tunnelma ja keskinäinen hierarkia rakentuvat pitkälti yksityiskohtien kautta. Myös joitain palauttavia toimenpiteitä

olisi syytä harkita. Esimerkiksi tilojen väritys, valaistusratkaisut ja osa yksityiskohdista olisi mahdollista muuttaa alkuperäisen kaltaisiksi. Konserttisalissa erityistä huomiota tulisi kiinnittää esiintymislavan valaisemiseen ja akustisiin ratkaisuihin. Tällä hetkellä valonheittimet ja akustiset elementit peittävät häiritsevästi salin pelkistettyä arkkitehtuuria.

Rakennuksen tuleva käyttö tulisi myös harkita tarkoin. Kun Sibelius-Akatemia lähitulevaisuudessa saa musiikkitalosta käyttöönsä nykyaikaisella tekniikalla varustettuja tiloja, olisi Pohjoisen Rautatiekadun taloon mahdollista sijoittaa sellaista opetus- ja konserttitoimintaa, jolle rakennuksen tilat ovat riittäviä.

VIITTEET JA LÄHDEAINEISTO

Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys

Töölön kaavoituksen historiaa ovat yksityiskohtaisesti käsitelleet ja selostaneet esimerkiksi taidehistorian professori Riitta Nikula väitöskirjassaan *Yhtenäinen kaupunkikuva 1900 - 1930* ja museoviraston intendentti, arkkitehti Tommi Lindh lisensiaatintyössään *Töölöläisfunktionalismin neljä vaihetta*. Nikulan kirjoitus täydentyy eduskuntatalon osalta hänen Suomen eduskunta -teokseen kirjoittamassaan artikkelissa *J.S. Sirénin eduskuntalo*. Arkkitehti Birger Brunilan kirjoittama selvitys löytyy *Helsingin kaupungin historia* -sarjasta.

¹ Nikula 1981, s. 168-169.

² Lindh 2002, s. 32.

³ Nikula 1981, s. 170-172.

⁴ Nikula 1981, s. 178.

⁵ Nikula 1981, s. 202.

⁶ Hackzell 1988, s. 202.

⁷ Nikula 1981, s. 196-201.

⁸ Nikula 1981, s. 197-201.

⁹ Nikula 1990, s. 77-80.

¹¹ Nikula 1990, s. 80.

¹² Dahlstöm 1982, s. 130.

¹³ Lehtileike marraskuu 1930, tarkempi tieto puuttuu.

¹⁴ Lehtileike marraskuu 1930, tarkempi tieto puuttuu.

¹⁵ Lehtileike marraskuu 1930, tarkempi tieto puuttuu.

¹⁶ Lehtileike marraskuu 1930, tarkempi tieto puuttuu.

¹⁷ Lehtileike marraskuu 1930, tarkempi tieto puuttuu.

¹⁸ Hackzell 1988, s.203.

¹⁹ Hackzell 1988, s.202.

Helsingin Konservatorio

Helsingin Konservatorion eli nykyisen Sibelius-Akatemian historiikki on julkaistu sekä koulun 50-vuotisjuhlan että 75-vuotisjuhlan kunniaksi. Molemmissa teoksissa käsitellään myös Konservatorion oman talon rakentamista. Perustietoa löytyy myös Sibelius-Akatemian internet-sivuilta.

¹ Sibelius-Akatemian historiaa. Sibelius-Akatemian www-sivu.

² Dahlstöm 1982, s. 29.

³ Dahlstöm 1982, s. 29.

⁴ Dahlstöm 1982, s. 31.

⁵ Dahlstöm 1982, s. 130.

⁶ Dahlstöm 1982, s. 130.

⁷ Dahlstöm 1982, s. 131.

⁸ Ks. esim. Hbl 28.11.1932; Hbl 29.11.1932.

⁹ Dahlstöm 1982, s. 131.

¹⁰ Dahlstöm 1982, s. 131.

¹¹ Dahlstöm 1982, s. 284.

¹² Ks. esim. Kirjelmä Fazerin konserttitoimistolta Helsingin Konservatorion Säätöille 26.4.1933, Sibelius-Akatemian arkisto.

¹³ Dahlstöm 1982, s. 214.

¹⁴ Dahlstöm 1982, s. 254-255.

¹⁵ Dahlstöm 1982, s. 255-256.

¹⁶ Dahlstöm 1982, s. 255.

¹⁷ Dahlstöm 1982, s. 256.

¹⁸ Tilat. Sibelius-Akatemian www-sivu.

¹⁹ Tilat. Sibelius-Akatemian www-sivu.

²⁰ Tilat. Sibelius-Akatemian www-sivu. Ks. myös www.helsinginmusiikkitalo.fi; www2.siba.fi/musiikkitalo

Arkkitehti

Eino Forsmanista ja hänen töistään on säilynyt hyvin vähän materiaalia. Esimerkiksi Suomen rakennustaiteen museon arkistosta ei Forsmania käsittelevää aineistoa löydy juuri lainkaan. Forsmanin nimi mainitaan ainoastaan muutaman Lars Sonckin työn yhteydessä. Kirjallisiakaan lähteitä Forsmanista ei juuri ole muutamaa hyvin lyhyttä merkittävien syntymäpäivien yhteydessä julkaistua lehtiartikkelia sekä arkkitehtimatrikkelin mainintoja lukuun ottamatta. Forsmanin toimistosta ei ole liioin säilynyt tietoja, joten esimerkiksi mahdolliset avustajat eivät ole tiedossa. Työluettelonkin laatiminen on siten hankalaa. Katuttavimman ja todennäköisesti luotettavimman selostuksen Forsmanin urasta on laatinut taidehistoriantutkija Juhana Lahti saksalaiseen tietosanakirjaan. Forsmanin taloudenhoitajan poika, Tomi Oksanen, arvelee muistavansa, että Forsmanin kuoltua toimiston materiaali, kuten esimerkiksi piirustukset, olisi hävitetty.

¹ Ks. esim. Dahlström 1982, s. 130; Hbl 11.2.1928.

² Hufvudstadsbladetissa on kuitenkin julkaistu kuva yhdestä EF:n kilpailuun jättämästä planssista. Kuva on hyvin hyvinhuonolaatuinen. Hbl 1.6.1928.

³ Nikula 1981, s. 197

⁴ Lahti 2004, s. 429.

⁵ Lahti 2004, s. 429.

⁶ Byggaren 8/1942.

⁷ Lahti 2004, s. 429.

⁸ Lahti 2004, s. 429.

⁹ Suomen korkeakouluensinöörit ja arkkitehdit 1956.

¹⁰ Byggaren 8/1942.

¹¹ Suomen korkeakouluensinöörit ja arkkitehdit 1956.

¹² Arkkitehti 1942, s. 81-87.

¹³Arkitekten 1929, s. 101-113.

¹⁴Byggaren 8/1942.

¹⁵Arkkitehti 1949, s.

¹⁶Dahlström 1982, s. 319.

1920-luvun klassisismi ja uusi tyyli 1920-luvun klassisismista ja klassismin ja funktionalismin suhteesta ovat kirjoittaneet esimerkiksi taidehistorian professori Riitta Nikula, tekniikan tohtori, arkkitehti Aino Niskanen ja arkkitehti, professori Simo Paavilainen. Kirjoittajat ovat lähestyneet aihettaan erilaisin painotuksin. Riitta Nikula on väitöskirjassaan tarkastellut klassisismia erityisesti osana historismin jatkumoa ja analysoinut arkkitehtien tapoja hyödyntää historiallisia lainoja. Siirtymä funktionalismiin on väitöskirjassa rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Aino Niskanen on puolestaan keskittynyt klassismin valottamiseen funktionalismista käsin. Pohtiessaan modernismin muotoutumista ja funktionalismin moniulotteisuutta hän on kirjoittanut paljon ”epäpuhtaasta” funktionalismista ja tuonut esiin lukuisia arkkitehtuurin ilmiöitä, jotka eivät ole yksiselitteisesti funktionalistisia tai klassisistisia. Simo Paavilaisen lähestymistapa on konkreettisin. Hän tarkastelee klassisismia sen sisältä käsin ja purkaa aikakautta tarkkanäköisesti yksittäisten rakennusten ja suunnittelijoiden kautta. Myös hän korostaa klassismin ja funktionalismin läheistä suhdetta: aikakausilla oli ”yhteinen esteettinen ydin”.

¹Niskanen 2005, s. 302.

²Nikula 1981, s. 73.

³Nikula 1981, s. 73.

⁴Niskanen 2005, s. 303.

⁵Niskanen 2005, s. 303.

⁶Niskanen 2005, s. 303.

⁷Niskanen 2005, s. 303.

⁸Niskanen 2005, s. 302.

⁹Ks. esim. Arkitekten 1931, s. 154-157;

Arkkitehti 1932 s. 60-62.

¹⁰Ks. esim. Hbl 29.4.1929; US 23.5.1929; HS 3.11.1929.

¹¹Niskanen 2005, s. 300.

¹²Niskanen 2005, s. 300.

¹³Nikula 1981, s. 78.

¹⁴Nikula 1981, s. 77.

¹⁵Niskanen 2005, s. 302.

¹⁶Niskanen 2005, s. 307.

¹⁷Niskanen 2005, s. 307.

Esikuvia 1920-luvun elokuvateattereista on kirjoittanut esimerkiksi Aino Niskanen Väinö Vähäkalliota käsittelevässä väitöskirjassaan.

¹Ks. esim. US 5.9.1930; US 19.10.1930.

²Ks. esim. Arkitekten 1931, s. 154-157; Hbl 29.4.1929.

³Paavilainen 1979, s. 112.

⁴Niskanen 2005, s. 151.

⁵Niskanen 2005, s. 151.

⁶Niskanen 2005, s. 152.

⁷Paavilainen 1979, s. 122.

⁸Niskanen 2005, s. 156-157.

Aikalaisten mielipiteitä
on säilynyt lähinnä lehtiartikkeleissa.

¹US 23.10.1931.

²HS viikkoliite 25.10.1931.

³HS viikkoliite 25.10.1931.

⁴US 20.6.1929.

⁵Kirjelmä Fazerin konserttitoimistolta Helsingin

Konservatorion Säätöille 26.4.1933,

Sibelius-Akatemian arkisto.

Tietoja rakennuksen saamasta vastaanotosta

⁶Kirjelmä Fazerin konserttitoimistolta Helsingin

Konservatorion Säätöille 26.4.1933,

Sibelius-Akatemian arkisto.

⁷Helsingin Konservatorion Säätöön Hallituksen kertomus

vuodelta 1935, Sibelius-Akatemian arkisto.

Arkkitehtuuri ja rakennustapa; Muutosvaiheet ja nykytilanne; Inventointi
Kun lähteenä on käytetty työselostusta, piirustusta, valokuvaa tai elokuvaa tiedon alkuperä on mainittu suoraan tekstissä. Ratkaisu tekee informaation helpommin käsiteltäväksi, koska käytetty lähde kertoo suoraan tiedon luotettavuudesta. Esimerkiksi valokuva on tässä yhteydessä lähteenä luotettavampi kuin vaikkapa työselostus, koska työselostus ei välttämättä vastaa toteutunutta ratkaisua.

Arkkitehtuuri ja rakennustapa

¹Dahlström 1982, s. 130.

²Paavilainen 1979, s. 114.

³Suullinen tieto isännöitsijä Jussi Taanilalta.

⁴HS 25.10.1931

⁵US 23.10.1931

⁶HS 25.10.1931

⁷Arkitekten 1931, s. 154-157.

⁸HS 25.10.1931

⁹HS 25.10.1931

¹⁰US 23.10.1931

Muutosvaiheet ja nykytilanne

¹Dahlström 1982, s. 134.

²Helsingin Konservatorion Säätiön Hallituksen kertomus vuodelta 1935, Sibelius-Akatemian arkisto.

³Helsingin Konservatorion Säätiön Hallituksen kertomus vuodelta 1937, Sibelius-Akatemian arkisto.

⁴Sibelius-Akatemian Säätiön Hallituksen Pöytäkirja 23.5.1939, Sibelius-Akatemian arkisto.

⁵Dahlström 1982, s. 161.

⁶Dahlström 1982, s. 214.

⁷Helsingin kaupungin maistraatille 28.3.1963 jätetty ja samana päivänä hyväksytty toimenpideanomus.

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto.

⁸Rakennushallitus rakennuttaa. Sibelius-Akatemia.

Peruskorjaus. Ossi Peuran materiaalit, Sibelius-Akatemia.

*

Kuvalähteistä

Helsingin Konservatoriorakennuksen ovat 1930-luvulla valokuvanneet ainakin Heinrich Iffland, Aarne Pietinen ja Neittamo oy. Viimeksi mainittu on dokumentoinut rakennuksen Suomen Kuvalehden numeroa 39/1931 varten. Näitä kuvia löytyy Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkistosta. Osa kuvista on julkaisemattomia. Aarne Pietisen ja Heinrich Ifflandin kuvia on julkaistu Arkitekten-lehdessä, konservatorio-rakennuksen esittelyn yhteydessä. On mahdollista, että näitä kuvia löytyisi Suomen valoku-

¹¹Ks. esim. US 24.2.1931; Hbl 24.2.1931.

¹²US 24.2.1931.

¹³US 24.2.1931.

¹⁴US 23.10.1931.

¹⁵Arkitekten 1931, s. 154-157.

Ks. myös Tengbom 1926, s. 47-51.

⁹Rakennushallitus rakennuttaa. Sibelius-Akatemia.

Peruskorjaus. Ossi Peuran materiaalit, Sibelius-Akatemia.

¹⁰Rakennushallitus rakennuttaa. Sibelius-Akatemia.

Peruskorjaus. Ossi Peuran materiaalit, Sibelius-Akatemia.

¹¹Sibelius-Akatemia. Pohjoinen Rautatiekatu 9. Yhdistetty perustamis- ja esisuunnitelma. Peruskorjaus. Elokuu 1983.

Arkkitehtitoimisto Pekka Salminen oy:n arkistot.

¹²Sibelius-Akatemia. Pohjoinen Rautatiekatu 9. Yhdistetty perustamis- ja esisuunnitelma. Peruskorjaus. Elokuu 1983.

Arkkitehtitoimisto Pekka Salminen oy:n arkistot.

vataiteen museon arkistosta, Ifflandin ja Pietisen kokoelmista. Arkisto on kuitenkin ollut suljettuna, kun tätä selvitystä on laadittu, eikä sitä ole siten voitu hyödyntää. Olisi myös hyvä tarkistaa, löytyisikö valokuvataiteen museon arkistosta lisää Olof Sundströmin kuvia Konservatorion ravintolasta. Valokuvataiteen museossa säilytetään myös Uuden Suomen negatiivarkistoa, josta saattaisi löytyä kuvia Konservatorion rakennuksesta.

Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkistossa on 1970-luvulla kuvattu sarja Konservatorion sisätiloista. Kuvissa näkyy muutamia peruskorjauksessa hävitettyjä yksityiskohtia, kuten useissa ovissa ollut messinkinen vedin.

Sibelius-Akatemian arkistosta löytyy sekalainen kokoelma valokuvia. Alkuperäisistä ratkaisuista kuvat kertovat suhteellisen vähän. Kuvissa näkyy kuitenkin esimerkiksi alkuperäisiä vesikalusteita.

Arkistot

Arkkitehtitoimisto Pekka Salminen oy:n arkistot

Brages pressarkiv

Helsingin kaupunginarkisto (HKA)

Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto (HKM)

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto (RVV)

Museoviraston kuva-arkisto (MV)

Kustannusosakeyhtiö Otavan kuva-arkisto

Kansallisarkisto

Senaatti-kiinteistöjen arkisto

Sibelius-Akatemian arkisto

Suomen elokuva-arkisto

Suomen rakennustaiteen museon arkisto

Suullisia tietoja

Blomstedt, Severi museon johtaja, arkkitehti, Suomen rakennustaiteen museo

Dahlström, Fabian professori

Gädda, Karl yliarkkitehti, Senaatti-kiinteistöt

Lahti, Juhana FM, tutkija, Helsingin Yliopisto

Lindh, Tommi intendentti, arkkitehti museovirasto
Lehtinen, Matti oopperalaulaja
Mattila, Anssi vanhan musiikin lehtori, Sibelius-Akatemia
Mononen, Leo arkistonhoitaja, Sibelius-Akatemia
Oksanen, Tomi
Partanen, Tommi arkistonhoitaja, Suomen elokuva-arkisto
Pasanen, Benita FM
Peura, Ossi intendentti, Sibelius-Akatemia
Schalin, Mona arkkitehti
Taanila, Jussi isännöitsijä, Isännöitsijätoimisto Kiirava oy

Lehtileikkeet

Brages pressarkiv (hakusanat Sibelius-Akatemia, Helsingin Konservatorio, Eino Forsman)
Sibelius-Akatemian arkisto (erityisesti lehtileikkeet 1929 - 1932 SIBA 4/2)

Yllä mainituista lähteinä käytetty seuraavia:

- 11.2.1928. Hufvudstadsbladet.
'Konservatoriehuset kostar 6 miljoner'.
1.6.1928. Hufvudstadsbladet.
'Eget hus för Helsingfors konservatorium'.
21.10.1928. Hufvudstadsbladet.
'Konserthusbygget'.
12.1.1929. Hufvudstadsbladet.
'Konservatoriehuset skall beläggas med arbete redan i vår'.
29.4.1929. Hufvudstadsbladet.
'Konservatoriet får konsertsal med 900 platser'.
23.5.1929. Uusi Suomi.
'Helsinki saa ensi talvena konserttisalin'.
20.6.1929. Uusi Suomi.
'Helsingin Konservatoriotalo avaa laitokselle aivan uudet kehityksen mahdollisuudet'.
3.11.1929. Helsingin Sanomat.
'Helsingin konservatorion talonhanke'.

- 3.11.1929. Hufvudstadsbladet.
'Konservatoriehuset'.
3.11.1929. Uusi Suomi.
'Konservatorio valmistuu joulusta vuoden kuluttua, jos laskelmat pitävät paikkansa'.
14.3.1930. Helsingfors-Journalen.
'Gramofonsal i Konservatoriet'.
5.9.1930. Uusi Suomi.
'Helsingin konservatorio aloittaa vanhan katon alla'.
19.10.1930. Uusi Suomi.
'Konservatorion kurkihirsu on nyt paikallaan'.
Marraskuu 1930. Tarkempi tieto puuttuu.
'Uuden eduskuntatalon lähistöjen järjestely'.
24.2.1931. Hufvudstadsbladet.
'Huvudstadens damer åtaga sig inredningen av Konservatoriet'.
24.2.1931. Uusi Suomi.
'Naisten apua Konservatorion sisustamiseen'.
8.8.1931. Hufvudstadsbladet.
'Konservatoriet inför starten. En rundvandring'.
14.9.1931. Helsingin Sanomat.
'Uusi ja upea sävelten ahjo'.
23.10.1931. Uusi Suomi.
'Mannermainen musiikkipalatsi Arkadian idyllistä'.
25.10.1931. Helsingin Sanomat, viikkoliite.
Gustaf Strengell: 'Rouva Musican talo. Helsingin uusi konservatoriorakennus'.
28.11.1932. Hufvudstadsbladet.
'"Tredskande" arrangörer av lotteri'.
29.11.1932. Hufvudstadsbladet.
'Konservatorielotteriet'.

Viitteissä käytetyt lyhenteet:

Helsingin Sanomat HS
Hufvudstadsbladet Hbl
Uusi Suomi US

Lisäksi: Suomen Kuvalehti 26/1930.
Suomen Kuvalehti 39/1931.
Suomen Kuvalehti 22/1932.

Eino Forsman

Eino Forsmanin ura:

Suomen polyteknillisen opiston nimikirja 1898 - 1908.
Suomen insinöörejä ja arkkitehtejä 1948.
Suomen korkeakouluinsinöörit ja arkkitehdit 1956.

Lahti, Juhana 2004. 'Forsman, Eino'. Teoksessa *Allgemeines Künstlerlexikon. Die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker. Band 42 Folgering – Forsman*. München • Leipzig: K • G • Saur.

Similä, Yrjö 1942. 'Byggherrar och -mästare. Ur ett under arbete varande memoarverk. Johan Eino Ilmari Forsman 1879 –'. *Byggaren* 8/1942.

Merkkipäiväkirjoituksia:

50 v. Helsingin Sanomat 19.3.1929.
60 v. Svenska Pressen 18.3.1939; Hufvudstadsbladet 19.3.1939. Arkkitehti 3/1939.
70 v. Arkkitehti 3/1949.

Eino Forsmanin työt Arkkitehti-lehdessä:

'Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaala'. Arkkitehti 1929, s. 101-113.
(Sisältää myös kirjoitukset insinööri G. Huberilta ja insinööri L. Andbergilta.)
'Helsingfors konservatorium'. Arkkitekten 1931, s. 154-159.
'Keski-Hämeen parantola Kangasalla'. Arkkitehti 1932, s. 58-62.
'Invaliidisäätiön huoltolaitos'. Arkkitehti 8/1943, s. 81-87.

Konservatorion ravintola

Suomen hotelli-, ravintola-, ja kahvila-lehti:
'Restaurant Konservatorio'. 4/1932, s. 22.
'Tapaus Konservatorion ravintola'. 8/1958, s. 25-26.

Kirjallisuus

Dahlström, Fabian 1982. *Sibelius-Akatemia 1882 - 1982*. Sibelius-Akatemian julkaisuja 1. Helsinki: Sibelius-Akatemia.

Hackzell, Kaija 1988. 'Ooppera hävisi eduskunnalle'. Teoksessa *Viertotietä itään ja länteen. Helsingin vanhoja kortteleita* 3. Kaija Hackzell. Helsinki: Sanoma Osakeyhtiö. S. 202-205.

Karvonen, Arvi 1957. *Sibelius-Akatemia 75 vuotta*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Lindh, Tommi 2002. *Töölöläisfunktionalismin neljä vaihetta*. Lisensiaatintyö, TKK arkkitehtuurin historian oppituoli.
<http://www.saunalahti.fi/~lindhto/lisuri/index.html>

Nikula, Riitta 1981. *Yhtenäinen kaupunkikuva 1900 - 1930. Suomalaisen kaupunkirakentamisen ihanteista ja päämääristä, esimerkkeinä Helsingin Etu-Töölö ja Uusi Vallila*. Bidrag till kännedon av Finlands natur och folk. Helsinki: Finska Vetenskaps-Societen H.127.

Nikula, Riitta 1990. 'J.S. Sirénin eduskuntatalo'. Teoksessa *Suomen eduskunta*. Tausta, toiminta, rakennus. Toim. Liisa-Maria Hakala ja Pekka Suhonen. Helsinki: Suomen eduskunta. S. 72-97.

Niskanen, Aino 2005. *Väinö Vähäkallio ja hänen toimistonsa*. Arkkitehdin elämäntyö ja verkostot. Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston tutkimuksia 2005/22. Helsinki: Teknillinen korkeakoulu.

Paavilainen, Simo 1979. '1920-luvun klassisismi ja klassillinen perinne Suomessa'. Teoksessa *Abacus*. Vuosikirja 1979. Toim. Igor Herler, Asko Salokopi, Juhani Pallasmaa, Eija Heikura ja Maija Kärkkäinen. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo. S. 98-103.

Paavilainen, Simo 1982. 'Nordic classicism in Finland. Nordic classicism in Finland'. Teoksessa *Nordisk klassicism*. Nordic classicism. 1910 - 1930. Toim. Simo Paavilainen. Helsinki: Suomen rakennustaiteen museo. S. 78-89.

Tengbom, Ivar 1926. 'Konserthusbyggnaden'. Teoksessa *Stockholms konserthus*. Minnesskrift. Stockholm: P.A. Norstedt & Söners Förlag. S. 41-62.

Piirustukset

Alkuperäiset piirustukset

Alkuperäinen pääpiirustusarja on säilynyt Helsingin kaupunginarkistossa.

Sarjaan kuuluu 12 piirustusta, päivätty 8.1.1930.

Lisäksi arkistosta löytyy 2.7.1931 päivätty versio 1. kerroksen pohjapiirustuksesta.

Sekalaisia kopioita Senaatti-kiinteistöjen arkistossa.

Mikrofilmattuina Helsingin rakennusvalvontaviraston arkistossa.

Muita alkuperäisiä piirustuksia, kuten esimerkiksi detaljipiirustuksia, ei tiettävästi ole säilynyt.

Sama koskee luonnoksia.

Muutosvaiheiden piirustukset

Muutosvaiheiden piirustuksista kopioita Senaatti-kiinteistöjen arkistossa sekä mikrofilmattuina Helsingin rakennusvalvontaviraston arkistossa.

Peruskorjauksen piirustuksia Senaatti-kiinteistöjen arkistossa, arkkitehtitoimisto Pekka Salmisen arkistossa ja Sibeliuksen Akatemian arkistossa. Osa piirustuksista mikrofilmattuina Helsingin rakennusvalvontaviraston arkistossa.

Työselostukset sekä perustamis- ja esisuunnitelmat

Alkuperäiset työselostukset

Senaatti-kiinteistöjen arkisto:

Aine- ja työselitys Helsingin Konservatorion rakennusta varten tontille No 9 Pohjois Rautatiekadun varrella korttelissa No 402 Helsingin Kaupungissa.

Lisäys Helsingin Konservatorion rakennuksen työselitykseen.

Huoneselostus Helsingin Konservatorion Uutisrakennusta varten.

Lämpö-, vesi- ja viemärijohdot sekä ilmanvaihto.

Selitys sähköjohtotoista.

Lisäksi alkuperäinen urakkasopimus:

Urakkasopimus Helsingin Konservatorion Säätiön ja Rakennustoimisto Rakentajan, Malmi ja Ääri, välillä

1960-luvun muutokset

Senaatti-kiinteistöjen arkisto:

Konservatorion muutostyöt. Rakennustyöselitys.

Konservatorion muutostyöt. Putkityöselitys.

1980- ja 1990-lukujen taitteen peruskorjaus

Senaatti-kiinteistöjen arkisto ja Arkkitehtitoimisto Pekka Salminen oy:n arkisto:

Sibeliuksen Akatemia. Pohjoinen Rautatiekatu 9. Yhdistetty perustamis- ja esisuunnitelma.

Peruskorjaus. Elokuu 1983.

Lukuisia työselostuksia.

Elokat, dokumentit ja uutisfilmit

Helsingin konservatorion rakennuksesta löytyy välähdyksiä seuraavista dokumenteista ja uutisfilmeistä:

Välähdyksiä Propaganda-aseveljien toivekonsertista (1942)

Finlandia-katsaus 73 (1945)

Sibeliuksen Akatemia (1946)

Finlandia-Katsaus 565 (1961)

Finlandia Hall (1978)

Pitkistä elokuvista:

Poretta (1941)

Neiti Tuittupää (1943)

Suomisen Olli rakastuu (1944)

Maija löytää sävelen (1950)

Muita lähteitä

Sibeliuksen Akatemian arkisto:

Vuosikertomukset

Helsingin Konservatorion Säätiön pöytäkirjat liitteineen
Sibelius-Akatemian Säätiön pöytäkirjat liitteineen

Intendentti Ossi Peuran materiaalia:
Sekalaista peruskorjaukseen liittyvää materiaalia.
Esimerkiksi tietoa kokouksista ja salin akustiikasta.
Myös: Rakennushallitus rakennuttaa. Sibelius-Akatemia. Peruskorjaus.

Helsingin rakennusvalvontaviraston arkisto:
Helsingin kaupungin maistraatille jätettyjä anomuksia Konservatoriota koskevista
rakennustoimenpiteistä

Internet-tiedostot

www.helsinginmusiikkitalo.fi
www.siba.fi
www2.siba.fi/musiikkitalo



ASTORIA

ASTORIA